

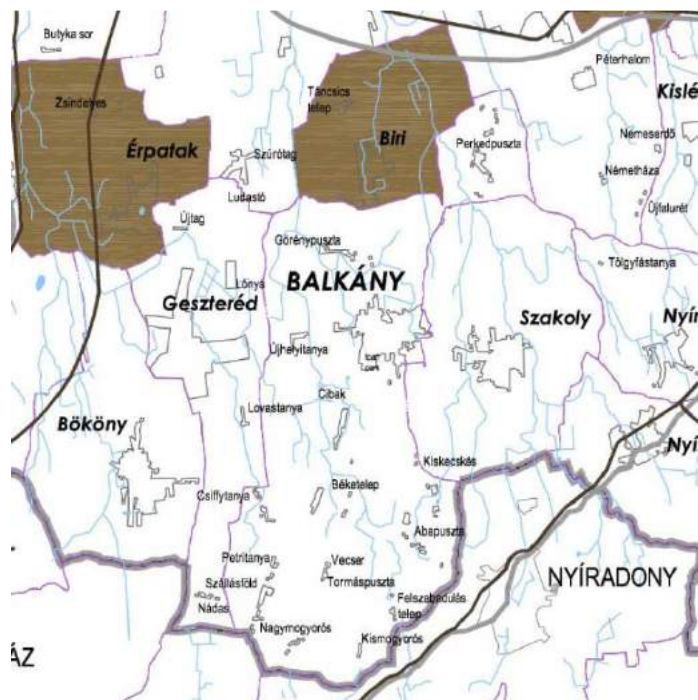
1.18.3.3. Tevékenységből adódó korlátozások

Jelenleg nincs, de javasoljuk, hogy a lakóterületi és településközponti övezetekre vonatkozó korlátozása szerint, kereskedelmi-szolgáltató, vendéglátó- és egyéb kisüzemi tevékenység csoportjai kivételesen sem legyenek elhelyezhetőek:

1. Áruszállítás, fuvarozás, gép- és autókölcsönző műhely,
2. autófényező műhely (telephely terület),
3. autóbontó műhely (telephely terület),
4. autókarosszéria-lakatos (telephely terület),
5. autókereskedelem (telephely terület),
6. mezőgazdasági gépjavító műhely (telephely terület),
7. akkumulátor – töltő, javító, újrafeldolgozó műhely (telephely terület),
8. gumiszerelő, javító műhely (telephely terület),
9. tüzelő- és építőanyag telep,
10. kisgépkölcsönző iroda,
11. járműőrző telep,
12. közúti gépjavító, karbantartó, szervízeltő műhely telephely terület,
13. asztalos műhely (telephely terület),
14. fafeldolgozó, megmunkáló műhely (telephely terület),
15. fémmegmunkálás, fémfeldolgozás és felületkezelés műhely (telephely terület),
16. öntő (telephely terület),
17. lakatos műhely (telephely terület),
18. könnyűipari termékfeldolgozó, raktározó műhely (telephely terület),
19. vegyipari termékkészítő, feldolgozó (telephely terület),
20. mészégető (telephely terület),
21. kelmefestő, vegytisztító (telephely terület),
22. bognár, kádár (telephely terület),
23. élelmiszeripari feldolgozó műhely
24. raktár, nagykereskedések áru lerakatok telepei,
25. galván-üzem telep,
26. szennyvíz- és hulladékkezelés, köztisztasági szolgáltató műhely (telephely terület),
27. kőfaragó, műkögyártó és betonelem előregyártó műhely
28. péküzem.

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

Ásványi nyersanyag lelőhely a település közigazgatási területét nem érinti.

Forrás: MTrT: Ásványi nyersanyaggazdálkodási területek

Az Országos Ásványvagyon Nyilvántartás a megye területén 31 olyan területet tart nyilván, ahol korábbi kutatások ásványi nyersanyag létét bizonyították. Jelentős a megye területén a homok- és talajjavításra szolgáló tőzeg és lápi mész, valamint az agyag és a termálvíz vagyon. A megye gazdaságában a bányászat nem volt meghatározó az ásványi nyersanyagok hiánya miatt, amit igazol az is, hogy az OTTr országos komplex tájrehabilitációt igénylő területet nem jelölt ki a megyében.

Balkány közigazgatási területén engedélyezett szilárdásvány - kutatás, bejelentett előkutatás nincs.

Ásványvagyon-védelmi szempontból az Országos Ásványvagyon Nyilvántartás a település közigazgatási területén nyilvántart megkutatott ásványi nyersanyagot.

A külterület 0173, 0177, 0226, és 0228 hrsz-ú földrészleteken lápföld és lápi mész talajjavító anyagok megkutatott készletei találhatóak ún. szabad területen.

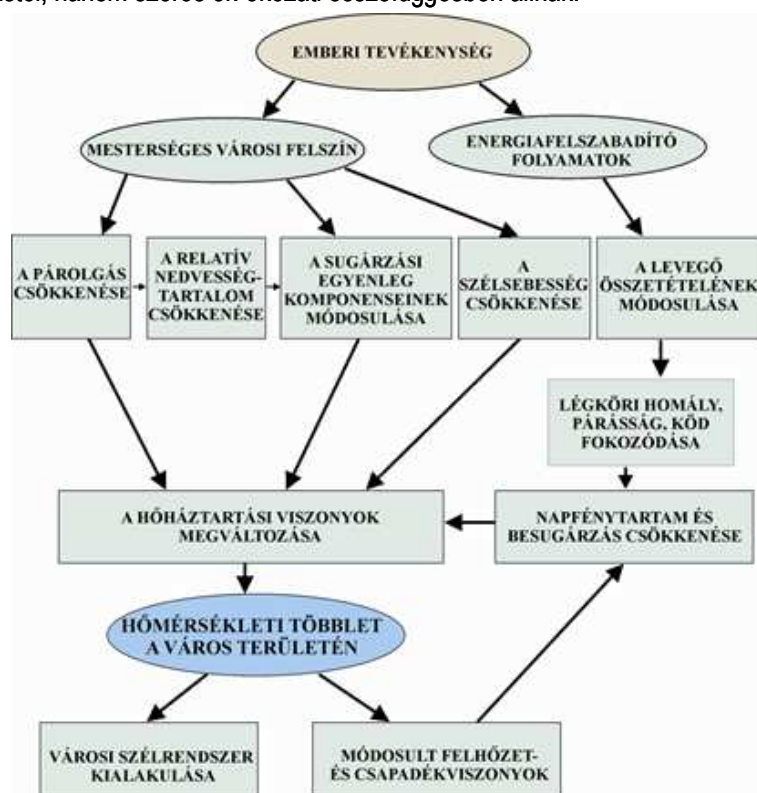
A város igazgatási területén belül védett, vagy védelem alá vonandó geológiai érték nem található.

1.20. Városi klíma

Napjainkban az emberiség mintegy felét érintik a mesterségesen létrehozott városi környezet terhelései: a környezetszennyezés, a zaj, a felfokozott élettempóval együtt járó stressz és nem utolsósorban a városi légtér – a természetes környezethez képest – megváltozott fizikai paraméterei.

A városokban fellelhető mikroklimák tarka mozaikszerűségükkel tűnnek ki. Az utcák, terek, parkok és udvarok mind sajátos éghajlattal rendelkeznek, amelyekben azonban közös vonások is vannak. Ezek a közös vonások éppen a lokális (helyi) éghajlat, a városklíma keretében jutnak kifejezésre.

Az egyedi, városi klíma létrejöttének alapja az emberi tevékenység, melynek hatására a különböző éghajlati elemek jelentősen módosulhatnak a települést övező természetes környezethez képest. E változások nem függetlenek egymástól, hanem szoros ok-okozati összefüggésben állnak.

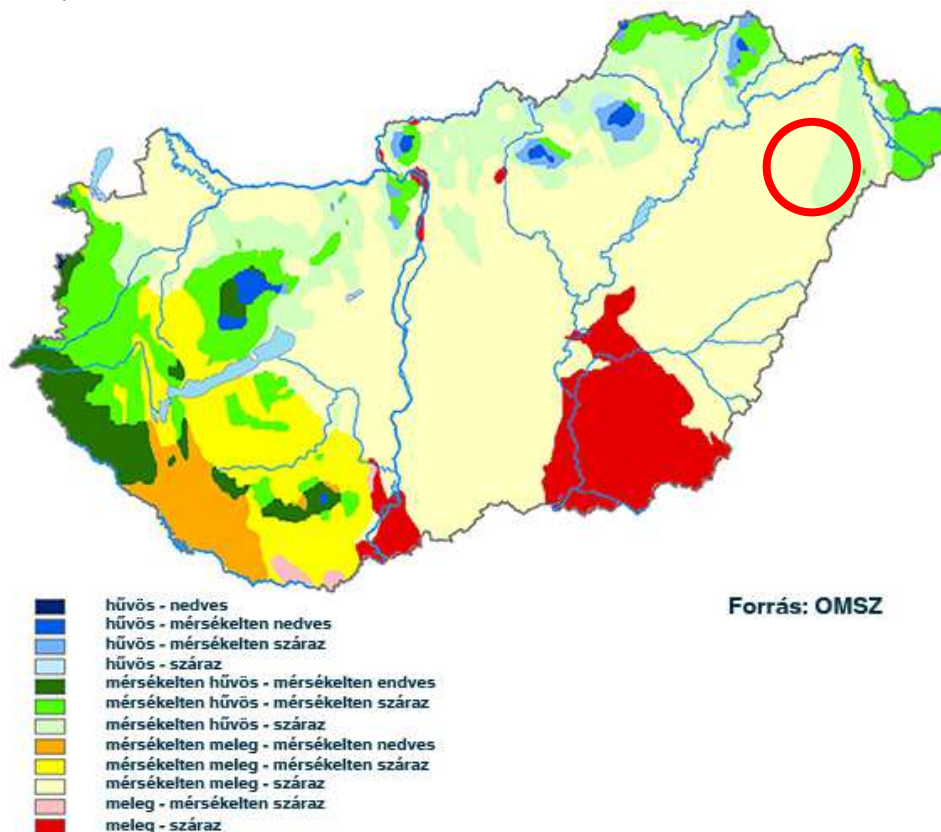
Az egész folyamat kiindulópontja az emberi tevékenység, melynek hatására sajátos, mesterséges felszín jön létre. Ennek jellemzője az, hogy igen változatos, kis területen belül hirtelen módosulhat, a különféle éghajlati paramétereket pedig jelentősen befolyásolja. A városban lehulló csapadék a mesterséges, nem vízáteresztő felszíneknek és a csapadékelvezető csatornahálózatnak köszönhetően nagyon gyorsan lefolyik, így a városban a párolgás rövidebb ideig tart és kisebb mértékű, mint a városkörnyéki területeken. Ezáltal a városban a relatív nedvességtartalom is kisebb lesz.

A felszín másik fontos hatása a sugárzási paraméterek módosulásában nyilvánul meg. Azt, hogy egy adott felszín a ráeső napsugárzást milyen mértékben nyeli el, illetve veri vissza, a felszín tulajdonságai döntően meghatározzák. A változatos felszín, a nagyobb érdesség miatt a város felett nagyobb a sűrűdés, ami a szélsebesség csökkenéséhez és a turbulencia fokozódásához vezet.

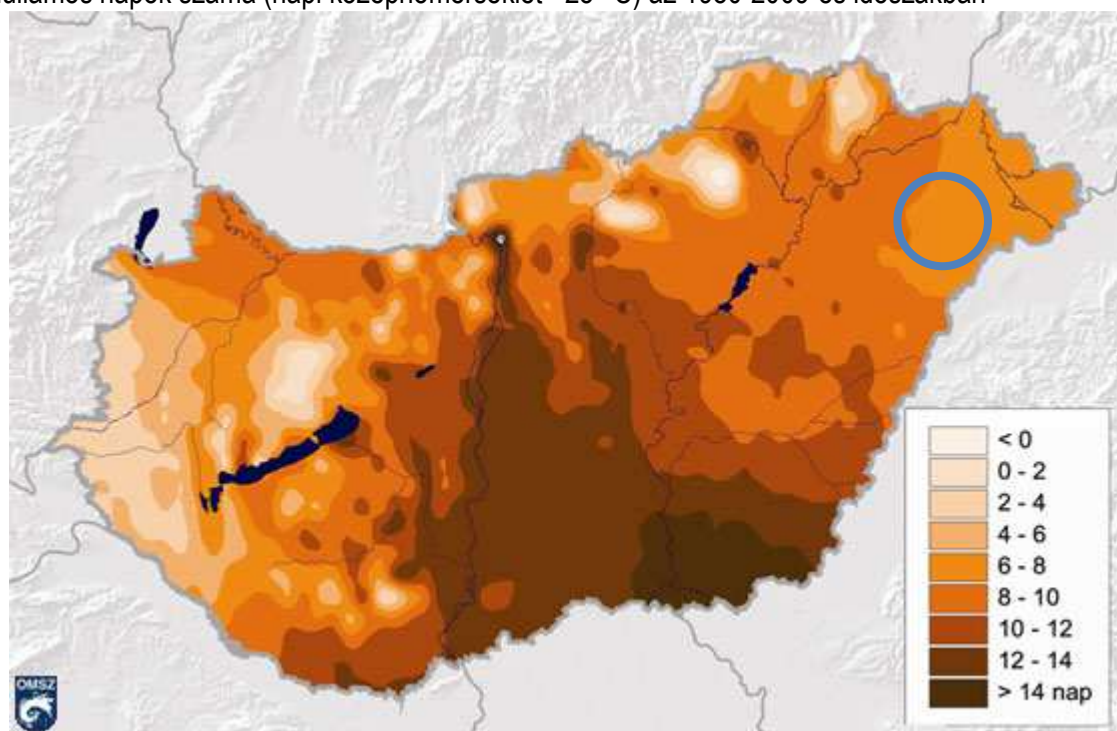
A város klímáját alapvetően befolyásoló geomorfológiai képződmény nincs, a település közvetlen környezete, egybefüggő erdőszült területektől és nagyterjedésű vízfelületektől is mentes. Az alapvetően érvényesülő kontinentális éghajlat az elhelyezkedésből adódik. Az ország mérsékelt száraz területének zónájához tartozik a település.

A település zöldfelületei klímahatás szempontból nem jelentősek. A fásított közterületek nem összefüggőek, rendszert nem alkotnak, kiterjedésük lokális, mikrokörnyezeti hatást tudnak csak kifejteni. A jelentősebb zöldfelülettel rendelkező intézmények elszigeteltek.

Balkány a mérsékelt meleg – száraz éghajlati klíma területén helyezkedik el.
Klimatikus viszonyok eloszlása

Hőhullámos napok száma (napi középhőmérséklet $>25^{\circ}\text{C}$) az 1980-2009-es időszakban

Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat

Klímapartnerség és többszintű kormányzás a városokban

A városok számára széles körű és rendszeres, szervezett partnerség létrehozása ajánlatos, amely a következőket veszi figyelembe:

- Együttműködés a város működését érintő nemzeti, regionális hatóságok és önkormányzatok között, összhangban az ágazati politikákkal is.
- A városi klímapolitikát széles körre épülő, tartós és jól szervezett partnerség keretében kell kialakítani, mely mind a lakosságot, mind a civil és gazdasági szereplőket magába foglalja.
- Integrálni kell a klímabarát szempontokat a szabályozásoktól a lakosság és a gazdasági szereplők tájékoztatásán és ösztönzésén keresztül egészen a közszolgáltatások működtetéséig minden téren. A városi önkormányzat minél több szakterületre támaszkodhat, annál erősebb városi klímapolitikát tud megvalósítani.
- A városi klímapolitika kialakításának egyik legfontosabb eszköze lehet a város gazdaságpolitikája, amennyiben az képes a zöld gazdaság céljait és elveit követni, valamint erősíteni a helyi erőforrásokra épülő helyi gazdaságot.
- Európai és nemzeti szinten biztosítani kell a városi és városhálózati klímapolitikai kezdeményezések megismerését, és hasznosítani azok tapasztalatait, lehetőleg városi hálózatokon keresztül.

Klímastratégia az integrált stratégiákban

A városoknak az alábbi elvek szerint érdemes integrálniuk az éghajlati szempontokat saját stratégiáikba:

- A városi klímastratégiát a város más fejlesztési és irányítási folyamataihoz kell kötni egy integrált, többszintű megközelítéssel, mind a kibocsátáscsökkentés és megelőzés, mind az alkalmazkodás lehetőségeit figyelembe véve.
- A klímaváltozást a városok stratégiai tervezési folyamatának minden egyes lépésénél figyelembe kell venni (helyzetfeltárás, célok és eszközök kijelölése, a nyomon követés és a végrehajtás megtervezése).

Klímabarát városszerkezet kialakítása a várostervezés és az övezeti tagolás révén

A városoknak törekedniük kell:

- a kompakt városszerkezet megteremtésére, amelyben intenzívek a kölcsönhatások és együttműködések, mérsékeltek az utazási távolságok, korlátozott az urbanizált területhasználat kiterjedése és hatékony az energiafelhasználás;
- a városszerkezet tagolására beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és szellőztetést biztosító zónákkal;
- a városon belüli és város körüli utazási, közlekedési szükséglet mérséklésére; optimalizálni kell a munkahelyek, lakóterületek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedését;
- a többközpontúság erősítésére nagytérségi, agglomerációs szinten, csakúgy, mint a városszerkezetben;
- a városi zöldterületek bővítésére és minőségi fejlesztésére, hálózatba kapcsolva őket;
- magánberuházások esetén a barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) hasznosítására, és kerülni kell a zöldmezős beruházásokat.

Város és vidéke (város és környéke) együttműködései

A helyi önkormányzatoknak és az érintett társadalmi szereplőknek érdemes együttműködniük annak érdekében, hogy:

- Erősítsék a város és vidéke munkamegosztáson alapuló együttműködését, úgy, hogy az a város szétterülését megfékezze, megelőzve így a beépített területek összenövését, a fokozott energiafogyasztást és ökológiai funkciójú területek elvesztését.
- Korlátozzák a városok szétterülését, megakadályozva a városkörnyéki vidékies területek és természetes zöldterületek beépítését, a város elkerülhetetlen növekedése a közösségi közlekedési útvonalakat kövesse.
- A városban élők élelmiszerszükségletét mind nagyobb arányban a környék mezőgazdasági termelői biztosítsák, az értékesítési lánc rövidüljön és lehetőleg maradjon a térségen belül.

Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok és társadalmi következmények

Annak érdekében, hogy a városok segítsenek a hátrányos helyzetű csoportokon, és hogy figyelembe vegyék a klímaváltozás társadalmi hatásait, az alábbiakat kell tenniük:

- Fokozottan figyelembe kell venni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok érdekeit és kockázatait, hiszen nekik további erőfeszítésekre van szükségük, hogy alkalmazkodjanak a változó körülményekhez.

– A városok legyenek fokozott figyelemmel a megelőző és alkalmazkodási intézkedésekkel járó lehetséges negatív társadalmi hatásokra, és ilyen esetben tegyenek ellensúlyozó intézkedéseket, különösen azokban a térségekben, ahol sokan élnek hátrányos helyzetben.

Klímaparát építészeti megoldások

A helyi építészeti szabályozás és építészeti kultúra fejlesztése során a városoknak a következőkre érdemes kiemelt hangsúlyt fektetni:

- Megelőzés – hatékony energetikai megoldások az építészetben, energiatudatos építészet (pl. passzívház, alacsony szén-dioxid-kibocsátású épületek).
- A háztartások energiafogyasztásának mérséklése (fűtés, hűtés, világítás), megújuló energiák felhasználása (pl. nap- és geotermális energiafelhasználás).
- Víztaarékosság és újrahaznosítási megoldások, újrahaznosítható, környezetbarát építőanyagok alkalmazása az építészetben.
- Az épületállomány felkészítése a szélsőséges időjárási helyzetekre.
- Holisztikus, mindenre kiterjedő (építőanyag-gyártás, építés, használat, bontás/újrahaznosítás) energia-, költség- és károsanyag-kibocsátás elemzés készítése az épületek teljes életciklus-elemzése során.

Klímatudatos magatartás és életmód

A helyi hatóságok számára előnyös, ha növelik a lakosok környezeti felelősségét. A mindennapi életmód az oktatás, a kultúra, az ismeretterjesztő kampányok, események által is befolyásolható, annak érdekében, hogy megerősítsék a

- közös felelősséget a városi környezet állapotáért és a közös társadalmi értékek kialakítását;
- klíma- és környezettudatos életmódot: például utazási szokások, fogyasztási szokások és piaci kereslet kialakítása;
- klímaváltozás következményeinek megismertetését, a tudásmegosztást;
- helyi erőforrások hasznosításának ösztönzését, a helyi termelők marketingjét;
- helyi közösségek kohézióját, összetartó erejét, ennek érdekében a társadalmi, kulturális és vallási intézmények lehetőségeinek bővítése szükséges.

A klímabarát városok további főbb szektorális pillérei

- A városok sokat tehetnek a klímaváltozás megelőzéséért önmagában már azzal is, hogy mint helyi piacok megerősítik a helyi, részben önálló gazdaságot, amelynek célja a helyi igények kielégítése helyi erőforrások által mind a városokban, mind annak vidéki környezetében.
- Klímabarát, fenntartható, alacsony szén-dioxid-kibocsátású, de versenyképes és biztonságos városi tömegközlekedés kialakítása, előtérbe helyezve a gyalogos és a kerékpáros közlekedést, valamint a változó klimatikus viszonyokhoz való alkalmazkodást (pl. árnyékolás, légkondicionálás, infrastrukturális elemek).
- Biztosítani kell a hatékony és energiatakarékos energiagazdálkodást, kombinálva a zöld- és a helyi energia-előállítás a helyi gazdaság fejlesztésével, megújuló energiák felhasználásával és a városi hulladékból készült biogáz előállításával.
- Fenntartható, természetközeli városi vízgazdálkodási rendszer kialakítására van szükség, szoros együttműködésben a vízgyűjtő terület többi településével. A műszaki infrastrukturális szolgáltatásokat fel kell készíteni a változó környezeti feltételekre, különösen az árvízvédelem, közlekedésbiztonság szempontjából.
- Olyan katasztrófavédelmi intézkedéseket kell tenni és olyan egészségügyi szolgáltatásokat kell létrehozni, amelyek az egyre gyakoribb és jelentősebb környezeti kockázatokat sikeresen képesek kezelni (árvíz, hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék, tengerszint-emelkedés, hőhullámok, vízhiány, ipari katasztrófák, havária helyzetek). Növelni kell az ezzel foglalkozó intézmények, szervezetek felkészültségét és a lakosság tudatosságát.

BALKÁNY VÁROS MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése

Balkány város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának Helyzetfeltárása komplex módon valósult meg, azaz a különböző forrásokból begyűjtött adatok elemzése, az adatok mögött álló valóság feltárása érdekében – ugyanazon fejezetekben megtörtént. A helyzetelemzés célja, hogy község jövőjét, fejlesztési irányait meghatározó hatóerőket, a hatóerők egymásra hatását feltárjuk, hogy a későbbiekben meghatározhatóak legyenek a főbb beavatkozási pontok, stratégiák.

A hatóerők elemzésére SWOT-analízist alkalmaztunk, melynek célja a meghatározott cél elérésének érdekében fontos belső és külső tényezők, illetve adottságok (SWOT faktorok) azonosítása. Az elemzés maga ugyan nem hívja fel a figyelmet arra, hogy melyek a stratégiailag fontos kérdések, illetve nem kínál választ arra, hogyan dolgozzuk ki a stratégiát, viszont abban segít, hogy észrevegyük, mely erősségek szolgálnak a hatékony stratégia alapjául, illetve hogyan használjuk ki a rendelkezésre álló lehetőségeket, hogyan küzdjük le, vagy hogyan minimalizáljuk a gyengeségeket és a veszélyeket.

157

ERŐSSÉGEK

- Kedvező földrajzi elhelyezkedés, 14km-re található a kistérségi központ Nagykálló, 25 km-re Nyíregyháza, illetve Debrecen 40 km-re
- Széleskörű vállalkozói tevékenységi; mezőgazdaság és ipar
- Mezőgazdasági hagyományokkal rendelkező térség és város
- Az ipari vállalkozások közül több vállalat országos jelentőségű acélipari termékpalettával rendelkezik
- A település ipari park címmel rendelkezik
- Kiaknázatlan turisztikai attrakciók Balkányban
- A település környezeti állapota jó
- A levegőminőség megfelelő
- Tradicionális, értékes kisvárosi épületállomány
- Magas színvonalú alapfokú oktatás
- Egészségügyi alapellátás biztosított
- A település mentállomással rendelkezik, 8 település tartozik ellátási területéhez
- A szociális ellátás szolgáltatásai megfelelnek a településen

LEHETŐSÉGEK

- Kedvező földrajzi elhelyezkedés
- Biotermékek iránti kereslet növekedése
- Növekvő befektető érdeklődés a régió iránt
- Vállalkozási feltételek kedvezőbbé válása, az EU-s támogatási források által
- Betelepülni szándékozó fiatal családok érdeklődésének növekedése a térség és a település iránt
- Civil szervezetek szerepe a településen
- A településen keresztülhaladó tervezett kerékpárút kivitelezés előtt áll
- A várost elkerülő környűrű javaslata
- A kistérségek jogkörének és tervezett forrásainak növekedése
- Újabb pályázati konstrukciók megjelenése, új uniós költségvetési ciklus lehetőségei

GYENGESÉGEK

- A városhoz tartozó tanyák, mint pl. Kismogyorós, Trombitás, Dessy, Petri és Csiffy tanyák infrastrukturális ellátottsága alacsony
- Mikro vállalkozások dominanciája
- A mezőgazdasági termőterületek többsége alacsony minőségi osztályú
- A termőföld-területekre elaprózott birtokszerkezet jellemző
- K+F tevékenység nincs a városban
- A turisztikai szolgáltatások és kiszolgáló infrastruktúra nem működik a településen
- A város teljes lakosságának több mint 30%-a a tanyavilágban él, alacsony az infrastrukturális ellátottság
- A település társadalma elöregszik
- Igen magas a gazdaságilag inaktív lakosok aránya
- Magas munkanélküliségi ráta, aránylag alacsony foglalkoztatottság
- A tanyavilágban magas a halmozottan hátrányos helyzetű roma lakosság aránya
- A város belterületén alacsony a zöldfelületek aránya
- A meglévő közparkok felújításra szorulnak
- A város környékén egykori homokbányák találhatóak, tájképi sebeket jelentenek
- Elöregedett lakásállomány
- Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya magas, elsősorban a tanyás térségekben
- Az ivóvíz hálózat nagy része elöregedett
- A szennyvízcsatorna-hálózatra rácsatlakozott lakások aránya alacsony
- Illegális hulladéklerakás külterületen
- A külterületi lakott helyeket összekötő utak egy része burkolat nélküli földút
- Kerékpáros úthálózat nem kiépített
- A településen nincs bölcsőde
- A településen nem található felsőoktatási intézmény kihelyezett tagozata
- Egészségügyi szakellátás a településen nem biztosított
- A legközelebb eső kórház Nyíregyházán található
- A városban a szórakozási lehetőségek
- Kiskereskedelmi tevékenység visszaszorulása a multik megjelenése miatt
- A gazdasági válság hatására csökkenő befektetői érdeklődés
- Népesség elöregedése, és ezzel párhuzamosan az inaktívak arányának további emelkedése
- A fiatalok elvándorlása
- A közeli nagyvárosok elszívó hatása
- A tanyák elnéptelenedése
- A teherforgalom növekedése
- Környezetterhelő ipari létesítmények jelenléte

VESZÉLYEK

- Kiskereskedelmi tevékenység visszafejlődése a multik miatt
- A gazdasági válság hatására csökkenő befektetői érdeklődés
- Népesség elöregedése
- A fiatalok elvándorlása
- A közeli nagyvárosok elszívó hatása
- A tanyák elnéptelenedése
- Közúti teherforgalom növekedése
- Környezetterhelő ipari létesítmények jelenléte
- Hiányzó közműfejlesztési források

BALKÁNY VÁROS MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. A helyzetelemzés eredményeinek értékelése, szintézis

A tényleges állapot értékelése, továbbá a szélsőséges, a települési környezettel szemben támasztott általános követelményeknek ellentmondó, problematikus témakörök kiemelése. A település adottságainak, lehetőségeinek és a fejlesztés korlátainak összefoglalása, a település-veszélyeztető hatások alapján készített kockázatértékelés figyelembevételével.

3.1.1. A folyamatok értékelése

Balkány terület szerepe

Balkány a Nagykállói Járás települése, amely nem rendelkezik más települések lakosságát is ellátó jelentős intézménnyel vagy valamilyen speciális funkcióval.

Gazdasági-társadalmi szempontból hátrányos helyzetű és forgalmi árnyékban fekvő település.

Balkány Város vonzáskörzete más településekre is kiterjed. A kívánatos állapot elérése komplex fejlesztés eredményeképpen, hosszú távon valósulhat meg.

Demográfiai helyzet

Pozitív demográfiai folyamat nem érzékelhető.

A pozitív változás kulcsa a komplex fejlesztések sikeres megvalósulása.

Szociális és munkaerő-piaci helyzet

A település szociális szolgáltatásai kielégítőek. az iskolarendszer egy szintű. A munkanélküliség magasabb, mint az országos és a regionális átlag. A gyerekek jelentős többsége mélyszegénységben él. A települési romák jelentős többsége mélyszegénységben él, életkörülményeik tartós romlása gettósodással fenyeget. Kialakult szegregátum nem jelölhető ki. Szociális problémák a teljes belterületre elszórtan jellemzőek.

A város szociális helyzete a megyei átlagnak felel meg, amely az ország legrosszabb mutatóit bírja. A legégetőbb probléma a munkanélküliség, valamint a szegregátumok kialakulása – mindkettő középtávon veszélyeztető a település élhetőségét. Ezek enyhítésére gyors és hatékony beavatkozás tervezése szükséges.

Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok

A településen jelenleg nincs aktív konfliktus.

A szegregátumok kialakulása társadalmi szakadékot jelenthet, amely halmozódó ellentéteket generál.

A szegénységből, illetve az etnikai szegénységből fakadó konfliktusok lehetősége a település minden lakosának az életminőségét, megélhetési perspektíváit rontják. A helyzet javítását aktív közösségfejlesztéssel javasolt elkezdni.

Települési identitás

Jó történeti adottságok, helyi történeti értékek, aktív civil szerveződések jellemzik Balkányt.

De a „balkány-identitás” nem tudja ellensúlyozni a negatív gazdasági folyamatokat és a megélhetési problémákat, így nem tudja megelőzni az aktív korú képzettek elvándorlását, a kulturális élet vonzereje nem terjed túl a település határain.

A város jó alapokkal rendelkezik egy átgondolt és tervezett imázs-építéshez, ugyanakkor a helyi versenyképesség romlása, a megye belső periferiájára szorulás rombolja a helyi identitástudatot, amely gyengíti az innovációs erőt, és fokozza az elvándorlást.

Gazdaság

A városban nagyobb forprofit foglalkoztató van, a vállalkozói kedv magas, mely elsősorban az Ipari Parknak köszönhető, a mezőgazdasági tevékenységnek jók az alapjai, turisztikai lehetőségek adóttak, fejleszthetők, kiaknázatlanok.

Az ipari termelést a város közlekedési zárvány jellege gátolja („belső periferia”), a legtöbb vállalkozás önfoglalkoztató, nem eléggé gazdaságos – az adóbevételek alacsonyak, a képzetlen munkavállalók nagy száma, és a képzetek elvándorlása gátolja a gazdaság fejlesztését, szűk a helyi piac.

A város gazdasági helyzete rossz. A legfontosabb beavatkozási területnek tekinthető, de itt a legkisebb a város befolyása, amely eltölpül az egyéb hatótényezők mellett (világpiaci és országos tendenciák, piaci folyamatok, megyei lobbik). A gazdaságfejlesztés két sikeres területe rövidtávon a vállalkozásélénkítés és a lobbierő növelése lehet.

Közlekedés

A település megközelítése az országos átlag felett van, ami azt jelenti, hogy a 4 irányból is elérhető a város. Az utak fejlesztésével és továbbépítésével további két irányból is megközelíthető lehetne Balkány.

Természeti adottságok

Balkánnak elfogadhatóak a természeti adottságai.

A társadalmi leszakadás és a romló morál a környezet megbecsülésének hiányához vezet. A település jó természeti adottságokkal rendelkezik, melyet a gazdasági tevékenység sem fenyeget. A település ökológiai jövőképeinek megalkotása még várat magára, így a jelen lévő értékek egyelőre kiaknázatlanok.

Összefoglalva

Összességében Balkányban több, egymást erősítő folyamat alakult ki az utóbbi évtizedekben. A demográfiai veszélyhelyzetté kicsúcsosodó problémátömeg komplex kezelést igényel, melyben tisztázottan és tudatosan kell kezelni a rövid- közép- és hosszú távú terveket, valamint a rapid változást hozó beavatkozásokat éppúgy, mint azokat, amelyek csupán küszöbfeltételei további pozitív beavatkozásoknak, de maguk mérhető változást nem hoznak (közlekedés javítása, antiszegregációs program egyes elemei).

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

Balkány és környezetének fejlesztését befolyásoló pozitív hatású tényezők:

- Természet adottságai közül kiemelkedő a NATURA 2000 terület, valamint a jó termőföldek.
- Tájgazdálkodási szempontból az állattenyésztő gazdaság jelenléte és a szakértelemmel rendelkező termelők emelkednek ki.
- A településen a helyi nagyobb vállalkozások nyitottak a fejlesztésre, a kis- és mikrovállalkozások nagy számban vannak jelen. Potenciális munkaerő rendelkezésre áll. A multinacionális munkáltatók megyei üzemeikbe a helyi munkavállalók bejutnak. Az állattenyésztésre alapozott mezőgazdaság magas színvonalú. A szolgáltató szektor jól fejlett, képes kielégíteni a helyi igényeket. A megújuló energiahasznosításra a kezdeményezések elindultak.

- A helyi társadalom a lakosság korösszetételében az aktív korúak száma kedvező.
- A település tipikus halmazos, falusias beépítettséggel, a környezeti terhelés alacsony, a természeti környezet állapota megfelelő. Csak a településközpontban lelhetők fel a városiasodáshoz vezető nyomok: zárt sorú beépítés, magasabb környezeti terhelés.
- Az épített környezet vonalas infrastruktúrája kiépítettsége magas.
- A felnövekvő nemzedék perspektívát lát a településen, a fiatalok egyre nagyobb számban vannak jelen a településen.
- Közfoglalkoztatások tekintetében alapfokú oktatási és nevelési intézményekkel biztosított új vagy újszerű épületekben, egészségügyi ellátás, mentőállomás, rendőrség is működik.

Balkány és környezetének fejlesztését befolyásoló negatív hatású tényezők:

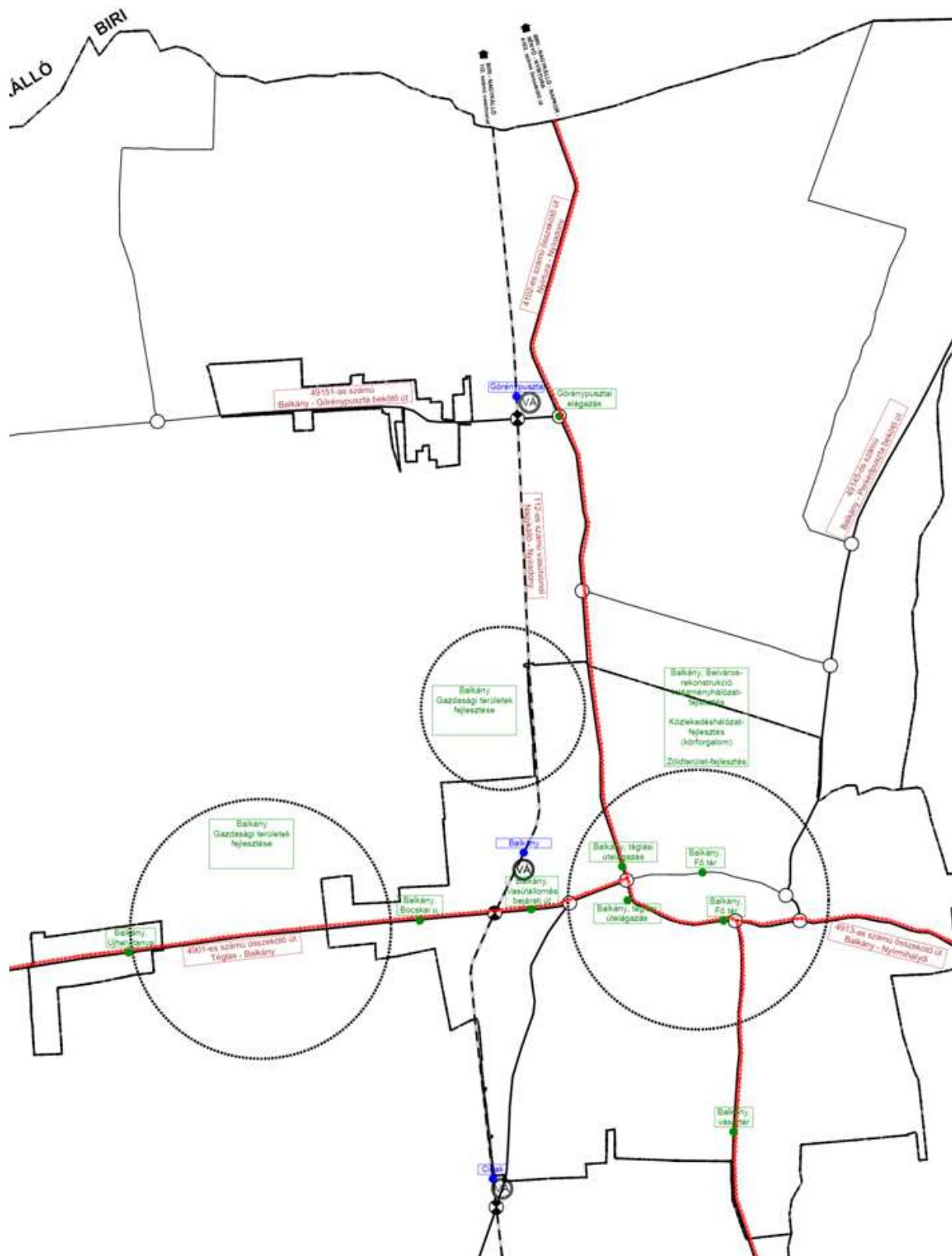
- A település településfejlesztési koncepciója elavult.
- A lakosság körében negatív életszemlélet elterjedt, általános elégedetlenség a jellemző. Az etnikai feszültség megjelenés tapasztalható.
- Nincs egységes, komplex tájgazdálkodási szemlélet.
- A szakképzettség alacsony, betanító képzés szükséges, ami többletköltséggel jár. A mezőgazdasági termékek feldolgozatlanul kerülnek a piacra. Kiszolgáltatott a helyi gazdaság. A mezőgazdasági termékek és a termelő üzemek, telephelyek gazdasági bűncselekmények (lopás) célpontjai.
- A lakónépesség száma az országos tendenciáknak megfelelően csökken, kedvezőtlen demográfiai folyamatok.
- Az országos átlaghoz képest a munkanélküliség mértéke magasabb. Az iskolai végzettség alacsony, a szegregátum jelenléte magas.
- Az utcaképet fasorok kevés helyen szegélyezik, valamint por és zajfogó hatás nincsen.
- Az épített környezet megőrzése jelentős anyagi forrásokat igényel és az alacsony komfortfokozatú lakások száma magas.
- Kidolgozott turisztikai marketingterv nincs.
- A kultúrára fordítható összeg szűkös, alig áll rendelkezésre.
- A város a főutaktól távolabb fekszik, kedvezőtlen a közlekedés-földrajzi helyzet. A közutak, országos utak minősége rossz. A település nehezen közelíthető meg.

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

Döntő fontosságú az Integrált Településfejlesztési Stratégia elkészítése. Egy ITS elkészítésének a célja, hogy egy választási ciklusokon átívelő, széles társadalmi egyetértésen alapuló fejlődési irányt fogalmazzon meg Balkány számára. A koncepció szervesen kapcsolódik a megújításra került településszerkezeti és településrendezési tervhez – így átfogóan érinti a város egészét, a lakosokat, a gazdasági szereplőket, civil és egyházi szervezeteket. Az ITS megjelöli azokat az irányokat, amely mentén a város hosszú távú fejlődése biztosítható, majd megjelöli azokat a pontokat – akcióterületeket – amelyek a hosszú távú fejlesztések érdekében beavatkozást igényelnek.

3.2. Problématérkép/értéktérkép

A település problémáinak és értékeinek összefoglalója térképi formában, a területi lehetőségek és korlátok térképi ábrázolása

3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek⁴

3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

Balkány város méretéből adódóan a belterületet különböző településrészekre nem bontottuk. A város tipikus mezőgazdasági jellegű, magyar alföldi karakterű település. Területfelhasználás szempontjából lakóterület, alapfokú ellátással.

A földrajzi adottságok meghatározzák a település beépített területeit. Ennek következtében a beépített területei szabdalnak.

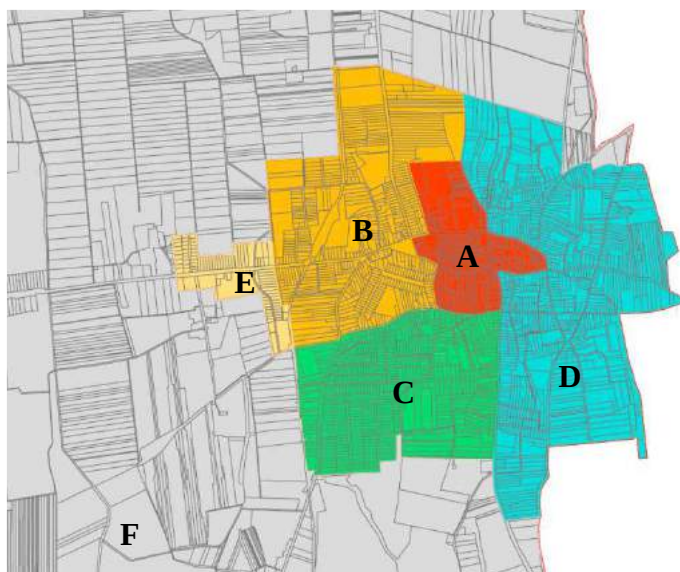
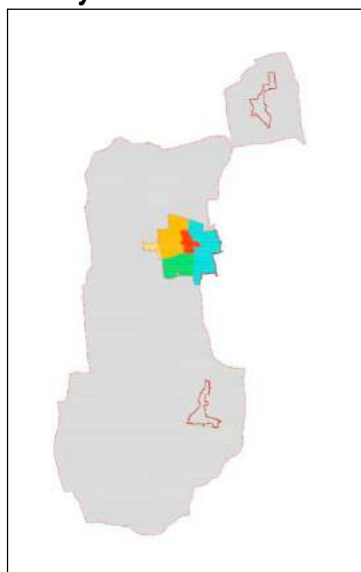
A város központi belterülete aránylag magas fekvésű terület, az utcák szabálytalan parcellázások eredménye. Balkány településtörténeti, és szerkezeti fejlődésével nem alakultak ki lakóterületi egységek a méretéből adódóan.

Balkányhoz a központi belterülethez 2 egyéb belterület és 22 lakott mezőgazdasági jellegű tanya tartozik, melyek a következők:

Egyéb belterület: Abapuszta, Perkedpuszta.

Külterület: Baloghtanya, Béketelep, Cibak, Csiffytanya, Déssytanya, Felszabadulástelep, Görénypuszta, Jármytanya, Kenderes, Kiskecskés, Kismogyorós, Nádas, Nagykecskés, Nagymogyorós, Ordastelep, Petritanya, Sztás, Táncsicstelep, Tormáspuszta, Trombitás, Újhelyitanya, Vecser.

Balkány városrészei

- A: Városközpont városrész
- B: Északnyugati városrész
- C: Déli városrész (Ordastelep külterület)
- D: Keleti városrész
- E: Ipari-gazdasági városrész (Újhelyitanya külterület)
- F: Városkörnyéki tanyás városrész

⁴ ITS alapján

Balkány városrészei megegyeznek a korábbi (2010-ben készült) IVS-ben meghatározott településrészekkel. A városrészek lehatárolásakor a területek funkcionálisan és településmorfológiailag homogén kijelölése volt a cél, annak érdekében, hogy a város városrészekre vonatkozó fejlesztési irányait a koncentráció elvének lehető legnagyobb mértékű érvényesítésére törekedve lehessen meghatározni a város ITS-ében. A lehatárolás a Városfejlesztési Kézikönyv módszertani szempontjainak figyelembevételével történt. A városrészek hézag- és átfedés-mentesen fedik le a város területét. Mindezek alapján 6 városrész került kijelölésre Balkányban.

Balkány városrészeinek lehatárolása

Városrész	Lehatárolás
1. városrész	Vörösmarty M. u. - Kúria (Kilián) tér - Benedek u. - Szakolyi u. - Adonyi út. - Ady E. u. - Dózsa Gy. u. - Fő (Ságvári) u. - Kossuth tér (Fő utca és Kállói u. közötti szakasza) - Kossuth u. (Kállói u. és Sport u. közötti szakasza) - Sport u. - belterületi határ
2. városrész	Sport u. - Kossuth L. u. - Kállói u. - Fő (Ságvári) u. - Dózsa Gy. u. - Ady E. u. - Árpád u. az Ady Endre u. és az Erdőskert u. (Fürst S. u.) közötti rész - belterületi határ - Bocskai köz - Bocskai u. - belterületi határ
3. városrész	Vörösmarty u. - Kúria tér (Kilián tér) - Benedek u. - Szakolyi u. - Adonyi út. - belterületi határ
4. városrész	Árpád u. az Ady Endre u. és az Erdőskert u. (Fürst S. u.) közötti résztől - Ady E. u. - Adonyi u. - Dankó Pista u. mindkét oldala - belterületi határ az Ady Endre u. és az Erdőskert u. (Fürst S. u.) közötti részig
5. városrész	Bocskai u. - Bocskai köz - belterületi határ
6. városrész	külterület + Abapuszta és Perkedpuszta egyéb belterület együtt

Forrás: KSH adatszolgáltatás

A városrészi szintű gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetelemzés egyrészt a KSH 2001. és 2011. évi népszámlálások adataira, másrészt önkormányzati adatokra épül. Balkány népessége a 6 városrészben egyenlőtlenül oszlik meg, amely egyrészt abból adódik, hogy az egyes városrészek területének nagysága eltérő, másrészt pedig abból, hogy a városrészek más-más funkciót töltenek be a város életében. A legtöbben a déli, a városkörnyéki tanyás, valamint a keleti városrészben, a legkevesebben pedig az ipari-gazdasági városrészben laknak. A 2001 és 2011 között jelentős változások mentek végbe az egyes városrészek lakosságának arányát tekintve. Az ipari-gazdasági és a déli városrészek népessége a vizsgált időszak folyamán jelentős mértékben növekedett. Kedvezőtlen népesedési folyamatok jellemezték ugyanakkor az északnyugati és a városkörnyéki tanyás városrészeket, mivel 2001 és 2011 között mindkét területen jelentősen csökkent a lakónépesség száma. Balkány városrészeinek népesedési folyamatait több tényező is befolyásolta 2001 és 2011 között. A folyamatok egyrészt magyarázhatóak azzal, hogy a vizsgált időszak alatt a város egészének népessége is csökkent, másrészt pedig azzal, hogy az egyes városrészekre történő adatszolgáltatás eltérő volt 2001-ben és 2011-ben. (2001-ben Ujhelyi tanya és Ordastelep külterületeket a KSH a városkörnyéki tanyás városrészhez tartozó külterületeknek tekintette.)

A népességszám változása városrészenként

Mutató	Lakónépesség		Változás 2001 és 2011 között (%)
	2001	2011	
Városrész			
Városközponti városrész	542	620	14,4
Északnyugati városrész	1107	757	-31,6
Keleti városrész	1365	1334	-2,3
Déli városrész (Ordastelep külterület, 2011)	1381	1704	23,4
Ipari- gazdasági városrész (Ujhelyi tanya külterület, 2011)	196	300	53,1
Városkörnyéki tanyás városrész	2151	1672	-22,3
Balkány	6742	6387	-5,27

Jelmagyarázat: Az előző népszámlálási adatokhoz képest nagy eltérés kedvezőtlen irányban

Az előző népszámlálási adatokhoz képest nagy eltérés kedvező irányban

Forrás: KSH 2001. és 2011. évi népszámlálási adatok

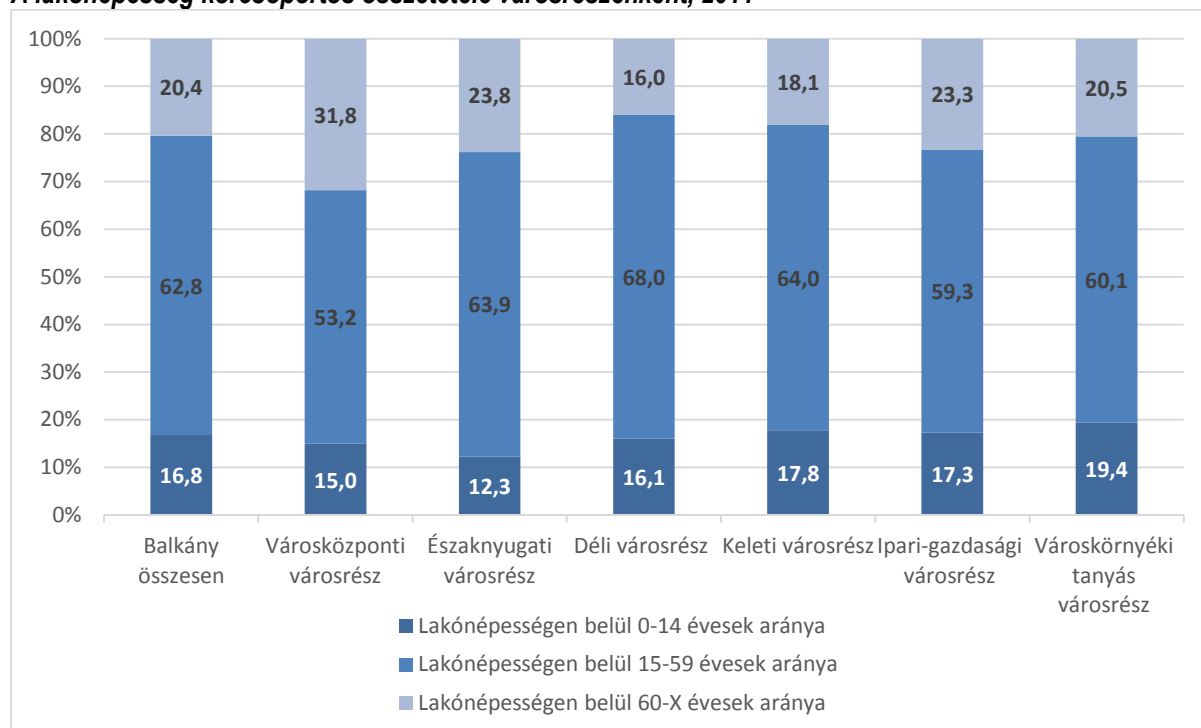
A város egészét és a városrészeket vizsgálva megállapíthatjuk, hogy Balkány lakosságának korcsoportok szerinti megoszlását tekintve 2001 és 2011 között jelentős változások mentek végbe. A város egészét tekintve a következő tendenciákat állapíthatjuk meg:

- Balkányban az idősek (60-X évesek) aránya 2001 és 2011 között 17,8%-ról 20,4%-ra nőtt;
- A fiataloké (0-14 évesek) pedig 23%-ról 16,8%-ra csökkent.

A városi tendenciával megegyező, azonban eltérő mértékű folyamatok mentek végbe a város valamennyi városrészben. Például az ipari- gazdasági városrészben a fiatalok aránya mindössze 1%-kal csökkent, a városkönyéki tanyás városrészben pedig kevesebb, mint fél százalékkal nőtt az idősek aránya. A városrészek lakosságának korcsoportos megoszlását elemezve a következő megállapításokat tehetjük:

- a fiatalok aránya a városkönyéki tanyás városrészben a legmagasabb (19,4%), az északnyugati városrészben pedig a legalacsonyabb (12,3%);
- az aktív korúak aránya a déli városrészben a legmagasabb (68,0%), a városközpontban pedig a legalacsonyabb (53,2%);
- az idősek aránya a városközpontban a legmagasabb (31,8%), a déli városrészben a legalacsonyabb (16,0%);
- A népesség korcsoportos megoszlását vizsgálva a legkedvezőbb helyzetben a déli városrész, míg az egyik legkedvezőtlenebb helyzetben a városközpont városrész van.

A lakónépesség korcsoportos összetétele városrészenként, 2011

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok alapján saját szerkesztés

A képzettségi és szociális mutatók a vizsgált 10 év távlatában alapvetően pozitív irányba változtak. A város egészében csökkent az alacsonyan iskolázottak aránya, a foglalkoztatottság növekedett, a szegregációs mutató javult. Legnagyobb mértékű javulás az északnyugati és a déli városrészt érintette. Az északnyugati városrész esetében a felsőfokú végzettségűek aránya majdnem a duplájára emelkedett, a foglalkoztatottak aránya közel 20%-kal nőtt, a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya pedig több mint 20%-kal csökkent, illetve a szegregációs mutató is körülbelül az egyharmadára mérséklődött. A déli városrészben is hasonlóan pozitív folyamatok mentek végbe. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya itt majdnem a háromszorosára emelkedett, az alacsonyan iskolázottak aránya több mint 20%-kal csökkent, a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya pedig majdnem 20%-kal esett vissza, emellett a szegregációs mutató is csaknem a felére csökkent.

A képzettségi és szociális mutatókat vizsgálva ugyanakkor megállapíthatjuk, hogy egyes városrészek a városi átlaghoz képest nagymértékben le vannak maradva. A városkörnyéki tanyás városrészben annak ellenére, hogy 2001 és 2011 között jelentős mértékben javultak a városrész képzettségi és szociális mutatói, még mindig nagyon magas az alacsony iskolázottak aránya (53,1%) és nagyon alacsony a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya (1,4%). (Mindegyik képzettségi és szociális mutató tekintetében a városkörnyéki tanyás városrésznek vannak a legrosszabb értékei.) Az ipari városrész pedig „veszélyeztetett” helyzetben van, mivel ez az egyetlen városrész, ahol egyes képzettségi mutatók tekintetében negatív irányú folyamatok voltak 2001 és 2011 között tapasztalhatók. (A negatív folyamatokra magyarázatot adhat, hogy 2011-ben a KSH együttesen szolgáltatott adatot az ipari-gazdasági városrészre és Ujhelyi tanyára.)

Képzettségi és szociális mutatók változása 2001 és 2011 között városrészenként (%)

Városrészek	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül		Felsőfokú végzettségűek a 25- X éves népesség arányában		Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül		Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya		Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül		Szegregációs mutató ⁵	
	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Városközponti városrész	33,2	20,0	13,9	17,6	40,4	55,4	44,2	35,1	58,0	39,7	24,8	14,2
Északnyugati városrész	36,5	20,5	5,1	9,9	36,0	56,5	49,9	39,3	60,7	38,6	28,3	10,3
Keleti városrész	36,8	22,6	7,7	10,3	39,0	54,4	48,6	35,3	58,4	41,5	26,1	12,8
Déli városrész	55,8	33,3	2,5	6,9	31,4	49,1	51,3	36,0	67,2	47,3	43,3	19,6
Ipari-gazdasági városrész	21,9	25,3	20,4	14,2	44,5	54,2	42,1	42,1	52,3	38,8	18,0	10,1
Városkörnyéki tanyás városrész	71,0	53,1	0,7	1,4	18,2	34,5	74,3	57,5	80,4	62,6	60,9	36,4
Balkány	50,4	33,0	4,9	8,1	30,9	48,2	57,2	42,4	67,0	47,8	40,3	20,4

Jelmagyarázat:

Az előző népszámlálási adatokhoz képest nagy eltérés kedvezőtlen irányban

Az előző népszámlálási adatokhoz képest nagy eltérés kedvező irányban

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok

A városrészek közül a 2011-ben mért munkaerő-piaci mutatók szerint a leghátrányosabb helyzetben a városkörnyéki tanyás városrész van, hiszen a városrészben a munkaerő-piaci mutatók értékei minden esetben a legkedvezőtlenebbek. A városrészben a munkanélüliek aránya a városi átlaghoz képest több, mint 9 százalékponttal magasabb. A munkaerő-piaci mutatók vizsgálata alapján a legkedvezőbb helyzetben a városközponti városrész van. A városrészben a munkaerő-piaci mutatók közül egyedül a lakónépességben belül gazdaságilag nem aktív népesség aránya magasabb a városi átlagnál. A mutató kedvezőtlen értéke a városrész lakosságának korcsoportos megoszlásával magyarázható.

⁵ A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya.

Munkaerő-piaci adatok városrészenként, 2011 (%)

Városrészek	Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	A gazdaságilag nem aktív népesség aránya lakónépességen belül	Munkanélküliek aránya	Tartós munkanélküliek aránya
Városcsözponti városrész	31,6	61,8	11,8	6,8
Északnyugati városrész	42,3	51,4	17,1	9,0
Keleti városrész	47,3	55,4	14,5	7,6
Déli városrész	56,7	55,3	18,7	10,1
Ipari-gazdasági városrész	50,9	57,3	12,5	5,5
Városcsözponti tanyás városrész	66,1	68,6	27,6	15,6
Balkány	51,3	59,1	18,4	9,9

Jelmagyarázat:		A városi átlaghoz képest nagy eltérés kedvezőtlen irányban		A városi átlaghoz képest nagy eltérés kedvező irányban
----------------	--	--	--	--

Forrás: KSH 2011. évi népszámlálási adatok

Balkányban a 2011-es népszámlálási adatok szerint 2468 db lakás volt. A lakások száma 2001 és 2011 között kis mértékben (1,8%-kal) emelkedett. A legtöbb lakás a keleti (518 db) és a déli (582 db) városrészekben, a legkevesebb pedig az ipari- gazdasági városrészben (129 db) van. A lakások száma az északnyugati és a városcsözponti tanyás városrész kivételével mindenhol emelkedett.

A lakások komfortfokozata alapján a legjobb helyzetben a városcsözponti, a legrosszabb helyzetben pedig a városcsözponti tanyás városrész lakásai vannak. A városcsözponti tanyás városrész kivételével az összes városrész mindegyik lakhatási mutatója kedvezőbb a városi átlaghoz képest.

A városrészek lakásállományának jellemzői, 2011

Városrészek	Lakásállomány (db)	Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (%)	A komfort nélküli, félkomfortos és szükség-lakások aránya a lakott lakásokon belül (%)	Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül (%)
Városcsözponti városrész	187	7,5	7,0	3,8
Északnyugati városrész	298	13,1	12,6	10,6
Keleti városrész	518	10,2	7,6	8,0
Déli városrész	582	12,2	11,5	11,3
Ipari-gazdasági városrész	129	18,6	11,8	12,6
Városcsözponti tanyás városrész	754	51,3	43,3	22,8
Balkány	2468	23,8	19,0	13,1

Jelmagyarázat:		A városi átlaghoz képest nagy eltérés kedvezőtlen irányban		A városi átlaghoz képest nagy eltérés kedvező irányban
----------------	--	--	--	--

Forrás: KSH 2001. és 2011. évi népszámlálási adatok

3.1.1.1. A városközponti városrész bemutatása

A városrész lehatárolása, szerkezete

A városközponti városrész a település központi belterületének földrajzi és funkcionális értelemben vett központi részét foglalja magában. A városközponti városrész a település legrégebben lakott területe, ezért kialakulását erősen befolyásolta a terület természeti adottságai, a területen letelepedő lakosság foglalkozása, valamint a települési funkciók folyamatos területi koncentrációja. A városközpont szerkezetére a szabálytalan, halmazos szerkezetű úthálózat jellemző. A település központi része leginkább közigazgatási, kisebb mértékben lakókörnyezeti funkciót tölt be. A városközponti szerep ellenére a városközpont kisvárosias, falusias jellegűnek nevezhető.

A városközponti városrészt az alábbi utcák határolják: a település belterületi határa, a Vörösmarty utca, Kúria tér, Benedek utca, Szakolyi utca, Adonyi utca, Ady Endre utca, Dózsa György utca, Fő utca, Kossuth tér (Fő utca és Kállói utca közötti szakasza), Kossuth utca (Kállói utca és Sport utca közötti szakasza), Sport utca

168

Demográfiai és szociális jellemzők

2011-ben a városközpontban a lakónépesség mindössze 9,7%-a, 620 fő élt. A 2001-es népszámlálás óta a városrész népessége 78 fővel, 12,6%-kal növekedett. A városközpont városrészben a korcsoportok megoszlását vizsgálva a következő megállapításokat tehetjük:

- a fiatal (15%) és az aktív korú (53,2%) lakónépesség aránya a városi átlaghoz viszonyítva (fiatal – 16,8%; aktív korú – 62,8%) kisebb;
- a városrészek közül a városközponti városrészben a legkisebb az aktív korúak aránya és a legnagyobb az időskorúak (31,8%) aránya;
- 2001 és 2011 között az időskorúak aránya (2001-ben az időskorúak aránya 20,1% volt) jelentős mértékben növekedett, a városrész népességére az elöregedés jellemző.

A városközpontban lakók képzettségi szintje 2001 óta folyamatosan javult. A népességen belül itt a legmagasabb a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya (a városrészben 17,6%, a városi átlag 8,1%). A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül pedig itt a legalacsonyabb (a városrészben 20,0%, a városi átlag 33,0%).

A városrészben lakók foglalkoztatási helyzete a város egészéhez és többi városrészéhez viszonyítva kedvezőnek mondható. A városrészben a munkaerő-piaci mutatók 2001 óta jelentős mértékben javultak. A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (55,4%) a városi átlagnál (48,2%) magasabb, a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya pedig a városközponti városrészben a legkisebb (a városrészben 35,1%, a városi átlag 42,4%). A városrészben a lakónépességen belüli gazdaságilag nem aktív népesség aránya (a városrészben 61,8%, a városi átlag 59,1%) igaz nem túl kedvező, ugyanakkor e kedvezőtlen mutató a városrész elöregedő korszerkezetével magyarázható. Ugyanakkor a munkanélküliek aránya a városrészek közül a városközpontban a legalacsonyabb (11,8%, a városi átlag 18,4%).

Funkcionális ellátottság

A városközpont városrész Balkány közszolgáltatási központjaként funkcionál, ahol több közigazgatási, humán szolgáltatási, kereskedelmi és egyéb szolgáltatásokat nyújtó szervezet is található.

A fontosabb szolgáltatások helye Balkányban

Szolgáltatás típusa	Intézmény neve	Intézmény címe
Közigazgatás	Polgármesteri Hivatal	4233 Balkány, Rákóczi Ferenc utca 8.
	Kormányablak	4233 Balkány, Kossuth utca 3.
Oktatás	Balkányi Barackvirág Óvoda	4233 Balkány, Szakolyi utca 9.
	Szent Jácint Görögkatolikus Óvoda	4233 Balkány, Fő utca 11.
	Balkányi Szabolcs Vezér Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	4233 Balkány, Kossuth utca 5.
	Budakalász Gimnázium Balkányi Tagintézménye	
	Tett Szakképző Iskola és Gimnázium – Balkányi Telephely	
Közművelődés/ Közösségi	Balkány Városi Könyvtár és Művelődési Ház	4233 Balkány, Kossuth utca 1-3.
	Sportpálya	4233 Balkány, Sport utca
Szociális ellátás	Balkányi Református Egyházközség Szociális és Gondozási Központja	4233 Balkány, Benedek utca 5.
		4233 Balkány, Benedek utca 10.
	Szent Miklós Szeretetotthon és Menedékház	4233 Balkány, Fő utca 33.
	Szent Antal Idősek Otthona	4233 Balkány, Kossuth utca 28.

Forrás: Balkány Város Önkormányzata, saját szerkesztés

A település kisvárosi jellegének megfelelően a városi köz- és humán, kereskedelmi és üzleti szolgáltatások többségében a városközpontban helyezkednek el. A központi funkciók városközponti koncentrációja hozzájárul ahhoz, hogy a városmag döntően településközponti vegyes területekből áll. A városközpontban jelentős a közterületek száma, a zöldfelületek, a közhasználatú zöldterületek nagysága ugyanakkor a város nagyságához viszonyítva elenyésző. Balkányban jelentős műemléki épületek találhatók, amelyek közül a város két országos jelentőségű műemléke (Gencsy-kastély, református templom) a városközponti városrészben található.

Infrastruktúra

Balkány városközponti városrészében a városi lakásállomány (2468 db) mindössze 7,6%-a (187 db lakás) található (2011). A lakások komfortfokozata a város városrészei közül a városközpontban a legkedvezőbbek.

Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya a városrészben 7,5% szemben a 23,8%-os városi szintű mutatóval. A városrészben található komfort nélküli, félkomfortos és szükség lakások aránya a lakott lakásokon belül 7,0%, míg a városi átlag ennek majdnem háromszorosa (19%). Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül a városrészben 3,8% volt, ami szintén kedvező értéknek tekinthető (városi szinten az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 13,1%).

A városközponton keresztül haladó fő közlekedési utak, valamint a városrészben koncentrálódó városi funkciók miatt a városközpont közútjainak forgalmi terhelése jelentős. A városközpontban a gépjárműforgalom mellett jelentős a kerékpárral közlekedők száma, ugyanakkor a település városrészeiben, így a városközponti városrészben sincs kiépült kerékpárút hálózat, amely közlekedésbiztonsági szempontból jelentős veszélyforrásnak számít. Közlekedésbiztonsági szempontból szintén kedvezőtlen, hogy a városban és a városközpontban számos utcában nincs kiépült járdahálózat. További problémát jelent a városközpontban a parkolási igények megfelelő módon történő biztosítása. A városközponti városrész közműhálózati ellátottsága jónak mondható, egyedül a Sport utcán nincs kiépítve az ivóvíz- és a szennyvízhálózat.

Városrészi SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
▪ Funkcionálisan is valós városközpont. ▪ A városrészben magas a közigazgatási/közszolgáltatási intézmények koncentrációja. ▪ Viszonylag jól kiépített az infrastruktúra. ▪ A lakosság iskolázottsága a többi városrészhez képest a városközpontban a legkedvezőbb. ▪ Alacsony a munkanélküliek aránya. ▪ Kedvező a lakások komfortfokozata. ▪ A városrész közműhálózati ellátottsága jó. ▪ Jelentős a városrész műemléki védettség alatt álló épületek száma. ▪ Szegregált lakóterület nem található a városrészben.	▪ A városközpont összefüggő zöldfelületeinek nagysága alacsony. ▪ Kerékpárút hálózat kiépítetlen. ▪ A városrészben alacsony a fiatal és az aktív korúak, magas az idősek aránya. ▪ Gencsy-kastély épülete használaton kívül van.
Lehetőségek	Veszélyek
▪ Jelentős mennyiségű uniós forrás rendelkezésre állása az infrastrukturális fejlesztések megvalósításának érdekében. ▪ Településközpont városi funkcióinak erősítése. ▪ Közösségi terek kialakítása, zöldfelületek nagyságának növelése. ▪ A műemléki védettség alatt álló épületek új funkciókkal való ellátása.	▪ Fiatalok elvándorlása. ▪ Elöregedő lakosság. ▪ Szegregációs folyamatok megindulása. ▪ Oktatási intézmények képzési struktúrájának eltávolodása a helyi gazdaság igényeitől. ▪ Potenciális befektetői érdeklődés csökkenése a városközponti fejlesztések iránt.

3.1.1.2. Az északnyugati városrész bemutatása*A városrész lehatárolása, szerkezete*

A városrész a városközponti városrésztől északnyugatra helyezkedik el. A városrész telekstruktúráját leginkább kertvárosias és falusias jellegű, nagyobb méretű telkek jellemzik. A településmaghoz közel a kisebb méretű telkek dominálnak, míg a település belterületi határán a nagyobb kiterjedésű telkek a jellemzők. A városrészben továbbá jellemző a nagy területi tartalékok aránya, melyek alkalmasak további lakóterületek kialakítására.

A városrész szerkezetének kialakulását jelentős mértékben befolyásolta az 1911-ben átadott vasútvonal megépítése, amely nemcsak áruszállítási jelentősége miatt, hanem az építését megelőző belvízrendezés következtében is magához vonzotta az új beépítéseket. A vasút építésének időszakában a városrész nyugati irányba terjeszkedett, ekkor alakult ki a mai Damjanich utca nyomvonala.

Az északnyugati városrészt az alábbi utcák határolják: Sport utca, Kossuth Lajos utca, Kállói utca, Fő utca, Dózsa György utca, Ady Endre utca, Árpád utca az Ady Endre utca és az Erdőskert utca közötti rész, belterületi határ, Bocskai köz, Bocskai utca, belterületi határ.

Demográfiai és szociális jellemzők

2011-ben az északnyugati városrészben a lakónépesség mindössze 11,8%-a, 757 fő élt. A 2001-es népszámlálás óta a városrész népessége 350 fővel, 31,6%-kal csökkent. A városrészben a lakónépesség korcsoportok megoszlását vizsgálva a következő megállapításokat tehetjük:

- a városrészek közül az északnyugati városrészben a legkisebb az fiatalok aránya (12,3%) és a legnagyobb az időskorúak (31,8%) aránya;
- 2001 és 2011 között az fiatalok aránya jelentős mértékben csökkent, a városrész népességére az elöregedés jellemző.

Az északnyugati városrészben lakók képzettségi szintje 2001 óta jelentősen javult. A városi átlagtól 1,8 százalékponttal magasabb a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya (9,9%). A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (20,5%) az aktív korúakon belül pedig jelentősen alacsonyabb, mint a városi átlag (33,0%).

A városrészben lakók foglalkoztatási helyzete a város egészéhez és többi városrészéhez viszonyítva kedvezőnek mondható. A városrészben a munkaerő-piaci mutatók 2001 óta jelentős mértékben javultak. A mutatók közül a városrészben a legmagasabb a 15-64 éves népességen belüli foglalkoztatottak aránya (56,5%), valamint a legalacsonyabb az aktív korúakon belüli rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (38,6%). A városrész rendelkezik az ipari-gazdasági városrészt követve a legkedvezőbb szegregációs mutatóval. A városrészben a lakónépességen belüli gazdaságilag nem aktív népesség aránya városi szinten a legkedvezőbb (a városrészben 51,4%, a városi átlag 59,1%). A városrész munkanélküliségi mutatói kis mértékben a városi szint alattiak.

Funkcionális ellátottság

A városrész elsősorban lakóövezetként funkcionál a város lakosai számára, valamint a városrész gazdasági tevékenységeket kiszolgáló egységeknek is helyszínt biztosít. A városrészben több regisztrált vállalkozás is található, melyek területileg a városrész északi részére koncentráltak. A városrészben található a legtöbb alkalmazottat foglalkoztató, valamint a legtöbb iparüzési adót fizető vállalkozások közül például a Steel-Building Kft., a Nyír-Chem Kft. és az Innova-Metal Kft. is. A városrészben jelentősebb közigazgatási, közművelődési, oktatási, egészségügyi és szociális feladatokat ellátó intézmények nem találhatóak. A városrészben alacsony a közterületek, parkok aránya, amely részben azzal magyarázható, hogy a városrész leginkább lakókörnyezeti funkcióval rendelkezik, ugyanakkor a város egyik legjelentősebb közparkja, a Kossuth kert az északnyugati városrészben található. A park a városi lakosság számára a pihenés, kapcsolódás, rekreáció és emlékezés helyszíne.

Infrastruktúra

2011-ben az északnyugati városrészben 298 db lakás, a város lakásállományának 12,1%-a volt található. A 2001-es évhez képest a lakások száma 22,2%-kal csökkent. A lakások komfortfokozata a városi átlaghoz képest a városrészben kedvező. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya a városrészben 13,1% szemben a 23,8%-os városi átlaggal. Az északnyugati városrész megközelíthetősége jónak mondható. A városrész utcái pormentesek, aszfalt burkolattal ellátottak, de felújításra szorulnak, az utak melletti járdák sok utcában nem épültek ki. Az északnyugati városrészben a jelentős tranzitforgalom okozza a legnagyobb közlekedési problémát, mivel a városrészen keresztül halad át a várost Nyíregyházával összekötő Kállói út. A túlnyomóan lakófunkcióval jellemezhető városrész közművesítettsége megfelelőnek mondható, a közműhálózatok kiépítettségének mértéke szinte 100%-os. A városrész utcái és telkei közművesítettek, bevezetett az ivóvíz, a gáz, a csatorna és az áram is. A városrész 4 utcájában (Kossuth út és Bocskai út részben, Liliom utca, Bocskai köz) nincs kiépítve a szennyvízhálózati rendszer. A városrész területén teleszerű vagy szegregált lakóterület nem található.

Városrészi SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
- A városrész lakosságának iskolai végzettsége a települési átlag fölötti. - A lakások komfort fokozata nagyon kedvező - A foglalkoztatottak aránya nagyon kedvező - A városrész lakásai szinte 100%-ban közművesítettek. - A Kossuth kert kapcsolódási, rekreációs lehetőséget biztosít a város és a városrész lakosainak.	- A szennyvízhálózat kiépítettsége hiányos. - Csökken a fiatalok aránya. - A munkanélküliek aránya a település átlagához közeli. - A városrészben jelentős a tranzitforgalom.
Lehetőségek	Veszélyek
- Jelentős mennyiségű uniós forrás rendelkezésre állása az infrastrukturális fejlesztések megvalósításának érdekében - Betelepülő fiatal családok érdeklődésének növekedése a városrész iránt - Kerékpárút-hálózat kiépítése Nagyálló és a városrész között. - A városrész tartalék területeinek lakóterületi vagy gazdasági-ipari hasznosítása. - Zöldfelületek nagyságának növelése.	- A lakosságon belül elöregedési folyamat felerősödése. - Népesség elvándorlása. - Infrastrukturális fejlesztések elmaradása. - Közúti átmenő forgalom növekedése. - Szegregációs folyamatok megindulása.

3.1.1.3. A keleti városrész bemutatása

A városrész lehatárolása, szerkezete

A keleti városrész Balkány második legnagyobb kiterjedésű és harmadik legnépesebb városrésze. A városrész az ipari-gazdasági városrész kivételével mindegyik városrésszel, valamint Szakoly településsel is határos.

A keleti városrészt az alábbi utcák határolják: belterületi határ, Vörösmarty utca, Kúria tér (Kilián tér), Benedek utca, Szakolyi utca, Adonyi út, belterületi határ, település közigazgatási határa.

Demográfiai és szociális jellemzők

A keleti városrész a város harmadik legnépesebb területe volt 2011-ben. A városrészben 1334 fő, a lakónépesség 20,9%-a élt. A 2001-es népszámlálás óta ez 2,3%-os csökkenést jelentett a lakónépesség arányában. A korcsoportokat tekintve a városi átlaghoz (16,8%) viszonyítva a fiatalok (0-14 évesek) aránya (17,8%) kismértékben magasabb a keleti városrészben, akár az aktív korú (15-59 éves) lakónépességé (64,0%). Az időskorúak (60-X éves) pedig kismértékben alacsonyabb arányban (18,1%) vannak ebben a városrészben a városhoz (62,8% és 20,4%) viszonyítva. Figyelembe véve, hogy a két vizsgált év távlatában kismértékben növekedett az idősök (2001-ben 16,7%), és az aktív korúak aránya (61,1%) a fiatalok arányának (22,2%) csökkenése mellett, a városrész népességét előregedő tendencia veszélyezteti.

A keleti városrészben lakók képzettségi szintje 2001 óta javult, és 2011-ben is meghaladta a városi átlagot. A népességen belül a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya (10,3%) magasabb, a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (22,6%) az aktív korúakon (15-59 évesek) belül pedig alacsonyabb, mint a városi átlag (8,1% és 33,0%).

A városrészben lakók foglalkoztatási helyzete jónak mondható a város népességéhez viszonyítva, azért is, mert a mutatók 2001 óta kedvező irányban alakultak. A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (54,4%) magasabb, mint a városi átlag (48,2%), a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya viszont városrészi szinten majdnem a legjobb (városrész: 35,3%; város: 42,4%). A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya is (41,5%) kedvezőbb, mint a városi átlag (47,8%).

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya (55,4%) a lakónépességen belül kedvezőbb, mint a városi átlag (59,1%). A munkanélküliek aránya (14,5%) és a tartós munkanélküliek aránya (7,6%) viszont városi (18,4% és 9,9%) és városrészi szinten is viszonylag kedvező.

Funkcionális ellátottság

A keleti városrészben alapvetően a lakófunkció dominál. A városrész falusias-kertvárosi jellegű terület, de emellett gazdasági, közigazgatási, hatósági, pénzügyi, kereskedelemi, egészségügyi intézmények is találhatóak a városrészben.

A keleti városrészben van a város Egészségügyi központja is, ahol a háziorvosi, fogorvosi és védőnői szolgálat, illetve heti rendszerességgel a szülész- nőgyógyász és fizioterápiás szakrendelés is biztosított.

Az itt telephellyel rendelkező gazdasági vállalkozásoknak nagy szerepe van a város életében. A legjelentősebb iparüzési adót fizető vállalkozók között a Balkányi Sütőüzem Kft.-t kell megemlítenünk. A keleti városrészben több helyi építészeti értékvédelemmel rendelkező épület található, ezek közül az egyik legkülönlegesebb a Gödény kúria, mely jelenleg a rendőrségnek ad otthont.

Infrastruktúra

A város teljes lakásállományának 21%-a, 518 db lakás volt található a keleti városrészben a 2011-es népszámlálási adatok szerint. A 2001-es évhez képest a lakások száma 2011-ig 5,3%-kal emelkedett. A lakások komfortfokozata mind városi szinten kedvezőnek mondható. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya 10,2% szemben a 23,8%-os városi átlaggal. A városrészben található komfort nélküli, félkomfortos és szükségülakások aránya a lakott lakásokon belül 7,6%, míg a városi átlag 19%. Az egyszobás lakások aránya (8,0%) kedvező a lakott lakásokon belül a 13,1%-os városi átlaghoz képest. Továbbá jellemző, hogy magas az 50 évnél idősebb házak száma, illetve egyes területeken a lakásállomány leromlott állapotú.

A keleti városrész közlekedési feltételei jónak mondhatók. A településrészt két országos mellékút érinti: egyrészt a Kállói út, mely Nagykállóval teremt összeköttetést, másrészt a Bocskai utca, mely Geszteréd, Debrecen települések irányába tartó útszakasz. A Bocskai utcán nagy az átmenő forgalom nagyon rossz állapotban van, emiatt a közlekedés egyre veszélyesebbé válik. Az utcán nincs kerékpárút sem, ez meglehetősen megnehezíti a tanyákról való bejárást.

A városrészben a közműellátottság tekintetében a legfőbb hiányosságok a szennyvízhálózat tekintetében tapasztalhatók. Több utcában (pl.: Szakolyi, Klapka, Jókai, Tompai utak) csak részben, míg hét utcában egyáltalán nincs kiépítve a szennyvízhálózat. A hálózat kiépítésének folytatása az önkormányzat fejlesztési tervei között szerepel, így várhatóan az elkövetkező években újabb és újabb lakások számára válik elérhetővé a szolgáltatás. Az ivóvízhálózat, a gáz- és áramellátás a városrészben teljes körűen biztosított.

Városrészi SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
- A város egészségügyi központja a városrészben található. - Kiskereskedelmi üzletek száma a városrészben magas. - A városrészben magas a bejegyzett vállalkozások száma. - Az ivóvízhálózat, a gáz- és áramellátás teljes körűen biztosított. - A többi városrészhez viszonyítva kedvező a városrész munkaerő-piaci helyzete. - Több helyi építészeti értékvédelemmel rendelkező épület található a városrészben. - Kedvező a lakások komfortfokozata.	- Egyes területeken a lakásállomány leromlott állapotú. - Szennyvízhálózat kiépítettsége hiányos. - Az utak állapota rossz.
Lehetőségek	Veszélyek
- Jelentős mennyiségű uniós forrás rendelkezésre állása az infrastrukturális fejlesztések megvalósításának érdekében - Kereskedelmi funkciók erősödése. - Helyi vállalkozók megerősödése.	- Szegregációs folyamatok ismételt kialakulása. - Lakhatási körülmények további romlása. - Fokozódó elvándorlás a településrészről.

3.1.1.4. A déli városrész bemutatása

A városrész lehatárolása, szerkezete

A déli városrész a településmagtól délre és délnyugatra eső területrészt foglalja magában. A városrész a városrészi központtól az Árpád u. - Ady Endre u. - Adonyi úttal határolódik el, a nyugati, a keleti és a déli határait az Árpád u., Adonyi u., és a Belterületi közigazgatási határ alkotja. A városrész falusias lakókörnyezetét a lazább, nagyobb méretű telkek és kisebb beépítési százalékok jellemzik.

Demográfiai és szociális jellemzők

A déli városrész Balkány legnépesebb területe, a lakónépesség 26,7%-a (1704 fő) él itt (2011-es adat). A 2001-es népszámlálás óta ez 19%-os növekedést jelent a lakónépesség arányában. A korcsoportokat tekintve a városi átlaghoz (16,8%) viszonyítva a fiatalok (0-14 évesek) aránya (16,1%) valamivel kevesebb, mint a városban. Azonban az aktív korú (15-59 éves) lakónépesség van a legnagyobb arányban (68%) ebben a városrészben a városhoz (62,8%) és a többi városrészhez is viszonyítva. Az idősek aránya (16%) a városi átlag (20,4%) alatt van. A két vizsgált év távlatában növekedett az idősek aránya (2001-ben 12,7%), az aktív korúak (2001-ben 63,2%) és a fiatalok aránya (2001-ben 24%) pedig csökkent.

A városrészben lakók képzettségi szintje 2001 óta javult, 2011-ben a városi átlag körül mozog. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya (6,9%) valamivel kevesebb, mint a városi átlag (8,1%). A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (33,3%) az aktív korúakon (15-59 évesek) belül pedig megegyezik a városi átlaggal (33,0%).

A városrészben lakók foglalkoztatottsági mutatói 2001 óta kedvező irányban alakultak, 2011-ben a városi átlag körül helyezkednek el. A foglalkoztatottak aránya (49,1%) a 15-64 éves népességen belül kismértékben magasabb, mint a városi átlag (48,2%), a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya (36%) pedig a városi átlagtól (42,4%) kedvezőbb. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya (47,3%) megegyezik a városi átlaggal (47,8%).

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya (55,3%) a lakónépességen belül kismértékben kedvezőbb, mint a városi átlag (59,1%). A munkanélküliek aránya (18,7%) és a tartós munkanélküliek aránya (10,1%) megegyezik a városi átlaggal (18,4% és 9,9%).

Funkcionális ellátottság

A városrészben több vállalkozás található, az itt élő lakosság kiszolgálására pedig kiskereskedelmi üzletek és vendéglátó helyiségek állnak a rendelkezésre. Más jelentősebb közigazgatási, közösségi funkciót ellátó intézmény nincsen ebben a városrészben.

Infrastruktúra

A város lakásállományának 23,6%-a (582 db lakás) található a déli városrészben a 2011-es népszámlálási adatok szerint. A 2001-es évhez képest 21,5%-kal nőtt a lakások aránya ezen a területen. A lakások komfortfokozata mind városi, mind városrészi szinten is viszonylag kedvező. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya 12,2% szemben a 23,8%-os városi átlaggal. A városrészben található komfort nélküli, félkomfortos és szükség-lakások aránya a lakott lakásokon belül 11,5%, míg a városi átlag 19%. Az egyszobás lakások aránya (11,3%) is a városi átlag (13,1%) alatt van.

A településközpontban lévő közfunkciók elérhetősége gyalogosan, kerékpárral, vagy személygépkocsival is megoldott. A városrészben azonban a járdák kiépítettsége hiányos, a kerékpárút-hálózat pedig teljes mértékben hiányzik. Közlekedési helyzetét tekintve jelentős forgalmú útszakaszokkal rendelkezik a városrész. Nyugati oldalán halad el a települési főútként funkcionáló Árpád Út, mely Cibakpusztával és a Déssy tanyával teremti meg a közúti kapcsolatot, keleti oldalán pedig az Adonyi út, mely Nyíradony felé vezet el a város forgalmát. A városrészben két távolsági autóbusszmegálló található, mindkettő az Árpád út mentén. Ezen buszmegállókban a lakosok elsősorban a Volán Nyíradony és Nagykálló közötti járatait tudják igénybe venni. A déli lakóövezet szinte minden utcája szilárd útburkolattal ellátott, csak két utcában, az Akácos utcában és az Ady Endre közben nem biztosított a portmentes út. A déli városrész infrastruktúra és közművesítettség szempontjából a város egyik legelmaradottabb területe. Az áram és közvilágítás csak részben kiépített a Nefelejcs utcában, míg a Dankó Pista úton teljes egészében hiányzik. Több utcában még nincs lehetőség a szennyvízhálózatra való csatlakozásra, de az önkormányzat tervei között szerepel a szennyvízhálózat tovább építése a déli városrész területén is. A gázellátás csak egy utcában, az Akácos utcában nem biztosított. Mindezekkel szemben pozitívumként említhető, hogy a vezetékes ivóvízhálózat teljes mértékben kiépített a déli városrész teljes területén.

Városrészi SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
- Nagyon kedvező az aktív korú lakosság aránya, a többi városrészhez képest. - Növekvő lakosságszám. - A városközpont és a közfunkciók könnyen elérhetők a városrészből. - Az ivóvízhálózat teljesen kiépült. - Jelentős ipari terület és nagyszámú vállalkozás.	- Infrastruktúra és közművesítettség szempontjából a városrész elmaradott. - A szennyvízhálózat, a gáz- és az áramellátás csak részben megoldott a városrészben. - Közösségi terek hiánya. - Szegregátum található a városrészben.
Lehetőségek	Veszélyek
- Jelentős mennyiségű uniós forrás rendelkezésre állása az infrastrukturális fejlesztések megvalósításának érdekében. - Befektetői érdeklődés emelkedése a déli ipari terület iránt. - Helyi vállalkozók megerősödése.	- Szegregációs folyamatok felerősödése. - Lakáskörülmények romlása. - Foglalkoztatási helyzet romlása.

3.1.1.5. Az ipari- gazdasági városrész bemutatása

A városrész lehatárolása, szerkezete

A város nyugati részén elhelyezkedő ipari-gazdasági városrész nevéből adódóan az ipari-gazdasági tevékenységek fő központja, itt található a város ipari parkja is. A városrész a Bocskai út és a Bocskai köz környékén falusias lakóterületekkel rendelkezik. Területileg a városrész szinte teljesen összeolvadt Ujhelyi tanya külterületi városrészszel.

Demográfiai és szociális jellemzők

A városrészben a lakónépesség mindössze 4,7%-a (300 fő) él (2011-es adat). A 2001-es népszámlálás óta ez 34,6%-os növekedést jelentett a lakónépesség arányában. A korcsoportokat tekintve a városi átlaghoz (16,8%) viszonyítva a fiatalok (0-14 évesek) aránya (17,3%) kismértékben magasabb az ipari-gazdasági városrészben. Azonban az aktív korú (15-59 éves) lakónépesség kevesebb (59,3%), az időskorúak (60-X éves) pedig nagyobb arányban (23,3%) vannak jelen ebben a városrészben a városhoz (62,8% és 20,4%) viszonyítva. Figyelembe véve, hogy a vizsgált két év távlatában növekedett az idősek aránya (2001-ben 16,3%), az aktív korúak és a fiatalok arányának csökkenése mellett, a városrész népességére előregedő tendencia jellemző.

Az ipari- gazdasági városrész az egyetlen terület Balkányban ahol 2001 és 2011 között romlott a lakosság iskolázottsági szintje. Ennek ellenére még mindig jobbak a városrész mutatói, mint a városi átlag. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya (14,2%, míg a városi átlag 8,1%) a második legmagasabb a városrészek között. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül pedig alacsonyabb (25,3%) mint a városi átlag (33,0%).

A városrészben lakók foglalkoztatottsági helyzete jónak mondható a város népességéhez viszonyítva, azért is, mert a mutatók 2001 óta kedvező irányban alakultak, illetve nem változtak. A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (54,2%) magasabb, mint a városi átlag (48,2%). A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya pedig nem változott a vizsgált időpontokban, 2011-ben a városi átlaggal megegyezik az értéke (városrész: 42,1%; város: 42,4%). A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya is (38,8%) jóval kedvezőbb, mint a városi átlag (47,8%).

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül kismértékben kedvezőbb (57,3%) mint a városi átlag (59,1%). A munkanélküliek aránya (12,5%) és a tartós munkanélküliek aránya (5,5%) viszont városi (18,4% és 9,9%) és városrészi szinten is nagyon kedvező.

Infrastruktúra

Balkány 2468 db-os lakásállományának legkevesebb része, mindössze 5,2%-a (129 db lakás) található az ipari-gazdasági városrészben a 2011-es népszámlálási adatok szerint. A 2001-es évhez képest 8,6%-kal csökkent a lakások aránya. A lakások komfortfokozata a városi átlaghoz képest kedvezőnek mondható, viszont több városrészben is kedvezőbb a lakások komfortfokozata, mint itt. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya 18,6% szemben a 23,8%-os városi átlaggal. A városrészben található komfort nélküli, félkomfortos és szükségülakások aránya a lakott lakásokon belül 11,8%, míg a városi átlag (19%) ettől jóval magasabb. Az egyszobás lakások aránya (12,6%) kismértékben kevesebb a lakott lakásokon belül a 13,1%-os városi átlaghoz képest.

A városrész infrastrukturális ellátottsága megfelelő, minden szükséges közműhálózat biztosított, az utak szilárd burkolattal rendelkeznek, így kedvező életkörülményeket biztosít az itt élő lakosok számára.

A városrész területén korábban állami termelőszövetkezeti telep működött, így az ingatlanon a szükséges alapinfrastruktúra kiépített, de újabb vállalkozások érkezése esetén bővítésre lenne szükség. Ilyen például a gázellátás kérdése, mely jelenleg csak a lakossági igények kielégítésére elegendő, az ipari tevékenységhez bővíteni kell a hálózatot. Az ipari park közműellátottságának hiánya a szennyvízhálózat kiépítetlenségében is tükröződik, az ipari park területén eddig csak néhány vállalkozó tudott rácsatlakozni a hálózatra. A területen a telephelyek kialakításához szükséges telkek kijelölésére még nem került sor, mindez alátámasztja, hogy az ipari park még jelentős mértékű fejlesztésre szorul, ha valóban több befektetőt kíván a területre csábítani.

A településrész gazdasági tevékenységekre való alkalmasságát a megfelelően kiépült közlekedési hálózatok is segítik. A városrész Téglás-Balkány településeken áthaladó 4901.sz. közúton, valamint Nagykálló felől a 403. számú főúton keresztül közelíthető meg. Az úthálózat burkolattal fedett, azonban egyes szakaszai felújításra szorulnak. A városrészben közlekedők közlekedési feltételei habár közúton biztosítottak, a gyalogosok és a kerékpárosok közlekedési feltételei nem megoldottak, mely fokozott közlekedésbiztonsági kockázatot jelent a városrészben.

Funkcionális ellátottság

A városrészben található a Nyugati Iparterület, valamint az Ipari Park. Az Ipari Park címet a város az Első Balkányi Fejlesztési Kht-val közösen 2007-ben nyerte el. Az Ipari Parkban az Inkubátorház és Innovációs Központ biztosítja a szolgáltatások elérését és hozzáférését a vállalkozásoknak. Az ipari parkban működő vállalkozások főként mezőgazdasági és ipari tevékenységgel foglalkoznak. A város legjelentősebb iparüzési adót fizető vállalkozásainak többsége a városrészben található, fő profiljuk a mezőgazdasági árutermelés, értékesítés, illetve a fémmegmunkálás és fémszerkezet gyártás. A városrészben továbbá a Bocskai köz környékén falusias lakóterületek találhatók, ezért a városrész funkciói között az ipari-gazdasági funkciók mellett a lakófunkció is jelen van.

Városrészi SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
▪ Ipari Park és az Inkubátorház és Innovációs Központ jelenléte. ▪ Helyi vállalkozók jelentős gazdasági szereppel bírnak. ▪ A lakásállomány többsége megfelelő komfortfokozatú. ▪ Lakóterületi tartalékok találhatók a városrészben. ▪ Kedvező a lakosság iskolázottsági szintje a városi átlaghoz képest. ▪ Kiépült infrastruktúra hálózat. ▪ Alacsony a munkanélküliség a városi átlaghoz viszonyítva.	▪ Jelentős a tranzitforgalom a városrészben. ▪ Az ipari park infrastrukturális ellátottsága nem megfelelő. ▪ Nem megfelelő közlekedési feltételek a gyalogosok és kerékpárosok számára. ▪ Magas az idők aránya.
Lehetőségek	Veszélyek
▪ Jelentős mennyiségű uniós forrás rendelkezésre állása az infrastrukturális fejlesztések megvalósításának érdekében ▪ A kerékpárút-hálózat kiépítése a tanyavilágból való bejárás megkönnyítésére. ▪ A várost elkerülő körgyűrű megépülése. ▪ Beépítésre váró iparterületi tartalékok. ▪ Lakófunkció jelentőségének növekedése.	▪ Előregedő népesség. ▪ Közúti teherforgalom növekedése. ▪ Környezetterhelő ipari létesítmények betelepülése.

3.1.1.6. A városkörnyéki tanyás városrész bemutatása

A városrész lehatárolása, szerkezete

A várost körülvevő tanyás városrészhez zömében a város külterületei tartoznak, ahol a 22 külterületi tanya falusias lakóterületei mellett főként mező- és erdőgazdasági területek találhatók. A városrészhez további két belterületi tanya (Perkedpuszta és Abapuszta) tartozik. A városrész lakott területeinek központi belterülettől való távolsága változó.

A térség legnagyobb hányada mezőgazdasági művelés alá vont terület, szántó vagy rét, de emellett egyre nagyobb kiterjedésű a városrész erdőállománya is. A városrészben belül elhelyezkedő tanyák beépítése, telekstruktúrája falusias jellegű, a telkek egy része több száz méter hosszúságú is lehet, melyeken a lakóépületek mellett egyéb épületek (tárolók, gazdasági épületek) is megtalálhatóak.

Demográfiai és szociális jellemzők

A 2011-es népszámlálási adatok szerint a tanyás városrész a második legnépesebb területe Balkálynak. A városrészben 2011-ben a lakónépesség 26,2%-a, 1672 fő élt. A 2001-ben a városrészben 2151 fő élt, tehát a két népszámlálás közötti időszak alatt a városrész népessége 22,3%-kal csökkent. (A nagyarányú népességcsökkenés részben magyarázható azzal, hogy az egyes városrészekre történő adatszolgáltatás eltérő volt 2001-ben és 2011-ben. 2001-ben Ujhelyi tanya és Ordastelep külterületeket a KSH a városkörnyéki tanyás városrészhez tartozó külterületeknek tekintette.)

A népesség korcsoportos megoszlását tekintve a városkörnyéki tanyás városrészben a legmagasabb a fiatalok aránya (19,4%) (a városi átlag 16,8%). Az aktív korú lakónépesség aránya 60,1%, ami kis mértékben kevesebb a városi átlagnál (62,8%), az időskorúak aránya (20,5%) pedig szinte megegyezik a városi átlaggal (20,4%). A vizsgált két év távlatában az idősek aránya (2001-ben 20,1%) jelentős mértékben nem változott, az aktív korúak aránya kis mértékben növekedett (2001-ben 55,4%) és a fiatalok aránya pedig (24,5%) csökkent a városrészben. A városkörnyéki tanyás városrészben lakók képzettségi, foglalkoztatási és munkaerő-piaci mutatói 2001 óta ugyan jelentős mértékben javultak, de 2011-ben még mindig a városrész rendelkezett a legkedvezőtlenebb társadalmi-gazdasági mutatókkal Balkányban.

A városrészben a legalacsonyabb a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya (1,4%; a városi átlag 8,1%), az aktív korú népességen belüli legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya pedig a legmagasabb (53,1%; a városi átlag 33,0%).

A városrészben lakók foglalkoztatási helyzete szintén a legrosszabb a városban, annak ellenére is, hogy a mutatók 2001 óta itt javultak a legjobb mértékben. A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (34,5%) jóval alacsonyabb, mint a városi átlag (48,2%), a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya pedig 57,5% szemben a város 42,4%-os mutatójával. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak aránya 62,6% (a városi átlag 47,8%).

A lakónépességen belüli gazdaságilag nem aktív népesség aránya 68,6% (a városi átlag 59,1%). Hasonlóképpen kedvezőtlen a munkanélküliek aránya is. (a városrészben 27,6%, városi átlag 18,4%).

Funkcionális ellátottság

A tanyavilág intézményi ellátottsága minimális, két óvoda és egy iskola található a területen. A közfunkciót ellátó intézmények többsége csak a városközpontban érhető el, amelynek megközelítése nehézkes. A legtöbb tanyáról a városközpontba való eljutás szilárd útburkolaton megoldott, de a tanyákat egymással összekötő dűlőutak burkolat nélküli földutak, melyek jelentős mértékben rontják a tanyák lakhatási körülményeit. A városrészben mindössze néhány kiskereskedelmi üzlet található, melyek többsége élelmiszerbolt. Nem minden tanyán található élelmiszerüzlet, továbbá az egyéb szolgáltatást nyújtó üzletek csak a város központi belterületi részén érhetők el a lakosok számára.

Infrastruktúra

2011-ben a városközponti tanyás városrészben Balkány lakásállományának közel egyharmada (30,5%-a), 754 db lakás volt található, ami alapján ennek a városrésznek a legnagyobb a lakásállománya, annak ellenére is, hogy 2001 és 2011 között 8,6%-kal csökkent a lakások száma.

A lakások komfortfokozata a városkörnyéki tanyás városrészben szintén a legkedvezőtlenebbnek mondható. Az alacsony komfort fokozatú lakások aránya 51,3% szemben a 23,8%-os városi átlaggal. A városrészben található komfort nélküli, félkomfortos és szükségülakások aránya a lakott lakásokon belül 43,3%, míg a városi átlag ennek kevesebb, mint a fele (19%). A lakott lakásokon belül az egyszobás lakások aránya 22,8%, amely érték szintén a legkedvezőtlenebb az egész városban.

A közüzemi infrastruktúra kiépítettsége a városkörnyéki tanyás városrészben igen kedvezőtlen. A kiépített gázvezeték hálózat hossza 13 km, a közüzemi ivóvízvezeték hálózat hossza pedig 7,83 km, továbbá a város szennyvízcsatorna-hálózatának csupán 36%-a található a városrészben. A városkörnyéki tanyás településrészek egy része tömegközlekedési eszközökkel (Volán járatokon keresztül) elérhetőek, a városrészben 22 db autóbusz-megálló található.

Városrészi SWOT elemzés

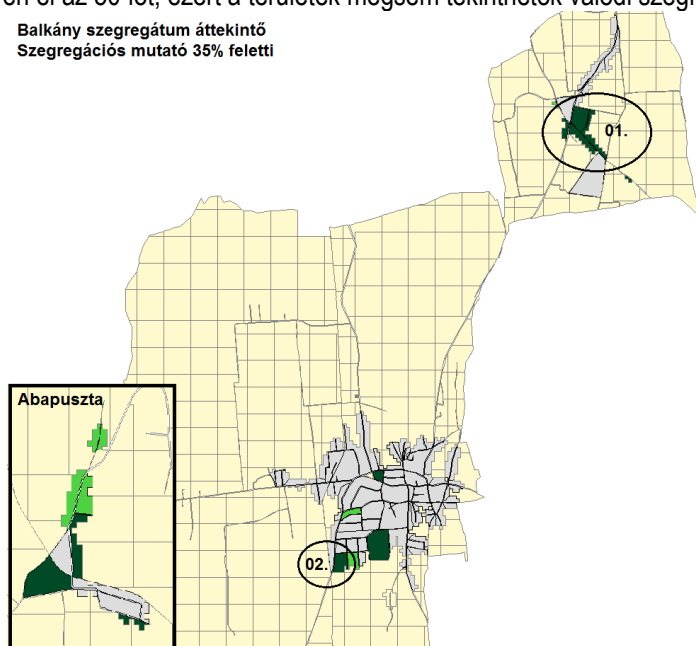
Erősségek	Gyengeségek
- A városrészben lakóterületi tartalékok találhatók. - A városrészben a mező- és erdőgazdasági területek aránya jelentős, magas a városrész zöldfelülettel borított területeinek nagysága. - A városrészben a legmagasabb a fiatal korosztály aránya.	- A városrész rendelkezik a legkedvezőtlenebb társadalmi-gazdasági és infrastrukturális mutatókkal. - A közintézményi, közszolgáltatási ellátottság szintje alacsony. - A városrészben 4 darab szegregátum található.
Lehetőségek	Veszélyek
- Jelentős mennyiségű uniós forrás rendelkezésre állásra az infrastrukturális fejlesztések megvalósításának érdekében. - Alternatív mezőgazdasági tevékenységek elterjedése. - Bio- és mezőgazdasági termékek iránti kereslet növekedése. - Növekvő befektetői érdeklődés a régió és a település iránt. - Betelepülő fiatal családok érdeklődésének növekedése a térség iránt.	- A települést körülvevő tanyák elnéptelenedése. - Infrastrukturális fejlesztések elmaradása. - A szegregált területek helyzetének további romlása, újabb területek szegregálódása. - Lakhatási körülmények további romlása.

3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

A szegregátumok lehatárolása és helyzetelemzése a város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának Antiszegregációs Program című fejezete elkészítésének első lépését képezi. A szegregátumok lehatárolását a KSH végezte el a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, a 314/2012. Korm. rendelet 10. mellékletében meghatározott módszertan szerint, a szegregációs mutató kiszámításával. A szegregációs mutató az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők arányát mutatja. Szegregátumról akkor beszélhetünk, ha a szegregációs mutató értéke egy adott területen (város utcákkal határolt telektömbjei) 35% feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt.

A KSH által készített térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat. A világoszöld színnel jelölt területek pedig szegregációs folyamatok által veszélyeztetett területek. A kartogram olyan területeket is megjelöl, amelyek eleget tesznek a szegregációs mutató kritériumának, azonban azt adott terület népessége nem éri el az 50 főt, ezért a területek mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak.

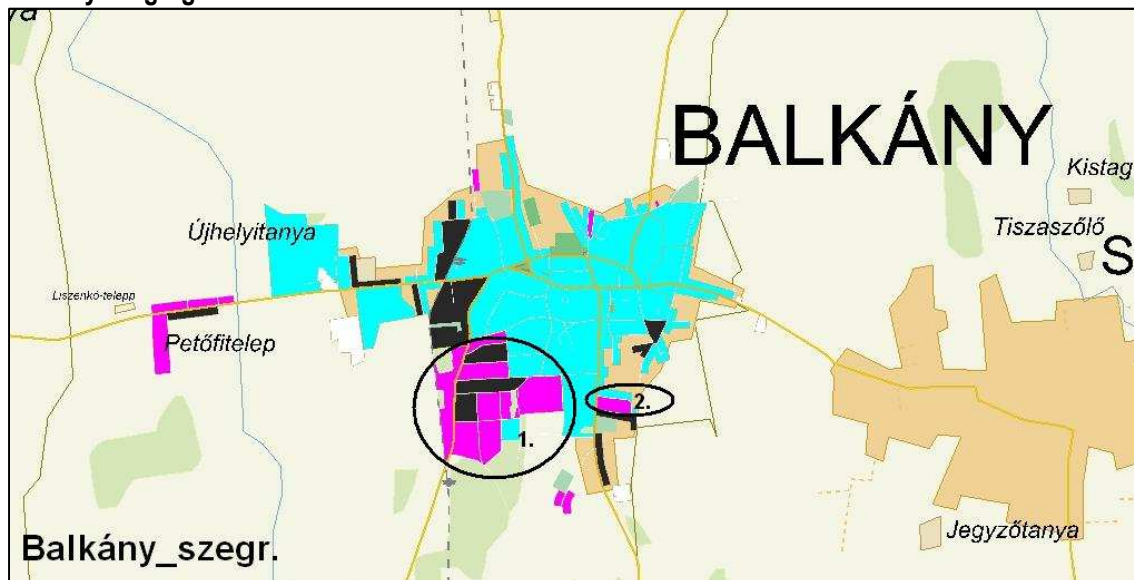
Balkány szegregátum áttekintő
Szegregációs mutató 35% feletti

Balkány város szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei – Forrás: KSH, 2011

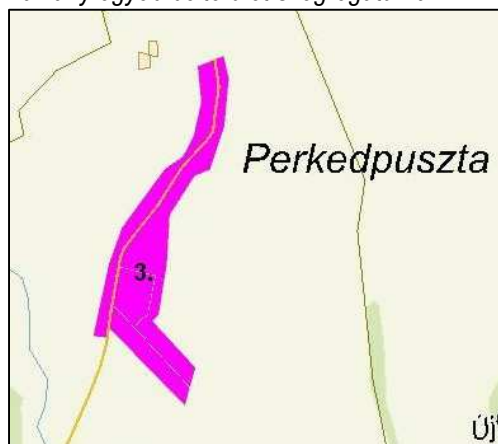
Balkány szegregátumaiban 2001 és 2011 között bekövetkező változásokat vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a 2. szegregátum (2001-es térképen 1. szegregátum) kiterjedése jelentős mértékben csökkent, a 2001-es térképen jelölt 2. szegregátum pedig 2011-re megszűnt. 2001-ben Perkedpuszta és Abapuszta területén is volt szegregátum, azonban 2011-re a szegregációs határérték módosítása ellenére Abapuszta már nem tartozik a szegregált területek közé.

Balkány szegregátumai a korábbi IVS-ben

179

Balkány egyéb belterület szegregátumai

szegregációs mutató 0-40% között van

szegregációs mutató 40-49% között van

szegregációs mutató 50-100% között van

Forrás: KSH Népszámlálás, 2001; Balkány Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2010.

A város három külterületi részén (Déssytanya, Görénypuszta, Nagymogyorós) kerültek lehatárolásra további szegregált területek, amelyeket azonban a KSH nem jelöl térképen. A 2011-es népszámlálási adatok alapján tehát 5 szegregált terület került lehatárolásra Balkányban.

A területek elhelyezkedése:

Az öt szegregátum közül az 1. szegregátum Perkedpuszta belterületi településrészen található, a település központi városrészétől közel 8 kilométeres távolságban helyezkedik el. A 2. szegregátum településszerkezeti szempontból a város szerves részét képezi és Balkány város központi belterületéhez tartozik. A három külterületi szegregátum közül Déssytanya és Nagymogyorós a várostól délre, mintegy 10-12 kilométerre fekszenek. (Déssytanyától 2 kilométerre délkeletre található Nagymogyorós.) A harmadik külterületi szegregátum Görénypuszta a városközponttól 3,5 kilométerre északra helyezkedik el.

1. szegregátum, Balkány

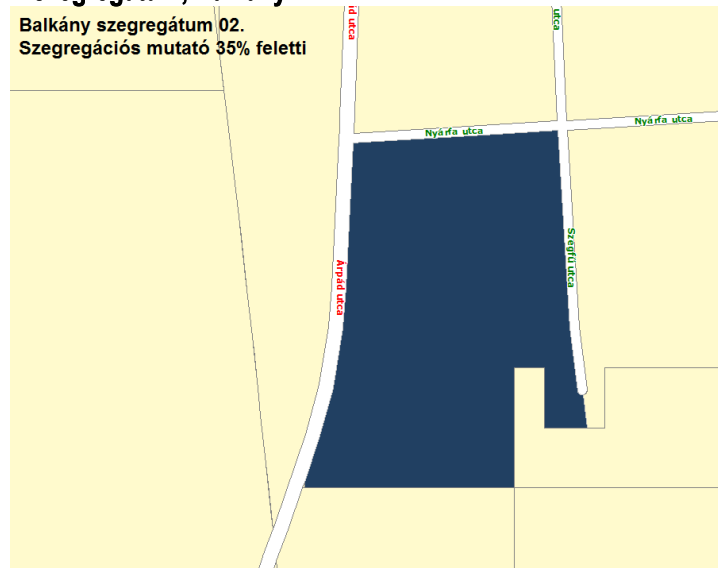
Balkány szegregátum 01.
Szegregációs mutató 35% feletti

Forrás: KSH 2011

2. szegregátum, Balkány

Balkány szegregátum 02.
Szegregációs mutató 35% feletti

Forrás: KSH 2011

A KSH adatszolgáltatása alapján Balkányban szegregációval erősen fenyegetett területek is beazonosíthatók. Közvetlenül a 2. szegregátum mellett, a Szegefű, a Nyárfa és az Arany János utca által határolt részen, az Ady Endre és az Erdőskert utca között, illetve Abapusztán is vannak olyan területek ahol a szegregációs mutató 30% feletti. Az Akácos, a Petőfi utca és a Petőfi köz között, a városközpontban, a Kossuth kerttől keletre lévő telektömbben, illetve Abapuszta egyes területein kiterjedt területen helyezkednek el azok a területek, ahol a szegregációs mutató eléri a 35%-ot, viszont a lakónépesség 50 fő alatti.

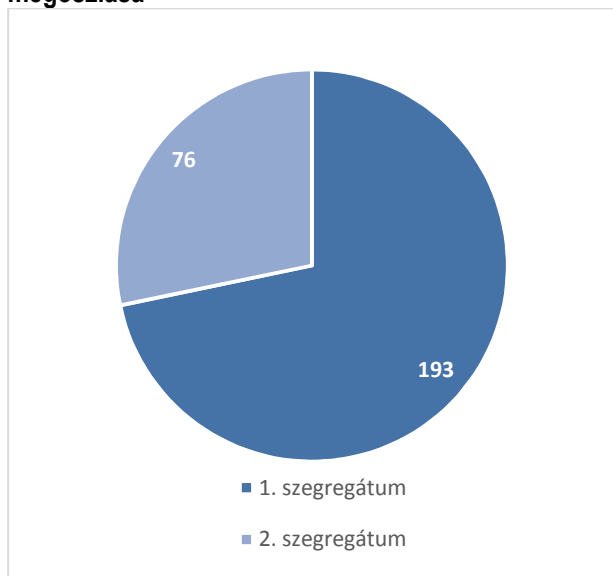
A Balkányban található szegregátumok lehatárolása

Szegregátumok	Lehatárolás
1. szegregátum	Perkedpuszta- 49145.sz út déli részének mindkét oldala- a második keleti utca déli oldala- az első keleti utca mindkét oldala.
2. szegregátum	Belterületi határ- Árpád utca- Nyárfa utca- Szegefű utca páratlan oldala- Belterületi határ.
3. szegregátum	Déssytanya (Külterület)
4. szegregátum	Görénypuszta (Külterület)
5. szegregátum	Nagymogyorós (Külterület)

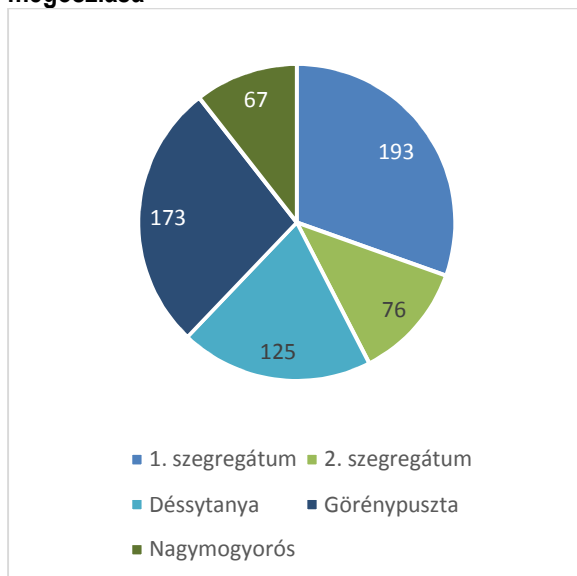
Forrás: KSH, 2011. évi népszámlálási adatok

A lakónépesség helyzetének jellemzése

A belterületi szegregátumokban élő lakosság megoszlása

Az összes szegregátumban élő lakosság megoszlása

Forrás: KSH, 2011. évi népszámlálási adatok, saját szerkesztés

Balkányban az 6387 fős lakosság egyötöde, 1268 fő él szegregátumokban. A legtöbb szegregátumban élő lakos a külterületi városrészekben Görénypusztán (173 fő) és Déssytanyán (125 fő), valamint a belterülethez tartozó Perkedpusztán (193 fő) található.

A szegregátumok jellemzése előtt fontos tisztázni, hogy az önkormányzat már felismerte, hogy a város területén szegregált, illetve szegregációval veszélyeztetett területek találhatóak, ezért a hátrányos társadalmi helyzetű lakosok számának csökkentése érdekében Balkány Város Önkormányzata 2010-ig a következő antiszegregációs intézkedéseket hajtotta végre:

- lakhatási támogatás biztosítása a nagyarányú közmű-díj, lakáshitel tartozások és hátralékok finanszírozására;
- az általános iskolai oktatás átszervezése, az oktatásban jelentkező szegregáció kialakulásának lehetőségének minimalizálása;
- minden önkormányzat által fenntartott oktatási intézményben olyan képzési programokat bevezetése, amelyek kiemelt figyelmet fordítanak a halmozottan hátrányos helyzetű és roma tanulók tanulmányi előmenetelére és szocializációjára;
- az Arany János Tehetséggondozó program működtetése a hátrányos helyzetű tehetséges tanulók képességeinek fejlesztése céljából;
- a tanyavilágban elhelyezkedő településrészek közlekedésének fejlesztése (Béketelep-Abapuszta összekötő út, Csiffy-Jármy tanyák útfelújítása);
- a szegregált területek víz, gáz és szennyvízhálózatának folyamatos fejlesztése (szennyvízhálózat kiépítése Abapusztán, közvilágítás megteremtése Ordastelepen);
- a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők számára ingyenes étkezési lehetőség biztosítása;
- ingyenes kollégiumi ellátás biztosítása a tanyavilágból bejáró tanulók részére;
- a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez történő csatlakozás a felsőoktatásban továbbtanuló balkányi tanulók támogatása céljából;
- az állandó orvosi ügyeletet biztosítása, jelzőrendszeres házi segítségnyújtó hálózat kiépítése, valamint az orvosi ügyeletet modern terepjárával történő ellátása a tanyavilág lakosainak hatékonyabb ellátása érdekében;
- tanyagondnoki szolgálat működtetése a külső, szegregált településrészekben élők a szociális ellátása érdekében;
- a hátrányos helyzetű csoportok számára ingyenes jogsegély szolgálat működtetése a Nép ügyvédje program keretében;

- a város társalapítója a Dél-Nyírségi Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás Balkányi Szociális, Gondozási és Gyermekegészségügyi Központjának, amely széleskörű és magas színvonalú szolgáltatásokat nyújt a szociálisan hátrányos helyzetű lakosoknak és a gyerekeknek.

1. szegregátum

A 2001-ben még 313 fős szegregátum (amely Perkedpuszta egész területét magában foglalta) lakóinak száma 2011-re 193 főre csökkent. Az itt élő lakosok egyharmada fiatal, több mint fele pedig aktív korú. A kedvező kor szerinti megoszlás ellenére az itt élők hátránya az alacsony iskolázottsági szintben és az alacsony foglalkoztatottságban keresendő. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (66,7%) az aktív korúakon (15-59 évesek) belül nagyon magas a városi átlaghoz (33%) és a városrészhez (53,1%) viszonyítva. A felsőfokú végzettségűek aránya (8,1%) eleve nem túl magas a városban, viszont a szegregátum lakossága nagyon kedvezőtlen helyzetben van. Mindössze 1% a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a perkedpusztai szegregátumban. Összehasonlítva a 2001-es KSH népszámlálási adatokkal, látható, hogy 2011-re kismértékben javult a helyzet, hiszen az alacsonyan iskolázottak aránya 74,5% volt, a felsőfokú végzettséggel rendelkezőké pedig 0,6%. Az adatok összehasonlításánál azonban emellett, hogy a szegregátum kiterjedése valamennyire változott, figyelembe kell venni, hogy 2001-ben a szegregációs mutató értéke 50% volt, 2011-ben viszont már csak 35%. Tehát 2011-ben már azok a területek is szegregált területnek számíthatnak, amelyek 2001-ben még nem, a szegregációs mutató szigorúbb lett. Éppen ezért, a vizsgált terület helyzete még nagyobb mértékben javult a 10 év távlatában, hiszen a szigorúbb mutató ellenére is kisebb a szegregált terület 2011-ben, mint 2001-ben.

Az itt lakók majdnem fele emellett, hogy legfeljebb általános iskolai végzettsége van, rendszeres munkajövedelemmel sem rendelkezik. Bár 2001-hez képest (ekkor 71,5%) jelentősen javult ez az arány, 2011-ben jóval több (46,7%), mint a városrész (36,4%) és a város (20,4%) átlaga. Ugyancsak javult a helyzet a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők tekintetében. 2011-ben még a szegregátum 93,3%-a, 2011-re pedig több, mint kétharmaduk (69,5%) nem rendelkezett rendszeres munkajövedelemmel. Ebben a tekintetben nem nagy az eltérés a szegregátum és maga a városrész (62,6%) között.

Alacsonyabb a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül, mint a városi és a városrészi átlag. A városrészi tanyás részben élők egyharmada foglalkoztatott 2011-ben. A városban a lakosság közel fele, azonban a szegregátumban kevesebb, mint egyharmadukra (28,6%) jellemző ez, amely még így is majd 4,5-szerese a 2001-es arálynak (6,2%). A foglalkoztatott nélküli háztartások arányát (59%) tekintve bár 2001 óta (ekkor 91,3%) jelentősen javult a helyzet, 2011-ben még így is kedvezőtlenebb, mint a városban (42,4%), de közel azonos, mint a városrészben (57,5%). A foglalkoztatottak 40,6%-a alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban van foglalkoztatva. Ez az arány kedvezőbb, mint a városi átlag (51,3%) és jóval kedvezőbbnek bizonyul a városrészi átlaghoz (66,1%) képest, 2001 óta (72,7%) pedig jelentős mértékben javult. A szegregátumban a népesség közel háromnegyede (72,5%) gazdaságilag nem aktív. Ez az arány bár 2001 óta (89,1%) javult, 2011-ben városi (59,1%) és városrészi (68,6%) szinten is kedvezőtlennek bizonyul. A munkanélküliségi ráta a szegregátumban 2001 óta jelentősen csökkent (67,6%), azonban 2011-ben még mindig nagyon magas (39,6%), a városi átlag (18,4%) több mint kétszerese, és a városrészi (27,6%) átlagot is meghaladja. Ezen belül, a tartós munkanélküliek aránya (22,6%) romlott 2001 óta (ekkor 8,8% volt), 2011-ben több mint kétszerese a városi átlagnak (9,9%) és jóval meghaladja a városrészi (15,6%) arányt is.

2. szegregátum

A 2011-ben, a déli városrészben lehatárolt 2. szegregátum területét a 2001-es lehatárolás (ekkor 1. szegregátum) teljes egészében magában foglalja, de a jelentős területi és lakónépesség arányainak különbsége miatt részletes időbeli összehasonlítást nem végzünk. A lakónépesség aránya 882-ről 76 főre csökkent a vizsgált 10 év távlatában, és általánosságban elmondható, hogy valamennyi mutató értéke javult. A 2011-es adatok szerint a 76 fős lakosságának több mint kétharmada (68,4%) aktív korú és az idősek aránya (14,5%) is jóval kedvezőbb, mint a városi átlag (20,4%). Ennek ellenére a területen élők képzettségi szintje nagyon alacsony, és a foglalkoztatottságuk is jóval elmarad a városi átlaghoz képest. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (59,6%) az aktív korúakon (15-59 évesek) belül a városi (33%) és a városrészi átlag (33,3%) közel kétszerese. A felsőfokú végzettségűek arányát tekintve a szegregátum lakossága nagyon kedvezőtlen helyzetben van. Mindössze 2% a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya, míg a városrészben 6,9%.

Az itt lakók több mint kétharmadának amellet, hogy legfeljebb általános iskolai végzettsége van, rendszeres munkajövedelemmel sem rendelkeznek. Ez az arány (38,5%) közel kétszerese a városrész átlagának (19,6%) és jóval több, mint a város (20,4%) átlaga. Egyébként a szegregátumban élők több mint fele nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. Viszont ebben a tekintetben nem nagy az eltérés a szegregátum (53,8%), a városi átlag (47,8%) és maga a városrész (47,3%) között. Alacsonyabb a foglalkoztatottak aránya (44,6%) a 15-64 éves népességen belül, mint a városi (48,2%) és a városrészi (49,1%) átlag. A foglalkoztatott nélküli háztartások arányát (33,3%) tekintve azonban kedvezőbb a helyzet, mint a városban (42,4%), és a városrészben (36,0%). A foglalkoztatottak közel kétharmada (60%) viszont alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban van foglalkoztatva. Ez az arány kedvezőtlenebb, mint a városi (51,3%) és a városrészi átlag (56,7%). A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a szegregátumban 55,3%, amely teljesen megegyezik a városrészi átlaggal, és városi (59,1%) szinten is kedvezőnek bizonyul. A munkanélküliségi ráta a szegregátumban magas (26,5%) a városi (18,4%), és a városrészi (18,7%) átlagot is meghaladja. Ezen belül, a tartós munkanélküliek aránya (11,8%) valamivel magasabb, mint a városi (9,9%) és a városrészi (10,1%) átlag.

Déssytanya

A Balkány város külterületéhez tartozó 125 fős Déssytanya területe 2001 óta szegregátummá vált. A 2011-es adatok szerint a terület lakosságának közel kétharmada (60,8%) aktív korú és a fiatalok aránya (24,0%) is magas. Ugyanakkor – hasonlóan a többi szegregátumhoz, a területen élők képzettségi szintje nagyon alacsony, és a foglalkoztatottságuk és jóval elmarad a városi átlaghoz képest. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (65,8%) az aktív korúakon (15-59 évesek) belül, a városi átlag (33%) közel kétszerese és a városrészi átlagot (53,1%) is jelentősen meghaladja. A felsőfokú végzettségűek arányát tekintve nem csak a szegregátum lakossága (1,3%), de az egész tanyás városrész (1,4%) is nagyon kedvezőtlen helyzetben van. Az itt lakók több mint kétharmadának amellet, hogy legfeljebb általános iskolai végzettsége van, rendszeres munkajövedelemmel sem rendelkeznek. Ez az arány (44,7%) közel kétszerese a város átlagának (20,4%) és a városrész átlagát (36,4%) is jóval meghaladja. A szegregátumban élők több mint kétharmada nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel sem. Ebben a tekintetben nem nagy az eltérés a szegregátum (67,1%) és maga a városrész átlaga (62,6%) között.

Alacsonyabb a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül, mint a városi és a városrészi átlag. A szegregátumban élők kevesebb, mint egyharmada (30,1%-a) foglalkoztatott, amelyet jóval meghalad a városban és kicsivel a városrészben (48,2% és 34,5%) foglalkoztatottak aránya. A foglalkoztatott nélküli háztartások arányát (62,2%) tekintve kedvezőtlenebb a helyzet, mint a városban (42,4%), és a városrészben (57,5%). A foglalkoztatottak nagy része, 84%-a viszont alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban van foglalkoztatva. Ez az arány jóval kedvezőtlenebb, mint a városi (51,3%) és a városrészi átlag (66,1%). A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a szegregátumban 70,4%, közel azonos a városrészi átlaggal (68,6%), és városi (59,1%) szinten is kedvezőtlennek bizonyul. A munkanélküliségi ráta a szegregátumban magas (32,4%) a városi (18,4%), és a városrészi (27,6%) átlagot is meghaladja. Ezen belül, a tartós munkanélküliek aránya (18,9 %) a városi átlag (9,9%) közel kétszerese és a városrészi (15,6%) átlagot is meghaladja.

Görénypusztá

Szintén a város tanyavilágához tartozik Görénypusztá, amelynek területe rendelkezik a legtöbb lakóval (173 fő) a külterületi szegregátumok között. A 2011-es adatok szerint a szegregátumban magasabb az idősek aránya (26,6%) és alacsonyabb az aktív korúak aránya (55,5%), mint a város és a városrész átlaga. A kedvezőtlen korösszetétel mellett a szegregátumban élők képzettségi szintje nagyon alacsony, és a foglalkoztatottságuk elmarad a városi átlaghoz képest. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (49%) az aktív korúakon (15-59 évesek) belül magasabb, mint a városi (33%) de valamivel alacsonyabb, mint a városrészi átlag (53,1%). A felsőfokú végzettségűek arányát tekintve a szegregátum lakossága (0,8%) szintén nagyon kedvezőtlen helyzetben van.

Az itt lakók több mint kétharmadának amellet, hogy legfeljebb általános iskolai végzettsége van, rendszeres munkajövedelemmel sem rendelkeznek. Ez az arány (38,5%) közel kétszerese a város átlagának (20,4%) és a városrész átlagát (36,4%) is meghaladja. A szegregátumban élők több mint kétharmada nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. Ebben a tekintetben sem nagy az eltérés a szegregátum (68,8%) és maga a városrész (62,6%) között.

Alacsonyabb a foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül, mint a városi és a városrészi átlag. A szegregátumban élők kevesebb, mint egyharmada (29,5%-a) foglalkoztatott, amelyet jóval meghalad városban és kicsivel a városrészben (48,2% és 34,5%) foglalkoztatottak aránya. A foglalkoztatott nélküli háztartások arányát (65,2%) tekintve kedvezőbb a helyzet, mint a városban (42,4%), és a városrészben (57,5%). A foglalkoztatottak kétharmada (67,7%) alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban van foglalkoztatva. Ez az arány kedvezőtlenebb, mint a városi (51,3%) és a városrészi átlag (66,1%). A szegregátumban élők több mint háromnegyede (76,9%) gazdaságilag nem aktív, ez jóval meghaladja a városrészi (68,6%), és városi átlagot (59,1%). A munkanélküliségi ráta a szegregátumban magas (22,5%) a városi átlagot (18,4%) meghaladja, azonban kevesebb, mint a városrészi (27,6%) átlag. Ezen belül, a tartós munkanélküliek aránya (17,5 %) a városi átlag (9,9%) és a városrészi (15,6%) átlagot is meghaladja.

Nagymagyaró

Végül, szintén a külterülethez tartozó Nagymagyaró rendelkezik a legkevesebb lakóval (67 fő) valamennyi szegregátum között. A terület korösszetétele közel azonos a város átlagával, a képzettségi szint is nagyon kedvezőtlen, és a foglalkoztatottak aránya is elmarad a városi átlaghoz képest. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (57,5%) az aktív korúakon (15-59 évesek) belül, majdnem kétszer annyi, mint a városi átlag (33%) és valamivel magasabb, mint a városrészi átlag (53,1%). A felsőfokú végzettségűek arányát tekintve a szegregátum lakossága (0%) a legkedvezőtlenebb helyzetben van városi és városrészi szinten is.

Az itt lakók 42,5% -a mellett, hogy legfeljebb általános iskolai végzettsége van, rendszeres munkajövedelemmel sem rendelkezik. Ez az arány több mint kétszerese a város átlagának (20,4%) és a városrész átlagát (36,4%) is meghaladja. A szegregátumban élők háromnegyede nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, így ebben a tekintetben ennek a szegregátumnak a lakói vannak a legrosszabb helyzetben.

A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül itt a legalacsonyabb a szegregátumok között. Kicsivel több, mint egyötödük (22,7%) foglalkoztatott, amelyet jóval meghalad városban és a városrészben (48,2% és 34,5%) foglalkoztatottak aránya is. A háztartások háromnegyede (75%) foglalkoztatott nélküli, jóval kedvezőtlenebb a helyzet, mint a városban (42,4%), és a városrészben (57,5%). Itt vannak a legnagyobb arányban (90%) az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak is. A szegregátumban élők közel háromnegyede (74,6%) gazdaságilag nem aktív, ez jóval meghaladja a városrészi (68,6%), és városi átlagot (59,1%). A munkanélküliségi ráta itt a legmagasabb (41,2%) a városi átlag (18,4%) több mint kétszerese és a városrészi (27,6%) átlagot is jóval meghaladja. A Nagymagyaróson élő munkanélküliek mindegyike kivétel nélkül tartós munkanélküli, így ez a legrosszabb helyzetű szegregátum (városi átlag 9,9% és városrészi átlag 15,6%).

Összehasonlítás

Annak ellenére, hogy a szegregált területek (1. és 2. szegregátum) mutatói jelentősen javultak a vizsgált 10 év távlatában, ugyanakkor a 2011-es adatok szerint meglehetősen kedvezőtlen helyzetben vannak a hozzájuk tartozó városrész és a város értékeit tekintve is.

Az összehasonlítás alapján azonban kirajzolódik a kedvezőtlen helyzeten belül is kedvezőtlenebb, illetve kedvezőbb helyzetben lévő szegregátumok a városi átlaghoz, a városrészhez és a többi szegregátumhoz viszonyítva. Ha szegregációs mutatót vesszük alapul, akkor ugyanezekkel az értékekkel 2001-ben egyetlen szegregátum sem került volna kijelölésre, tehát valamennyi szegregátumban ez az arány 50% alatti. Éppen ezért, és az időbeli összehasonlítás alapján is (ahol ez releváns), elmondhatjuk, hogy a szegregátumok helyzete javult.

Jelentős különbség rajzolódik ki a belterületi déli városrész és perkedpuszta szegregátuma, valamint a külterületi tanyás városrész szegregátumai között. A szegregátumok között a 2. szegregátum van a legjobb helyzetben, itt valamennyi mutató közvetlenül a városi átlag körül mozog, ezt követően pedig az 1. szegregátum, ahol néhány mutató még a városi átlagot is felülmúlja. Ugyanakkor valamennyi szegregátum között itt a legmagasabb az alacsonyan iskolázottak aránya, és a szegregációs mutató is. Továbbá elenyésző a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya is valamennyi szegregátumban. A külterületi tanyás részek szegregátumai vannak a legkedvezőtlenebb helyzetben. Itt kivétel nélkül a lakosság háromnegyede a gazdaságilag nem aktív népességhez tartozik, és Déssytanya kivételével magas az idősek aránya is. Nagyon alacsony a foglalkoztatottság és magas a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is. Magas a munkanélküliségi ráta is, Nagymagyaró esetében pedig valamennyi munkanélküli tartós munkanélküli is egyben.

Az épített környezet jellemzése

Balkány lakásállományának körülbelül 10%-a, 241 db lakás található a szegregátumokban. A szegregátumok között a lakások közel egyharmada (29%) az 1. szegregátumban, szintén egyharmada (30,3%) Görénypusztán, 9,5%-a a 2. szegregátumban, 13%-a Nagymogyoróson és közel egyötöde (18,3%) Déssytanyán található.

1. szegregátum

A szegregátumban található Balkány lakásállományának 2,8%-a, illetve a városkörnyéki tanyás városrész lakásainak 9,3%-a. A városrészben található lakások több mint kétharmada (68,6%) alacsony komfortfokozatú, amely magasabb, mint a városrész átlaga (51,3%) és közel háromszorosa a városi átlagnak (23,8%). A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 64,9%, magasabb mint a városrész átlaga (43,3%) és több mint a városi átlag háromszorosa. Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 15,8%, kevesebb mint a városrész átlaga (22,8%) de valamivel több mint a városi átlag.

2. szegregátum

A szegregátumban található a város lakásállományának kevesebb, mint 1%-a, illetve a déli városrész 4%-a. Az itt található lakások 13%-a alacsony komfortfokozatú, amely kicsivel több, mint a városrészi átlag (12,2%) de jóval kevesebb, mint a városi átlag (23,8%). A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 13%, kismértékben több mint a városrészi átlag (11,5%), az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül pedig 8,7%, kevesebb, mint a városrészi átlag (11,3%) és mindkét esetben a városi átlag alatt vannak.

Déssytanya

Az itt található lakások Balkány lakásállományának 1,8%-át teszik ki, illetve a tanyás városrész 5,8%-át. Az itt található lakások több mint egyharmada (34,1%) alacsony komfortfokozatú, amely magasabb, mint a városi átlag (23,8%) de alacsonyabb, mint a városrészi átlag (51,3%). A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 31,7%, több mint a városi átlag (19%), de kevesebb, mint a városrész átlaga (43,3%). Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 26,8%, kismértékben több mint a városrész átlaga (22,8%) és a városi átlag (13,1%) kétszerese.

Görénypuszta

Balkány lakásállományának 3%-át, illetve a tanyás városrész 9,7%-át teszi ki Görénypuszta lakásállománya. Az itt található lakások több mint fele (54,8%) alacsony komfortfokozatú, amely a városi átlag (23,8%) kétszerese, de közel azonos a városrészi átlaggal (51,3%). A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 50%, jóval több, mint a városi átlag (19%), és a városrész átlaga (43,3%). Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 28,1%, kismértékben több mint a városrész átlaga (22,8%) és a városi átlag (13,1%) több mint kétszerese.

Nagymogyorós

A város lakásállományának 1,2%-át, illetve a tanyás városrész 4,1%-át teszi ki Nagymogyorós lakásállománya. Az itt található lakások több mint fele (80,6%) alacsony komfortfokozatú, amely a városi átlag (23,8%) közel 3,5-szerese, és jóval több, mint a városrészi átlag (51,3%). A lakott lakásokon belül a lakások több mint háromnegyede (78,6%) komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás, amely a városi átlag (19%) négyszerese, és jóval több, mint a városrész átlaga (43,3%). Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 39,3%, jóval több, mint a városrész átlaga (22,8%) és a városi átlag (13,1%) háromszorosa.

Összehasonlítás

Jelentős különbség rajzolódik ki a lakások minőségében a déli városrész szegregátuma és a tanyás városrész szegregátumai között. Valamennyi esetben a mutatók értéke kedvezőbb a 2. szegregátumban, mint a városi átlag, és nem sokkal kedvezőtlenebb, mint a városrészi átlag. A tanyás városrész szegregátumaiban azonban nagyon rossz a lakások helyzete. A városi átlag sokszorosa az itt található alacsony komfortfokozatú lakások aránya. A legrosszabb helyzetben Nagymogyorós és Perkedpuszta szegregátuma van az alacsony komfortfokozatú lakások tekintetében. Az egyszobás lakások és a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások arányát tekintve szintén Nagymogyorós helyzete kiemelkedően rossz, hiszen itt a lakások döntő többségét ezek a mutatók jellemzik.

3.3.3. Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

Egyéb szempontból kiemelt, potenciális akcióterülettel nem számolunk.

ETALON 2000 Kft.

Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 54. sz.
Mobil:(06-30) 9358-542

NYÍRSÉGTERV Kft.

Iroda: 4400. Nyíregyháza, Szegfű u. 73.
Mobil:(06-30) 606-4245

BALKÁNY VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

187

II.FEJEZET

A „településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 30.§ (5) bekezdés szerinti véleményezési dokumentáció

Munkaszám: 24/2014.

II. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

BALKÁNY VÁROS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ 2015-16.

TARTALOM

1. JÖVŐKÉP

- 1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan
- 1.2. A város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan
- 1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése

2. CÉLOK

- 2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása
- 2.2. Részcélok és a beavatkozások területei, egységeinek meghatározása
 - 2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata
 - 2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

- 3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása
- 3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra
- 3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

4. HA STRATÉGIA NEM KÉSZÜL, A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE

- 4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer
- 4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

Bevezetés

Jelen dokumentum **Balkány Város Településfejlesztési Koncepciója**, amely a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján került kidolgozásra.

A koncepció egy hosszú távra (10 évet meghaladó időtávra) szóló dokumentum, amely kijelöli a Község elérendő jövőképét a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan, valamint rögzíti a településfejlesztés elveit. A koncepció meghatározza a Község átfogó fejlesztését szolgáló célkitűzéseket, az azokhoz kapcsolódó részcélokat, valamint a célok értelmezését az egyes Községrészekre.

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek, így a településfejlesztési koncepciónak és az integrált településfejlesztési stratégiának. A tervezési folyamat tétje jelentős:

- egyrészt a **most kijelölendő irányok hosszú távra meghatározzák a Község fejlődését, jövőjét;**
- másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy a **2014-2020-as EU-s tervezési időszakban rendelkezésre álló forrásokat** mennyire hatékonyan és eredményesen tudja a Község felhasználni.

A településfejlesztési koncepció és az integrált településfejlesztési stratégia kidolgozását egy részletes megalapozó vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg. A megalapozó vizsgálat – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a Község gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. A koncepcióban kijelölt fejlesztési irányok a megalapozó vizsgálatban feltárt adottságok és a hosszú távon elérni kívánt állapot közötti utat jelölik ki.

1. JÖVŐKÉP

1.1 A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

Balkány hosszú távú jövőképének meghatározásakor számos külső és belső tényező figyelembevételére van szükség, amelyek alapjaiban determinálják a város hosszú távú fejlődési lehetőségeit.

A település történelmi hagyományait, a táj és település jellegzetes kapcsolatát megőrizve, és szükség szerint újra élesztve, az itt élő emberek tapasztalatára és szolgalmára alapozva képzelet el jövőjét.

Balkány otthonos, vonzó arculattal rendelkező város, mely a természeti környezet és városi szolgáltatások kínálata mellett az oktatás-nevelésre, a korszerű egészségfejlesztésre fókuszálva, a korszerű ipari infrastruktúrára, valamint az innovációs területek támogatására és a versenyképes gazdaságra alapoz.

Általánosan megfogalmazott cél: Balkány nyugodt- biztonságos- élhetőbb, mezőgazdasági, ipari, történelmi múltjára és értékeire építkező települési jellegét megőrizni, erősíteni.

- Nyugodt- biztonságos-élhetőbb – a település lakossága, a fejlesztés iránya a helyi anyagi és humán közszolgáltatások színvonalának emelése.
- Mezőgazdasági – a hagyományos mezőgazdasági tevékenységek mellett, helyett speciális termékek előállítása és az erre kiépülő feldolgozóipar kialakítása; a folyamat támogatása.
- Ipari – a hagyományos fémtechnikai múltjára és jelenére épülő helyi kapacitások továbbfejlesztése.
- Történelmi múltjára és értékeire büszke és arra építkező – összekapcsolódik az élhetőség fogalmával, itt a hangsúly a kellemes, a sajátos táji adottságú és történelmi atmoszférát sugárzó környezet kialakításán van.

A természeti és környezeti adottságokat kihasználó mezőgazdasági és ipari épülő feldolgozó ipari (kisüzemi) és energetikai előállító tevékenység a gazdaság és ellátás területén adódó munkalehetőségek mellett, megfelelő megélhetést, biztosít az ott dolgozók részére.

A város társadalmi jövőképe

Fontos a családbarát városi környezet kialakítása, ahol nemcsak munkára mindinkább „otthonra” lelnek a fiatalabb korosztályok, jól érzik magukat a városban, itt telepedjenek le, itt tervezzék meg jövőjüket.

A város gazdasági jövőképe

A vállalkozások működési és megfelelő innovációs környezetének megteremtését a város kiemelkedő feladatának érzi éppúgy, mint az új vállalkozások indításának illetve a már működő cégek Balkányra való költözésének vonzóvá tételét. A hagyományos iparágak (fémtechnika, stb.) továbbra is megtartják jelentőségüket. A szolgáltatási szektor terén a város folyamatosan erősít, kedvező elhelyezkedésének köszönhetően.

A vállalatok számára kedvező a városi környezet, a rendelkezésre álló szakképzett munkaerő. A hálózatokba szervezett cégek együttműködnek az innováció, a beszállítói programok a közös alapanyag-beszerezés tekintetében. A város és a helyi munkaadók támogatják a munkavállalók rugalmas keretrendszerben történő munkáját és a családbarát munkaidő rendszereket. Az előbbieken túl egyéb vállalkozók szintén kedvező környezetet találhatnak a városban.

Infrastrukturálisan és értéktermelés tekintetében jelentős hangsúly van az ipari park gazdasági szerepén, mely versenyképes vállalatokkal, felsőfokú és szakképzett munkaerővel, valamint az ipari park vállalatainak és a szakképzési intézmények sikeres együttműködésével járási szinten is jelentős munkahely kínálattal rendelkező gazdaságot biztosít Balkány számára. A gazdaságában meghatározó szerepet kapnak a magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások, melyek a nagyvállalatok beszállítóivá tudnak válni több évet felölelő beszállítói program keretében. A város gazdasági kapcsolatai kibővülnek a régió átnyúló gazdasági együttműködésekkel.

A város természeti jövőképe

A város célja a városi környezet összhangjának megteremtése a várost övező természetes környezettel. Balkány kiemelt hangsúlyt fektet a városkörnyéki rekreációs fejlesztésekre.

A természeti- táji adottságokhoz igazodó földhasználat mára javarészt kialakultnak tekinthető. A táj alapvető jellegének megváltoztatása nem szükséges. A természeti védelemre érdemes területek lehatárolása és védelem alá helyezése, a védettségéből adódó szabályok kidolgozása már megtörtént. Az elérendő cél, hogy a település és a táj harmonikus kapcsolata, értékei, a beépített területek, az idegenforgalmi és a gazdasági területek fejlesztése, bővítése után is megmaradjon

Cél az ember és táj harmóniájának megőrzése, és ahol ez az ember korábbi beavatkozása miatt megbomlott, annak ismételt helyreállítása. Ezáltal egészségesebb, a változó, időnként szélsőséges klimatikus viszonyok között is biztosítani az egészségesebb, nyugodtabb, eredményesebb feltételeket a településen élők és az ide látogatók számára. Ennek érdekében:

- Növelni kell az erdőterületek arányát főként gyenge minőségű szántó és gyepterületek területek felhasználásával.
- A mezővédő erdősávok és a külterületi út menti fásítások újratelepítését kell szorgalmazni.
- Újra kell gondolni a természeti viszonyokból adódó sajátosságok kezelésének módját, a település ezekhez történő alkalmazkodásának módját. Az időszakosan megjelenő jelentős csapadékmennyiség tárolását záportározók létesítésével javasolt megoldani, mely területek kijelölésekor a környezeti, történeti adottságok figyelembe vétele is szükséges.
- Az ember és táj kapcsolatát korábban jellemző legeltetéses állattartás, és a lakóterületeken történő mezőgazdasági állattartás ismételt előtérbe kerüléséből adódó feladat a szükséges legelőterületek megőrzése, vagy újbóli kijelölése, használati értékük megóvása, a belterületi kapcsolódás feltételeinek, lehetőségének biztosítása, vagy megteremtése.

A város jövőképe az épített környezetre vonatkozóan

A város belterületén található felhagyott, funkció nélküli középületek revitalizálása megtörténik, valamint megkezdődik a barnamezős területek ipari-logisztikai vagy rekreációs funkcióval való felruházására.

A közlekedési hálózat fejlesztése megtörténik, beleértve az úthálózatot, vasúthálózatot, a kerékpáros és a gyalogos hálózatot is, közvetlen kapcsolatok kiépítése folyamatban van, a városi közlekedési szolgáltatás megfelelő.

Az energiahatékonyság javításának kiemelt részét képezik az épületenergetikai fejlesztések, mind a középületeket illetően, mind a lakóépületek tekintetében (fűtőkorszerűsítési program folytatása, stb.).

1.2 A város jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

A város jövőképe alapján Balkány a járás kiemelkedő települése.

A térségben lévő települések közös érdeke, az országos, a megyei és (megyehatáron is átnyúló) kistérségi fejlesztési elhatározások figyelembe vétele, az ahhoz való alkalmazkodás, illeszkedés. Cél a magasabb szintű, tervekben megfogalmazott fejlesztési elhatározásokat, javaslatokat a települési érdekekkel összhangba hozva elősegíteni a település gazdasági, társadalmi fejlődését, élhetőbbé tételét.

Fontos pontosítani, és a készülő településrendezési tervbe beépíteni az országos területrendezési terv elhatározásain kívül a megyei területrendezési terv kistérségre és Balkány városra vonatkozó kötelező elhatározásait és iránymutató javaslatait.

A településen a térségben és országosan is meghatározó fémtechnikai iparág köré épített szerveződés meghatározza az iparágban működő vállalkozások sikeres térségi együttműködését. Ez hosszú távon biztosítja a térség magas színvonalú fejlődését, valamint elősegíti a további iparterelepítést és a már meglévő iparterületek és kapcsolódó kiszolgáló és üzleti infrastruktúra minőségi fejlesztését.

Kiemelkedő fémtechnikai iparral foglalkozó vállalkozások:

- Steel-Building Kft.
- Cellspan Épületelem Gyártó és Forgalmazó Kft.
- Metalroll Fémtechnikai Kft.
- Innova-Metal Fémtechnikai Kft.
- Mezőstahl Kft.
- Targoforg Kft.
- Spec Profil Kft.

A település fekvése a gazdaság szempontjából kedvező, szinte egyenlő távolságra fekszik a két megyei jogú várostól is, Debrecentől és Nyíregyházától.

A település célja, hogy a 2006-ban ipari parkká kinevezett a település nyugati részén elhelyezkedő területre további betelepülni szándékozó vállalkozások és a területek tulajdonosai közötti megállapodások előkészítése és lebonyolítása, valamint az új vállalkozások térségbe csábítása szerepel.

A település a járáshoz viszonyítva kiemelkedő gazdasági, kulturális, oktatási és egészségügyi alapellátás szempontjából is megfelelő.

- Gazdasági szempont: A város 2006-tól ipari parkkal rendelkezik, mely a város nyugati részén helyezkedik el.
- Kulturális szempont: A közigazgatási területen kettő műemlék is található: Református templom, Gencsy-kastély, továbbá egyéb kulturális programok is megrendezésre kerülnek.
- Oktatási szempont: A Dél-Nyírség legnagyobb iskolája a Szabolcs Vezér Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Egészségügyi alapellátási szempont: A település Egészségügyi Központtal rendelkezik, benne háziorvosi, gyermekorvosi, fogorvosi, védőnői szolgálat, központi orvosi ügyelet, hetente szülész-nőgyógyász és fizioterápiás szakrendelés, félévente szemészet működik.

1.3 A településfejlesztési elvek rögzítése

A településfejlesztési irányok kijelölése során vannak olyan meghatározó alapelvek, amelyek indikátorokkal ugyan nem feltétlenül mérhetőek, ám meghatározóak a Község fejlesztésének egésze, a beavatkozások tervezése, a források allokálása szempontjából. Balkány Városa esetében a következő településfejlesztési alapelveket kell figyelembe venni:

Integrált megközelítés:

A városi élet különböző – gazdasági, társadalmi, környezeti és kulturális – területei egymással szorosan összefonódnak, ezért a Községfejlesztés terén kizárólag integrált megközelítéssel lehet hatékony megoldásokat elérni.

Az integrált megközelítés aspektusai:

- komplex társadalmi-gazdasági problémákra átfogó megoldások keresése,
- pontszerű, egyedi projektek helyett egymásra épülő, egymást kölcsönösen erősítő beavatkozásokból álló komplex fejlesztések megvalósítása,
- a fizikai, infrastrukturális fejlesztések ún. soft elemekkel, intézkedésekkel és szervezési megoldásokkal való együttes kezelése,
- különböző finanszírozási, megvalósítási és fenntartási módok egymással való összehangolása (pl. több operatív program – több prioritási tengely, vagy EU-s, hazai és magánforrások).

Az integrált megközelítés a koncepció, a stratégia és a projektek szintjén egyaránt alkalmazandó a hatások maximalizálása érdekében. A települések működését és fejlődését alapvetően a településpolitika határozza meg. A településpolitika a település fejlesztésére és működésére vonatkozó önkormányzati stratégiai elképzelések és az azok megvalósítását szolgáló eszközök összessége. A településpolitika két fontos pillére a településfejlesztés és a településüzemeltetés.

Balkány kissé elzártan, a maga csendességében működő, helyzeténél, településszerkezeténél fogva viszonylag elmaradott település, és még ma is gazdaságilag sok szempontból hátrányos helyzetű. A beszűkült lehetőségek, a nagy foglalkoztató cégek, üzemek hiánya, a korábbi termelőszövetkezet felbomlása és az ingázást nehezítő közlekedési körülmények miatt magas a munkanélküliek aránya. Balkány népességszámának megőrzése érdekében javítani szükséges a megélhetés feltételeit. A település nagyságrendi fejlődését tekintve fontos cél, jelenlegi népességszám megőrzése. A készülő településrendezési tervben a jelenlegi népességszámot kell alapul venni. Az ellátás mértékét is ehhez kell hozzáigazítani. A Város régtől fogva mezőgazdasági tevékenységgel, foglalkozik. A település a gyenge elvándorlás ellenére sem tudott kellő számú munkahelyet biztosítani. Napjainkban 20 %-ra tehető a munkanélküliségi mutató. A dolgozó társadalomnak a fele a környező településekre ingázik át.

A gazdaság fejlesztése

A helyi igények kielégítésére, és a munkanélküliség csökkentésére lehet megoldás, ha bővül a településen a környező településeket is ellátó szolgáltatói szféra, valamint a szakipari munkások köre. Kiemelt szerep juthat a mezőgazdasági termékfeldolgozás kiépítésére, mely a helybéli lakosság megélhetésének fontos területe lehetne. A mezőgazdasági ágazatra a termékfeldolgozás illetve a késztermékek piacra kerülésének segítése vezethet a település gazdasági megélénküléséhez.

A gazdaság fejlesztésének fontos elhatározása, hogy az új vállalkozások betelepüljenek, a működésükhöz szükséges feltételek javuljanak, melynek fontos alapja a működő gazdasági területek, melyek bővítéséhez további infrastruktúra kiépítésére van szükség. A település tökevonzó képességét tovább kell növelni a helyi, a térségi és egyéb befektetők számára. A helyi vállalkozások fejlesztését segíteni szükséges, kedvező környezetet kell számukra biztosítani, valamint fejleszteni kell a humán erőforrásokat és az infrastruktúrát.

A település közlekedési adottságait, a természeti értékeit kihasználva tovább kell fejleszteni a mezőgazdasági, élelmiszeripari és idegenforgalmi (falusi turizmus) gazdasági ágazatot. Az önkormányzatnak a rendelkezésre álló eszközeivel támogatni szükséges a mezőgazdaságban és az iparban élők segítségét a kialakult tulajdonviszonyokra is tekintettel. A gazdasági fejlesztés legalapvetőbb célja, hogy jelentősen javuljon hosszabb távon a településen élők életminősége. A mezőgazdaságban előállított termékek jelenleg elsősorban elszállításra kerülnek, ezen termékek feldolgozását helyben kellene tartani és a településen feldolgozni. A térség önkormányzatával szorosan együtt kell működni a gazdasági fejlesztésének előmozdítása.

Az önkormányzat által fenntartott épületek fenntartási és energiateljesítési költségeit csökkenteni szükséges az energiateljesítési javítása érdekében, melyek elérése érdekében alternatív eljárások beépítése is szükséges a megtérülési idő figyelembevételével. Az energiateljesítést a tervezés során a következő területekre kell kiemelten koncentrálni:

- nagyobb arányban történő hasznosítása a megújuló energiának
- minél kevesebb energiafogyasztással rendelkező lakossági és középületek kialakítása, működtetése
- klímabarát közlekedés kialakítása

A klímabarát működéssel rendelkező település kiadásai jelentősen lecsökkennének, a káros anyag és üvegházhatású gázok kibocsátása minimalizálná, a helyi termékek fogyasztása növekedne.

A Község megtartó erejének egyik fontos eleme, hogy a munkavállalási korú népességből a lakosság helyben találjon magának munkahelyet. Továbbá fontos a mezőgazdasági és az ipari termelés összekapcsolása. További, rövidtávon megvalósítandó fejlesztések:

- szociális szövetkezet alakítása,
- üzlethelyiségek kialakítása

A gazdaság idegenforgalmi fejlesztésének egyéb iránya a helyi adottságokat kihasználó falusi turizmus lehetősége, melyet a fejlesztések segítenék elő. Ennek alapját az alábbiak képezik:

- természeti látnivalókat
- a műemlék és helyi védelem alatt álló épületek
- sport- és szabadidőcentrum kialakítása (volt strandterület bevonásával)

A gazdaság fejlesztése során megfogalmazott célok elérése érdekében megfogalmazott önkormányzati feladatok:

- ipari és mezőgazdasági övezetek hasznosítása
- fejlesztési területek hasznosításának előkészítése (területrendezés, útépítés, előkészítőművésítés)
- helyi vállalkozások segítése
- kedvező feltételek megteremtése a befektetők számára
- munkahelyek teremtése
- faipari vállalkozások fejlesztése

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Balkány közlekedési kapcsolatát a felsőbb szintű tervek közlekedésfejlesztési elhatározásait megismerve, a település közigazgatási területét érintően nem kell gyorsforgalmi út és főútfejlesztéssel számolni. Távlatban a már kialakult közlekedési infrastruktúrát kell figyelembe venni. Ezek esetében a kitűzött cél a korszerűbb útsatlakozások és minőségileg használhatóbb utak elérése, figyelembe véve az országos és megyei településfejlesztési koncepcióban foglaltak teljesülése, valamint a településen átmenő zavaró forgalom minimalizálása és az országos és térségi meghatározó gyorsforgalmi és főúthálózat gyorsabb és biztonságosabb elérése. Felülvizsgálni szükséges az országos közúthálózat figyelembevételével a települési gyűjtőúthálózat rendszerét. A település közlekedésfejlesztési elhatározásaiban szerepel, hogy a szomszédos településekkel összekötő út létesüljön.

A kiszolgáló és lakó utak fejlesztése során a közterületek kialakításánál törekedni kell olyan mértékű szélesítésre, hogy a közlekedéshez szükséges területek mellett a szükséges közművesítés és a szükség szerint a parkolóhelyek is elhelyezhetőek legyenek. Javasolt megtervezni és végrehajtani a közlekedéshálózat elemeinek fejlesztését a településszerkezeti értékek figyelembevételével. A település körül lévő legelőterületek megközelítésére is figyelemmel kell lenni az úthálózat fejlesztésének meghatározásakor. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése során megfogalmazott célok elérése érdekében megfogalmazott önkormányzati feladatok:

- új összekötő utak létesítése
- kiszolgáló és lakó utak fejlesztése
- kerékpárosbarát közlekedési infrastruktúra megteremtése

Balkány közlekedési kapcsolatát a felsőbb szintű tervek közlekedésfejlesztési elhatározásait megismerve, a település közigazgatási területét érintően nem kell gyorsforgalmi út és főútfejlesztéssel számolni.

Távlatban a már kialakult közlekedési infrastruktúrát kell figyelembe venni. Ezek esetében a kitűzött cél a korszerűbb útsatlakozások és minőségileg használhatóbb utak elérése, figyelembe véve az országos és megyei településfejlesztési koncepcióban foglaltak teljesülése, valamint a településen átmenő zavaró forgalom minimalizálása és az országos és térségi meghatározó gyorsforgalmi és főúthálózat gyorsabb és biztonságosabb elérése.

Felülvizsgálni szükséges az országos közúthálózat figyelembevételével a települési gyűjtőúthálózat rendszerét. A település közlekedésfejlesztési elhatározásaiban szerepel, hogy a Biri és Perkedpuszta között összekötő út létesüljön, valamint Perkedpuszta Kállósejénnel legyen összekapcsolva.

További cél, a belterületen áthaladó országos közúthálózat megfelelő paraméterekkel történő átvezetésének, fejlesztéseinek biztosítása, az ehhez szükséges közlekedési területek biztosítása, a lakókörnyezet környezetvédelmi elvárásainak figyelembe vételével. A kiszolgáló és lakó utak fejlesztése során a közterületek kialakításánál törekedni kell olyan mértékű szélesítésre, hogy a közlekedéshez szükséges területek mellett a szükséges közművesítés és a szükség szerint a parkolóhelyek is elhelyezhetőek legyenek.

Javasolt megtervezni és végrehajtani a közlekedéshálózat elemeinek fejlesztését a településszerkezeti értékek figyelembevételével. A település körül lévő legelőterületek megközelítésére is figyelemmel kell lenni az úthálózat fejlesztésének meghatározásakor.

Az üdülés és idegenforgalom fejlesztése

Cél, hogy a turisták igényeinek kielégítése olyan szolgáltatások és létesítmények kialakításával, működtetésével, melyek a turisztikai piacon egyaránt versenyképek. Fontosak a helyben megtalálható természeti értékek, az épített környezet nem erőszakos és minden elemében építő jellegű hasznosítási lehetőségeinek felmérése és a helyi lakosokban való tudatosítása. A turisztikai szolgáltatásokat a szoros összefüggésben kell kínálni a környező településekkel. Az idegenforgalom fejlesztését a természeti környezet, a településszerkezet és annak védett területére, rendezvényeire kell alapozni. Az falusi turizmus és idegenforgalom fejlesztése során megfogalmazott célok elérése érdekében megfogalmazott önkormányzati feladatok:

- történelmi, kulturális, természeti, épített környezet hasznosítása
- helyi lakosság ösztönzése a vendégek fogadására
- turisztikailag kiemelkedő jelentőséggel bíró település turisztikai arculat fejlesztése
- a testvértelepülési kapcsolatokat figyelembe véve a táborozási és az ifjúsági szálláshelyek megteremtése
- turisztikai kiadványok, ajándéktárgyak készítése, helytörténeti kiadványok készítése, szájhagyomány útján terjedő elbeszélések és fennmaradt legendák ápolása
- rendezvények támogatása a település látogatottságának növekedése érdekében
- szabadidő-centrum kialakítása a település adottságaira alapozva.

A gazdaság idegenforgalmi fejlesztésének egyéb iránya a helyi adottságokat kihasználó turizmus lehetősége, melyet a fejlesztések segítenék elő. Ennek alapját az alábbiak képezik:

- természeti látnivalókat (pl.: Csiffy-tanyán álló mamutfenyő, mesterséges halastó: Téglagödör, Gencsy kastély kertje: rendbehozatalt igényel)
- a műemlék és helyi védelem alatt álló épületek (Református templom, Gencsy kastély, a Rendőrség épülete, családi kriptá, gazdasági épületek, nemesi és polgárházak)

Partnerség és közösségi részvétel

Az eredményes fejlesztések sikeressége a partnerség elvének érvényesülésével valósul meg hatékonyan. A tervezéssel párhuzamosan a Városi jövőkép alakításában a gazdasági és a társadalmi szféra aktív bevonása szükséges a célok eléréséhez. A tervezési folyamat során az új területfejlesztési kihívásoknak megfelelően ajánlást kell nyújtani a vonatkozó törvénymódosításokkal együtt a Községi területfejlesztőknek, szakértőknek és munkaszervezeteknek arra, hogy miként lehet az integrált fejlesztések kialakításába a gazdasági társaságokat, a civil szervezeteket és a községi szereplőit bevonni. A helyi szintű összefogás szoros partnerségi együttműködés által valósulhat meg, ahol fontos az, hogy egy olyan koncepció és stratégia készüljön, mely a társadalmilag széles körben elfogadott.

A lakosság és a gazdasági szféra szereplői, a civil szervezetek, hatóságok, stb. bevonása mellett történjen a beavatkozások és célkitűzések megvalósítása. Fontos a résztvevők közötti kommunikáció, amely megnöveli a fejlesztések lakossági ismertségét, támogatottságát, elfogadását.

A Város fejlesztése során biztosítani kell, hogy a folyamatos gazdasági fejlődéssel párhuzamosan mind a társadalmi fenntarthatóság (megfelelő életkörülmények, életminőség, szociális jólét), mind a környezeti fenntarthatóság (klímabarát beavatkozások, megújuló energiák alkalmazása) szempontjai érvényesüljenek. Elvárás, hogy a tervezett beavatkozások bizonyíthatóan hozzájáruljanak a fenntartható fejlődéshez, csökkentsék, de semmiképpen ne növelje a környezeti terhelést. Ennek elérése érdekében a Város elkötelezett az épületek és a közlekedés széndioxid-kibocsátásának csökkentése iránt.

Hatékony fejlesztések

A településfejlesztés során fontos alapelv a meglévő erőforrásokra építkezés, a költséghatékonyság biztosítása. Mindezekért szem előtt kell tartani a fejlesztések hosszú távú hatásait, a meghatározott városfejlesztési irányokhoz való illeszkedést. A sikeres településfejlesztés nem a tüneteket kezeli, hanem feltárja a valós problémákat, és azokra keresi meg a leghatékonyabb és leginkább fenntartható megoldásokat.

A hatékonyság érdekében fontos a meglévő erőforrások ésszerű kiaknázása: célszerű előnyben részesíteni a kihasználatlan ingatlanok megújítását a zöldmezős beruházásokkal szemben, továbbá szükséges megőrizni a rendelkezésre álló humán erőforrásokat is, hasznosítani a felhalmozott tapasztalatokat. A hosszú távú gondolkodás alapvető eleme, hogy a beruházások finanszírozási igénye mellett a fenntartás, működtetés költségeivel is számolni kell, azaz a létrehozott létesítmények üzemeltetése nem terhelheti meg aránytalanul a fenntartó költségvetését.

Közösségi szemlélet és szolidaritás

A településfejlesztési folyamat valamennyi szakaszában – tervezés, megvalósítás és fenntartás – kiemelt alapelv a közösségi szemlélet, a széles körű partnerség biztosítása. A sikeres és eredményes Községfejlesztés megvalósítása érdekében elengedhetetlen a helyi lakosság, a civil társadalom, a gazdasági élet szereplői és a különböző kormányzati szintek közötti szoros partnerség kialakítása, az érintettek aktív bevonása a fejlesztési folyamat valamennyi szakaszába:

- a partnerek tervezésbe való bevonása kettős célt szolgál – egyfelől lehetőséget ad fejlesztési elképzeléseik megismerésére, másfelől növeli a tervezett fejlesztések elfogadottságát;
- a partnerek szerepet kaphatnak a megvalósításban is, ennek egyik hatékony eszköze a helyi közösségek működésének ösztönzése;
- a partnerség a fenntartási időszakot is végigkíséri – a beavatkozások megvalósítása után is fontos az átfogó tájékoztatás, a folyamatos egyeztetés a közvetlenül érintettekkel (pl. lakossági elégedettség mérés), a tapasztalatok visszacsatolása, ami által növelhető a létrehozott kapacitások, szolgáltatások kihasználtsága.

A Város vezetése folyamatosan konzultál a lakossággal, figyelembe veszi igényeiket, szükségleteiket, és aktívan bevonja a városi polgárokat a fejlesztések megvalósításába, ösztönzi az alulról jövő lakossági kezdeményezéseket.

2. CÉLOK

2.1 A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

Balkány az elmúlt évtizedekben helyreállította a gazdaságát. A település időközben városi rangot kapott, valamint sikeresen pályázott, hogy a település nyugati része Ipari Park minősítést kapjon, ahol olyan nagy- és közép vállalkozások működnek, melyek jó alapot szolgálnak a gazdaságfejlesztés további növekedéséhez.

A város számára elsődleges fontosságú, hogy a versenyképes gazdaság megtartása és megerősítése érdekében a magas hozzáadott értéket előállító vállalkozások letelepedését elősegítse, melynek kulcsfontosságú része a piacképes és a minőségi tudást biztosító képzési rendszer kialakítása, az üzleti infrastrukturális környezet fejlesztése.

Az átfogó fejlesztési célok a jövőkép elérését szolgálják.

- (A) Népességmegtartás
- (B) Gazdaságfejlesztés
- (C) Településkép javítás, környezetfejlesztés
- (D) Településközi együttműködés erősítése, kisközponttá válás

A népességmegtartás a hosszú távú fejlődés alapja. Balkány város népessége 2000 és 2007 között 6700 fölött volt. 2014-ben a lakosság száma 6431 fő. A népesség számának csökkenése 4 % volt 7 év alatt. A fejlődés záloga lehet, ha az itt élő népesség tesz a város szellemi és gazdasági tekintetben a fejlődésért, kötődjön a településhez, mert csak egy stabil népességű település képes arra, hogy a tartósan tudjon füllendülni. Egy város pénzügyi stabilitásához nélkülözhetetlen a gazdaságfejlesztése, ez alapozza meg az intézményfejlesztések és településképi fejlesztések hátterét is, melyek egy átfogó célként jelennek meg a fejlesztési koncepcióban.

Balkány földrajzi, fizikai adottságait nézve homogén településnek tekinthető, viszont a kialakult településszerkezet, a helyi társadalma, az intézményi és közműves ellátottsági viszonyai alapján jelentősen elkülönülő településrészek rajzolódnak ki, mely a település méretéből is érthető. A település fejlődésmenetét a központi városrésztől a nagy távolságok nagy mértékben befolyásolják, így gyökeresen eltérő jellegű településrészek alakultak ki.

A városrészenkénti elemzés során a területi sajátosságok eltérőek, melyeket figyelembe véve a részegységeket meg lehet határozni, így a fejlesztési célok eltérőek.

A Népességmegtartás és fenntartható népességnövekedés differenciálható terület alapon, mivel a központi belterület mellett 24 városrész - „élő tanya” – tartozik, mely az összes népesség harmadát teszik ki.

A gazdaságfejlesztés, valamint annak rész céljainak területi hatóköre az Ipari Park területe, mely leginkább a mezőgazdasági és a fémtechnikai termeléshez köthető, a külső településrészekeken gazdálkodók tekinthetők az önfenntartást segítő cél. A turisztikai fejlesztések a bel- és külterületre egyaránt fókuszálható.

A településkép javítása Balkány egészét érinti. A városban a cél a zöldfelületek és a közösségi terek növelése a cél, továbbá a kisvárosi jelleg és hangulat erőteljes növelése, melynek a területi hatása a központi településrészen a leginkább hangsúlyos.

Balkány térségi vonzerejének növelése és szerepkörének erősítését irányozza elő. Ez a célkitűzés magába foglalja a város gazdasági téren vett központi szerepkörének erősítését, továbbá ellátási, szolgáltatási és igazgatási szerepkörének bővítését. Az ellátásfejlesztés célterülete Balkány fejlődő városközpontja. Az Ipari Park a gazdasági központtá válás területi bázisa, mely a város területén szórta meg a szolgáltatások egészítenek ki.

2.2 Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

A tervezés alapvető egységeit Balkány településrészei jelentik. A városrészi fejlesztések meghatározásához a statikai elemzések alapegységet alkotnak. A városrészek eltérőek egymástól, de a fejlesztési célokat az egyes településrészekre külön-külön vizsgálni nem szükséges. A Balkányban élők elégedettségének és életszínvonalának emelése a gazdasági-társadalmi fejlődés lehetőségeinek megerősítésével.

A misszió tulajdonképpen a fejlesztés alapcélja, amelyhez hozzárendelhetők a stratégiai célok, és a célok elérését biztosító fejlesztési prioritások.

A térség fejlesztésében három stratégiai célkitűzés határozható meg:

- A versenyképes gazdaság megerősítése
- A lakókörnyezet és lakossági szolgáltatások korszerűsítése
- A helyi humánkapacitások megerősítése

A felvázolt stratégiai célok elérésének biztosítása érdekében – összhangban a bemutatott stratégiai kerettel - 6 fejlesztési prioritást fogalmaztunk meg:

- Vállalkozások versenyképességének javítása
- Újszerű mezőgazdaság fejlesztése
- Turizmusfejlesztés
- Településfejlesztés
- Humánerőforrások fejlesztése
- Partnerségi kapcsolatok erősítése, hálózatépítés

Megítélésünk szerint a kistérség központi problémája, a munkanélküliség elsősorban annak köszönhető, hogy törekény a gazdasági szerkezet, a vállalkozások többségének alacsony szintű a versenyképessége. A munkanélküliség csökkentésének, a munkahelyek teremtésének kulcsa tehát a kistérségi gazdaság megerősítése, azaz versenyképes kistérségi gazdaság megerősítése. A javasolt stratégia középpontjában ennek megfelelően a gazdaságfejlesztés áll. A gazdaságfejlesztésnek egyrészt a kistérség belső adottságaira, másrészt pedig a kistérség jövőbeli országos fejlesztésekkel összefüggő lehetőségeire kell építenie.

Átfogó célok:

(A) Népeségmegtartás

1. Népeségmegtartás

Balkánnak a központi városon kívül 24 tanyás területe van, melyek közül némelyik magában külön egységet alkot, némelyik pedig 2-3, akár 3 tanyás terület is szorosan egybeépült. A tanyás területek nem rendelkeznek területi központtal, nincsenek intézmények, parkok, a legtöbbször kereskedelmi létesítmény sem található. A területek közül van, amelyiket még autóbusszal sem lehet megközelíteni, és található közülük olyan terület, melyet szilárd burkolattal egyáltalán nem közelíthető meg. A közigazgatási területet 4 megállóhely is érinti, de ez a típusú közlekedés 2007. március 3.-tól „ideiglenes” szünetel, viszont a 112-es Nyíregyháza-Nyíradony vasútvonal már a MÁV menetrendjéből eltűnt. Az egyes tanyás területek összeköttetése Balkánnal jónak mondható, csak néhány településrész összeköttetése gyenge, elszigetelt. Az átkötések számát növelni szükséges, mely nem csak a közigazgatási területen lévő településrészek egymással való összeköttetését értjük, hanem a tanyás területeknek a közelben lévő szomszédos településekkel való összeköttetését is, mint Perkedpuszta összeköttetését Birivel és Kállósemjénnel, vagy Trombitás-tanya összeköttetése Aradványpusztával, szilárd burkolattal, valamint Abapuszta és Nyíradony összekapcsolása és Jármtyanyától Bököny elérése is könnyebb lenne. A népeségmegtartáshoz szükség van a jó tömegközlekedésre, az egyes területek gyors és biztonságos megközelítésére.

Fontos a lakosság szemléletének formálása, a kerékpár-használat népszerűsítése, valamint a városon belüli mobilizáció csökkentése, mely a településen kiemelkedően magas.

Elengedhetetlen tényezők az élhető város továbbfejlesztésére a zöld és egészséges környezet kialakítása. A lakóépületek azbesztmentesítése egészségesebb környezetet biztosít, valamint a meglévő épületek fokozatos megújításával vonzóbb városképet kap Balkány.

A lakosság igényeinek kielégítését nem csak városi, hanem térségi szinten is el kell érni, mely a parkok és zöldfelületek megújítása és továbbfejlesztése, új terek, parkok kiépítése lakókörnyezeti és közszolgáltatási szempontból magas színvonalat érjenek el.

A betelepülőket szervesen be kell kapcsolni a város közösségi életébe, erősíteni kell a civil lakosság szerepvállalását és célzott programokkal kell inspirálni őket, hogy a felelősségvállalásuk szintje magasabb legyen, így felelős és aktív polgárai lehetnek a Balkánnak.

Integráló elem lehet, hangsúlyozni és fejleszteni szükséges a sportot, mely a népességmegtartáshoz ez is hozzájárul.

A népesség jövőbeni bázisát a fiatal polgárok alkotják, így kulcskérdéssé válik az a tény, hogy a település számára akkor nyílik reális esély arra, hogy a népességszámát megőrizze, ha a fiatalokat sikerül megtartania. Ebből a szempontból a település hátrányosan indul, hiszen a diákok az általános iskola elvégzését követően a középiskolát kénytelenek másik településen (pl.: a szakolyi gimnáziumban) folytatniuk, mert a településen nincsen középfokú oktatási intézmény.

A településközponti szerepkör erősítéséhez a nyitott gazdasági szereplők számára az üzletek kialakítása, a város kereskedelmi funkciójának növelése a fontos. A kereskedelem fejlesztése során kiemelkedő fontossággal bír a helyben előállított termékek forgalmazása.

A rekreációra ráépülő szolgáltatások fejlesztése újabb munkahelyek megteremtését segítené elő, továbbá a településnek szüksége van a már meglévő vállalkozások fejlesztésére, a lehetőség szerinti létszámnövekedés segítése. Fontos tényező még a ki nem épített közművek (pl.: gázvezeték a tanyás területeken) kiépítése, a meglévő vezetékek kiépítése, valamint a lakosság energiaellátását megújuló energiából való finanszírozása növelheti a távfűtés versenyképességét és fenntarthatóságát. A megújuló energia alkalmazását ösztönözi kell az új építésekénél.

A népességmegtartáshoz az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- közösségi célokra alkalmas közterületek kialakítása
- a lakó- és kereskedelmi ingatlanok felújítása
- a civil élet élénkítése
- a társadalmi viszonyok javulása
- munkahelyek teremtése
- közművek kiépítése, fejlesztése.

A népességmegtartás településrészekre vonatkozó céljainak lehetőségei:

a) Közigazgatás minőségi fejlesztése:

- Ügyfélfogadási idő kinyúlása:

Jelenleg Balkány Város Polgármesteri Hivatalának ügyfélfogadási időtartamának összeállítása szerint hétfőtől csütörtökig délelőtt és a keddi és szerdai napokon délután is van ügyfélfogadás. Pénteken nincs ügyfélfogadás. A munkába járóknak az ügyintézés nehézkes, mivel a nyitva tartásra nem érnek oda, nekik az ügyintézés idejére szabadságot vagy kijárást kell kérniük.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Nagykállói Járási Hivatal Balkányi Okmányirodájának nyitva tartása hasonló a Polgármesteri Hivataléhoz, az ügyintézés hétfőtől szerdáig délután négykor befejeződik, csütörtökön és pénteken csak délelőtt van ügyfélfogadás. A dolgozók itt sem képesek a munkaidő letelte után – feltéve, ha nem műszakban dolgozó az illető – az ügyét személyesen elintézni. A cél, hogy az ügyintézési idő a hét egyik napján az esti órákban is működjön.

- Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés:

Balkány polgármesteri hivatalának online felületrendszerén a nyomtatványok még nem nyújthatók be elektronikusan, melynek megvalósulása nagyban hozzájárulna a könnyebb ügyintézés megvalósulásához. Az interneten a település saját honlapján található nyomtatványok sem teljeskörűek.

Az önkormányzaton kívül számtalan ügy intézésére van lehetőség a város Okmányirodájában, olyan ügytípusok intézhetők többek között, mint az ügyfélkapu nyitás, útlevél, járműigazgatás, lakcímgazdálkodás, lakcímváltozási ügyek, mozgáskorlátozottak parkolási igazolványának kiváltása, személyazonosító igazolvány, útlevél, vezetői engedélyi ügyek, nemzeti egységes kártyarendszer ügyintézés, egyéni vállalkozói igazolvány kiváltására van lehetőség. Az ügyintézésrel kapcsolatos illetékbevezetésre a helyszínen bankkártyás fizetés lehetséges, készpénzes nincsen, azt a postán lehet rendezni.

Az polgármesteri hivatal és az okmányiroda együttesen csaknem teljeskörű ügyintézés intézhető, a nehézséget az online ügyintézés teljeskörűségének a hiánya jelenti.

Fontos az ügyfélbarát ügyintézés megvalósulása, mely az ügyintézés sikere mellett talán a hatékony telefonos információs rendszer, esetleg telekommunikációs információkérés és ügyintézés, akár önálló telefonszolgálat létesítése lehetne a cél. Fontos ezeken felül az ügyfélbarát kommunikáció lélektani akadályainak, az ügyintézők és az ügyfelek közötti negligálás minimalizálása, a pszichológiai korlátok csökkentése. A diszfunkciós és pszichiátriai betegséggel rendelkező ügyfelekkel is lehetőségek szerint az elvárható mértékben kell az ügyintézés lefolytatni. Továbbá a megértési nehézségek kiküszöbölése, a politikai és társadalmi problémák okozta feladatok, valamint a paraméterek keretében értelmezendő (időhiány, túlterheltség) konfliktus helyzetek megfelelő kezelése.

Az ügyfélbarát ügyintézés eszközei lehet az odafigyelés, memorizálás, érthetőség, feltétel nélküli elfogadás, hitelesség, empátia stb.

b) Településen belüli kommunikáció javítása önkormányzat és lakosság között

Az önkormányzatok legalapvetőbb funkciója a helyi társadalom életének szervezése, melynek hatékonysága akkor jön létre, ha a helyi polgárok törekvéseit az önkormányzat törekvéseivel képes összeegyeztetni. Emellett fontos a társadalmi kommunikációban való részvétel, valamint a közérdekű információknak a közzététele. A kommunikációs stratégia alapja a magas fokú társadalmi nyilvánosság megteremtése, mindenki által hozzáférhetőség biztosítása.

Az önkormányzati kommunikáció feladata az informálás, a rendeletek magyarázata köznyelven, az intézményi célok elfogadtatása. A kommunikáció városi csatornái a hirdetőtáblák, a tájékoztatók, a város honlapja, a Balkányi Beszélő című települési ingyenes kiadvány, közmeghallgatások, lakossági fórumok, rendezvények. A külső kommunikáció elemeként az egységes arculat kialakításának további lépéseire lehet szüksége úgy, mint az utcanév táblák, térképes tájékoztatók, üdvözlőtáblák tekintetében.

A településen belüli kommunikáció a lakosság irányába erősen hiányos. A honlap hiányosan van feltöltve tartalommal, melynek pótlására lenne szükség, mert nélküle az egyik alapvető kommunikációs lehetőségre lenne szükség. Rendezvények, közmeghallgatások szervezése, ingyenes kiadványok, szórólapok kiadása nem jellemzi a települést. Az egységes arculat kialakításához további célkitűzésekre van szükség.

2. Életkörülmények javítása

Legfontosabb cél, hogy a lakosság számára hosszú távra biztosítva legyen a jól lét, az életminőség javuljon, valamint a megélhetési gondok csökkenjenek. A polgárok nem érzik jól magukat a településen, nem értékelik a különböző fejlesztéseket, valamint a hagyományőrzést és a kulturális programokat, ha anyagi gondjaik szorításában élnek.

A mindennapi élethez szükséges a megélhetés, a lakhatás és a szabadidő eltöltés körülményeinek folyamatos fejlesztése.

A fejlesztési lépések során kiemelkedő figyelemmel kell kísérni azokat a megoldásokat, amelyek a település élhetőségének fokozásához hozzájárulnak, a helyi életminőséget jobbítják, ezek a tényezők az elköltözés mértékét csökkentik, és a gyermekvállalásai kedv is megélnék. A fiatal lakosságnak érezni-e kell, hogy a Balkány városában boldogulni és élni is hosszú távon lehetséges,

A lakosság helyben tartásához a színvonal fenntartható növekedésére van szükség a szociális, egészségügyi és oktatási-nevelési szolgáltatásoknak. A település kisközponti funkcióját erősíteni szükséges a térségben hiánypótló vagy innovatív egészségügyi, oktatási-nevelési, szociális intézmények vagy szolgáltatások létrehozásával.

Fontos, hogy a lakosság a szabadidejét hasznosan tudja eltölteni, melyek feltételeit fokozatosan javítani, bővíteni szükséges. Minden korosztály találja meg a számára fontos tényezőt: pihenhessen, kapcsolódjon, kulturális rendezvényekre járjon, szórakozzon, sportolhasson. Támogatni kell a civil élet erőteljes kialakulását, hiszen a civilek az alapjai a lakosság összefogásában, az egymás elfogadásában, megértésében, a városvezetés és a lakosság kapcsolatának erősítésében. Az életkörülmények javítására az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- életminőség javítása, megélhetési gondok csökkentése
- középületek fejlesztése, színvonalainak növelése
- innovatív intézmény vagy szolgáltatás létrehozása
- szabadidő eltöltés feltételeinek növelése, bővítése
- civil élet támogatása.

Az életkörülmények javításának településrészekre vonatkozó céljainak lehetőségei:

- a) Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése
 - Színvonal emelése
 - Ellátás kiterjesztése
- b) Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése
 - Kulturális rendezvények biztosítása
 - Programszervezés
 - Helyi közösségerősítés
- c) Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése
 - Helyi sportélet színtereinek fejlesztése
- d) Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása
 - Közterület felügyelet létesítése
 - Polgárőrség fejlesztése
- e) Tanyagondnokság fejlesztése
 - Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között
 - Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása

A településen a tanyagondnoki szolgáltatást a helyi 15/2013 (XII. 12.) önkormányzati rendelet fogalmazza meg, mely leírja a tanyagondnoki szolgáltatás célját. A helyi szolgáltatást a Balkányi Református Egyházközség Szociális és Gyermekejóléti Központja látja el. A feladatuk közé tartozik a házi segítségnyújtásban, a közétkeztetésben, a közösségi és szociális információkban való közreműködés, valamint az iskolások és óvodások szállításában részt vesz a tanyák területén, illetve az egészségügyi ellátásban való hozzájárás biztosításában.

A településnek a tanyagondnoksági szolgálat megszilárdítására nagy szüksége van, hiszen a közigazgatási területen élők a település össznépeességének az egyharmadát teszik ki, mely több mint 2000 lakost jelent.

A tanyagondnoki szolgálathoz szükséges felszerelések megléte (pl. szolgálati jármű) és azok fejlesztésére, karbantartására folyamatosan szükség van.

3. Infrastruktúra fejlesztése

A település életminőség javításának kiemelkedő feltétele a jó infrastrukturális ellátottság. A műszaki infrastruktúra kiépülése Balkányban kiépült, de a tanyás településeken van, hogy egy-egy infrastruktúra hiánya tapasztalható. Vannak olyan településrészek, ahol a gázvezeték teljes hiánya jellemző, ahol a lakó területet szilárd burkolattal nem lehet elérni, stb. Az infrastruktúra fejlettségéről beszélve a gyalogos úthálózatok, járdák kiépítésére van szükség. Az utakat a területek kiszolgálására megfelelő szélességben szükséges kiépíteni, az „elhanyagolt” településrészekben a közművesítést szükséges elvégezni. Az utakat és közműveket folyamatosan korszerűsíteni és felújítani kell.

A közút távlatilag a helyi közlekedés módja. Tömegközlekedés szempontjából az egyetlen megoldást az autóbuszokon való közlekedés jelenti, mivel a személyszállítást a vasútvonalon évekkel ezelőtt szüneteltették. A lakók helyben maradásának és elvándorlásuknak minimalizálása tekintetében a humán infrastruktúra folyamatos fejlesztése szükséges.

Az oktatási intézmény fejlesztése a hosszú távú fejlődés és népességmegtartás, valamint népességvonzásának meghatározója lehet a képességi szint javítása mellett. A településen az óvodai nevelés a központi belterületen újszerű építményekben folyik, míg a tanyás területeken – Abapusztán és Cibakpusztán – korszerűtlen régi típusú épületekben, azok korszerűsítést igényelnek. Balkány városa építkézhet az alapfokú oktatási intézményére, mely az évek során az igények kielégítése érdekében többször is bővült. Az óvodai nevelés valamint az általános iskola a népességmegtartás és –vonzás elengedhetetlen eszközei a városban. A tanyás vidékekre ez nem igaz, mivel az ott lévő gyermekeknek az oktatási intézménybe való eljutásukhoz ingázásra van szükségük, legtöbbjük a tömegközlekedést kénytelen használni.

Figyelembe kell venni, hogy a népesség lassú ütemű, de kiszámítható és folyamatos növekedésre kell, hogy alapozódjon. A túlszűfolttságot a központi belterületen el kell kerülni, ezért a fejlesztéseket a lakosság növekedési ütemében ütemezetten kell megoldani. Elő kell készülni a lakóépületek kisvárosiassá történő átépítésére, az új közszolgáltatások fokozatos bővítésére, a humán infrastruktúra kapacitásának növelésére a már meglévők átépítésével vagy az újjak létesítésével.

Az infrastruktúra fejlesztés az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- teljes közúti és közműves infrastruktúra kiépítése a tanyás területekre
- intézmények fejlesztése
- fejlesztések igazítása a népességhez.

Az infrastruktúra fejlesztés településrészekre vonatkozó céljainak lehetőségei:

- a) Közlekedési hálózat fejlesztése
 - Teherforgalom mérséklése, korlátozása
 - Parkolási rendszer kidolgozása
 - Kerékpárút hálózat kiépítése
- b) Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése
 - Önkormányzati épületek felújítása
 - Közterületek javítása, rendezése
 - Közmű- és közlekedésfejlesztés
 - Természeti és épített értékek védelme
 - Településkép javítása
 - Zöldterület létesítése

Átfogó fejlesztési célok:

(B) Gazdaságfejlesztés

Balkány jó szerepkörökkel rendelkezik, amely önálló ipari parkban, ebből fakadó adóerőben nyilvánul meg. A munkaerővonzás és a foglalkoztatás gyenge.

1. Munkahelyteremtés

A következő években a válság miatt Magyarország növekedése meglehetősen visszafogott marad. A hazai léptéket illetően az ország tartósan kettészakadt a globális gazdaságba bekapcsolódni és az arra képtelen terek ellentétére. Balkány az utóbbiba tartozik bele. A munkaerőpiaci kínálat beszűkült. A munkaerő számszerű bővítésére és minőségi fejlesztésére van szükség és a befektetőbarát környezet fenntartására. Cél hogy az ipari parkban további munkahelyek jöjjenek létre a helyben lakók számára.

Munkahelyteremtés településrészekre vonatkozó céljainak lehetőségei:

- Vállalkozói kedv növelése
- Munkahelyteremtő vállalkozások segítése

2. Önfenntartás elősegítése

A helyi lakosság számára lehetőséget kell biztosítani a jövedelemtermelő vagy azt kiegészítő háztáji mezőgazdasági és/vagy kézműipari termékek előállítására, illetve szolgáltatások nyújtására. A városvezetés képes kedvezményekkel erősíteni a helyi lakosok vállalkozó kedvét és tevékenységét. A helyi termékek piacra jutását segíteni szükséges, melyeknek akár helyi márkát lehetne kitalálni, és a marketinget erősíti szükséges, hogy minél nagyobb térségre eljuthasson a termék.

A térség több hektáron gazdálkodó tökeerős vállalkozóin kívül a tökeszegény, csak munkaerejükkel rendelkezők is jövedelemhez jussanak, ezzel csökkentve a társadalmi rétegek közötti távolságot.

Az önkormányzat teremtsen elő a fejlesztésekhez szükséges pénzüsszegeket, melyek külső források bevonásával bővíthet. Törekedni kell a munkanélküliség csökkentésére és a magasabb helyi foglalkoztatásra. A munkahelyek megszűnése és a gazdasági válság lökést adott, hogy családok ismét mezőgazdasági termelésekkel foglalkozzanak. Balkány jó adottságokkal rendelkezik, hogy a mezőgazdaságát helyreállítsa. Munkahelyet teremthetnek alternatív megoldásként a gyógynövények termesztése és feldolgozása, valamint azoknak a piacra juttatása, mert az efféle termékekre az egészségmegőrzés előtérbe helyezése miatt stabil kereslet mutatkozik.

Azokon a szántóterületeken, ahol az intenzív termesztés nem lehetséges, művelési ág váltására kell törekedni, a környezetorientált mezőgazdálkodás elősegítése a cél a gazdák közvetlen támogatásával. A területeken a környezetbarát mivolta miatt szerves trágyázás fontos lehet, de alternatív megoldásként a zöldtrágyázás is megfelelő.

A jó feltételek megőrzése és javítása céljából javasolható a táblák széleinek és a dűlőutak oldalának fásítása, cserjesávok kialakítása, mely egyben ökológiai folyosóként is szolgálhatna.

Önfenntartás elősegítésére az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- vállalkozói kedv elősegítése
- mezőgazdaság helyreállítása, támogatása
- alternatív növénytermesztés és feldolgozás.

3. Idegenforgalom és turizmus fejlesztése

3/a Szolgáltatás bővítés

A településen növekvő szerepet kell kapniuk a jövőben a nem termelő szolgáltatásoknak és ágazatoknak az ipari parkban meglévő gazdasági szereplők köre, számuk és kapacitásuk mellett. A makrogazdasági feltételek javulásával a turizmus keresleti oldalában élenkűlés várható. Cél a javuló gazdasági helyzetet kihasználva az idegenforgalmat vonzó fejlesztések megkezdése.

A turizmusban és vendéglátásban potenciál mérsékeltlen mutatkozik Balkányban, melyhez, ha szálláshelyek kialakítására egyenlőre még nem is, de a vendéglátóhelyek szolgáltatásainak bővítésére és színvonaluk emelésére mindenképpen szükség lehet. Turisztikai attrakciók kiépítésére van szükség, melyekhez a már meglévő rekreációs területek mellett újak kiépítése a cél.

Balkány városában nincsen hagyománya a vendégfogadásnak, hiszen a település turisztikailag egyáltalán nem frekvenciált terület. A szálláshely-szolgáltatások fejlesztésére sajnos nincs esély a nagyszabású kulturális programok és rendezvények, valamint a turisztikai látványosságok hiánya miatt, mindösszesen egy-két látványosság található meg a településen, melyeknek jelentősége csekély. Önmagában egy nem jelentős műemlék épület jellege kevés a turizmus beindításához.

Szolgáltatás bővítésére az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- rekreációs területek kiépítése, fejlesztése
- vendéglátó egységek fejlesztése
- kulturális programok rendezése.

3/b Ökoturisztikai fejlesztések ösztönzése

Az ökoturizmus azokat a turisztikai programlehetőségeket jelenti, amelyek a természeti értékekre alapozódik és a természet értékeit tiszteletben tartja. Az ipari park ellenére is Balkány városa a tevékenységekből adódó környezeti terhelés, valamint gyenge és kiépítetlen infrastruktúra talán még előnnyé is válthatja az ökoturizmus javára. Az ökoturizmus komplex szolgáltatások kialakításának lehetőségét kínálja a védett természeti területek kezelői számára. Jelenleg a természeti környezet adta lehetőségeket nem használja ki a település. Az ökoturizmus fellendülése érdekében szükséges az ökoturizmusra alkalmas területek helyreállítás és fejlesztése. Kiemelkedő jelentőséggel bír, hogy Magyarországon a Dunától keletre csak Balkány közigazgatási területén van mamutfenyő, mely az ökoturisztikai fejlesztéseknek a kiinduló alapja lehet.

A település északnyugati területén található a Balkányi Libegős mely a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található különleges természetmegőrzési terület, melyben védett állatok és növények élnek, mint a közönséges ürge, a vöröshasú unka vagy a mocsári teknős, az eleve szülő gyík, az egypelyvás csetkaka, a csermelyaszat stb.

Általános célkitűzés a Balkányi Libegőssel szemben, hogy a közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi megőrzése, lehetőség szerinti fejlesztése, fenntartása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a fenntartható gazdálkodás feltételei biztosítva legyenek. Továbbá cél a különleges területen, hogy az invázió fajok és tájidegen fák, lágyszárú növényeike szaporodása visszaszorításra kerüljön, a szomszédos területeken a gazdálkodás kíméletes legyen (lehetőség szerint a szomszédos területeken erdősítés vagy gyepezítés), valamint a területet érintő lecsapoló hatások mérséklése.

Az ökoturisztikai fejlesztések ösztönzésére az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- mamutfenyő lehetőségeinek kiaknázása
- a Balkányi Libegő lehetőségeinek felismerése.

3/c Turizmus fejlesztése

A turizmusból származó bevételek fontos jövedelmi forrást jelenthetnek a vidéki térségben számára, de ezen fejlesztések esetében a térségi szereplők közötti együttműködés is fontos.

A turizmus fejlesztéséhez szüksége a helyi identitástudatot erősíteni, a település egyedi arculatát megteremteni. Magába foglalja a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztását, ezzel az ott élők számára alternatív bevételi forrást jelent. Ezen komplexitás tekintetében a turizmus még nem tölti be a kívánatos szerepet. Szükség van új, piacképes kínálatok kimunkálására, a fejlesztési törekvések összefogására, mellyel komplex szolgáltatói ellátórendszer kiépítése jönne létre. Ezekhez a szolgáltatásokhoz megfelelő mennyiségű és minőségű szálláshely kialakítására is szükség lenne.

Ez a típusú fejlesztés a településkép jelentősebb változtatását elkerülő fejlődést biztosítja, ezzel megőrizve a település nyugalma. A turizmus alapvető feltétele lehet, hogy a település néhány ingatlanát szálláslehetőség nyújtására alkalmassá tegyék és a részt vállalni akarók birtokában legyenek az ehhez szükséges szemléletmódok és alapvető ismeretek. Az önkormányzat számára is bevételt jelentenek a magánszálláshelyek.

Turizmus fejlesztésére az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- helyi identitás erősítése
- új, piacképes kínálatok kimunkálása
- szálláshelyek kialakítása.

3/d Vadászturizmus fejlesztése

Nagy hagyomány a vadászatnak, vadgazdálkodásnak a településen a területi adottságok miatt. Kitérés pontot jelenthet a város számára a nagy kiterjedésű összefüggő erdők, ligetek és legelők vadeltartó képessége. A turisztikán belül a lehetőség a település számára adott.

A vadászattal összefüggő fejlesztések az idegenforgalomban és a mezőgazdaságban is kifejteneik hatásukat. A vadászat ágazata munkahelyteremtő és jövedelemtermelő képességeket eredményezne. A vadászvendégek igényeinek számára a megfelelő elhelyezéshez kiszolgálási egységek létesítésére van szükség, figyelve a természeti értékekre és környezetre, hogy azok károsodást ne szenvedjenek.

Az idegenforgalom erősödését hozhatja a helyi kulturális hagyományok bemutatása, rendezvényekké növelése, beleértve a vadászturizmust is.

A vadászturizmus fejlesztése az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- idegenforgalom erősítése
- igények felmérése.

Idegenforgalom és turizmus fejlesztés településrészekre vonatkozó céljainak lehetőségei:

- Turisztikai szolgáltatások kiépítése
- Vadászturizmus fejlesztése
- Ökoturizmus kiépítése.

A gazdaságfejlesztés településrészekre vonatkozó céljainak lehetőségei:

- Pályázatokon való részvétel
- Külső források bevonása
- Helyi vállalkozások támogatása
- Fejlesztésben résztvevők bevonása
- Önkormányzati vagyon gyarapítása.

Önkormányzati gazdálkodás javítása (Önkormányzati vagyon gyarapítása)

Az önkormányzati vagyon, azon belül is az ingatlanvagyon bővítése, gyarapítása kiemelt gazdálkodási folyamat, mely a beruházások lebonyolítását, a források megteremtését, a beruházások döntéseit és a fejlesztési célok meghatározását foglalja magába. Az ingatlanok értékesítése mellett az ingatlanokba való befektetés is vagyongazdálkodási folyamat. A településrendezési célok megvalósításához szükséges, kiemelt jelentőséggel bíró belterületi ingatlanok tulajdonjogának megszerzése a koncepció fontos célkitűzés. Az ingatlan vagyon értékesítéséből származó bevételt jövedelmező ingatlanvagyon befektetésre kell fordítani. Az önkormányzati vagyontokat a vagyongazdálkodási terv szerint kell felhasználni.

Átfogó fejlesztési célok:

(C) Településkép javítás, környezetfejlesztés

1. Kisvárossá válás

A településképpnek fokozatosan át kell alakulnia, mivel Balkány várossá vált. A városiasodás folyamatának az irányát a városvezetésnek kell kijelölni. Ezt a folyamatot megalapozni és kordában tartani a településrendezési tervvel lehetséges. A kialakításában törekedni kell a közös érdekek előtérbe helyezésére, valamint a jogos magánérdekek figyelembe vételére.

A városnak ügyelnie kell arra, hogy egy méltó településközpontja alakulhasson ki és emellett több kisebb alközpont is létrejöhessen. Előre meg kell határozni a helyét a megfelelő befogadóképességű terek, zöldterületek és kiszolgáló műszaki infrastruktúra elemek helyét, melyekre a városnak szüksége lesz. A kiszolgáló közintézmények és szolgáltatások, melyek a településen élőket ellátja, jellemzően a városközpontban épültek ki. A településközpont fejlesztése mellett az alapintézményi ellátottságok mellett a központban lévő egyéb speciális és kiegészítő szolgáltatások megtelepítése és megerősítése lehet a cél.

A gazdasági területek és a lakóterületek közötti egymástól való különválasztás jól érzékelhető a település területén. A lakóterületek nyugalma, kedvező környezetminőségének fenntartását meg kell őrizni. A gazdasági vállalkozások működési feltételeit és igény szerinti bővítésük lehetőségeit az ipari park területén szükséges megoldani.

Balkány városának el kell érni, hogy az idővel kisvárosias hangulata legyen. Az infrastruktúra fejlesztése és az életkörülmények javítása között szoros az összefüggés. A légvezetékek oszlopainak csökkentése előrelépés lehetne településképi szempontjából, valamint szükséges a szolgáltatások minőségének a javítása is.

Célszerű, hogy a már meglévő, beépített lakóterületekhez az infrastruktúra egyszerűbb kiépítése mellett jöjjenek létre új lakóterületek. Azon utcák mentén a legcélszerűbb kijelölni a lakóterületeket, ahol az infrastruktúra már jelen van. Viszont az új lakóterületek mellett a kihasználatlan belterületi telkek, rossz állapotban lévő vagy elhagyatott ingatlanok lehetőségeit is kell használni. A kismértékű új lakóterületek kijelölése mellett lehetséges, hogy ezek a portákat felújítsák, helyükön újakat emeljenek, ez által a település belső területei is megújulnának.

A fejlesztések és az átalakítások közül azoknak a megoldásoknak kell elsőként megvalósulniuk, amelyek a településközpontot, ezáltal látványosabbá, színesebbé, karakteresebbé tenné, ezáltal a fejlődő városközpont valódi közösségi térré alakulhat. A városnak hangsúlyos kisközponti törekvéseit kell elérni, hogy a központ látogatott legyen a helybeliek által.

A kerékpározáshoz szükséges műszaki feltételeket a térség kerékpáros útvonalhálózatához kapcsolódva kell kiépíteni.

2. A települési környezet javítása

A településfejlesztés és az életkörülmények javításának lehetőségeit a megfelelő környezeti állapot elérésével is szükséges megteremteni. Mivel az adottságok kedvezőek, ezek a településfejlesztés jó kiinduló alapját jelentik, de ehhez azonban létre kell hozni a környezet és a természetkímélő és tudatos használatát biztosító feltételeket.

Biztosítani kell az ártalmaktól mentes, egészséges és tiszta települési környezetet, a belterületen az esztétikus településképi megjelenését, a külterületen a természet- és környezetvédelmi szempontból kedvező módon kezelt környezetet.

Településképi szempontból fontos, hogy a zöldfelületek minősége és mennyisége magasabb legyen, mivel alapvető cél, hogy a település fejlesztésénél a minél egészségesebb lakókörnyezetet érjünk el és az értékes táji-természeti adottságok fennmaradjanak.

A településen belül a környezet tisztántartásáról, annak megőrzéséről gondoskodni kell. A még meglévő illegális hulladékterületeket meg kell szüntetni, azokat rekultiválni szükséges.

A gépjárműforgalomból eredő légszennyezettséget és a zaj- és rezgésterheléseket csökkenteni kell.

A közmű és közüzemi szolgáltatások elért színvonalának megőrzése érdekében törekedni kell a teljes körűvé tételről. Javasolt,

- az ivóvíz ellátás kiépítése minden ingatlanra, mert jelenleg az ellátásba bekapcsolt beépített portáknak csak a 86,8 %-a van rácsatlakoztatva
- a szennyvíz bekötése további ingatlanokra, mert jelenleg a településnek mindösszesen a 36,4 %-a van rácsatlakoztatva
- a gázvezeték kiépítése a még be nem csatlakoztatott ingatlanokra, mert a településnek csak az 57,3 %-a van bekötve
- az ivóvízminőség határértékének megfelelő biztosítása
- a tisztított szennyvíz minőségének határértékének megfelelő biztosítása
- szelektív hulladékgyűjtés és elszállítás létesítményeinek kialakítása a kommunális hulladékgyűjtés mellett
- közterületek tisztaságának biztosítása
- a lakosság bevonásával a település értékeinek védelme.

Szükség van a zöldfelületek megvalósítási és fenntartási stratégiájának kidolgozása és ütemezett megvalósítása. A zöldfelületek é a lombtömegek növelése segít a levegőszennyezés ellen. Fontos a szemléletformáló magatartás folyamatosságának biztosítása, amelyekbe a település lakóit vonják be a környezetük tisztábbá tételének.

Fenntartható fejlődés

„A fenntartható fejlődés mai értelmezése az ENSZ „Környezet és Fejlődés Bizottságának”, az úgynevezett Brudtland Bizottságnak az 1987-ben közzétett „Közös jövőnk” című jelentése már nem a „nulla növekedésről”, hanem a fejlődés harmonikusságáról beszél. Megfogalmazása szerint: „A harmonikus fejlődés a fejlődés olyan formája, amely a jelen igényeinek kielégítése mellett nem fosztja meg a jövő generációit saját szükségleteik kielégítésének lehetőségeitől.” Ehhez olyan technológiákat kell bevezetni, melyek kímélik a környezetet és a nem pótolható energiakészletek felhasználásában a jelen igényei mellett figyelembe kell venni a jövő igényeinek kielégíthetőségét is.”

Balkány Város területén a terv az átmenő országos főút a települési terület súlypontjából való kivezetés megtartásával, a közlekedési csomópontok kiépítésével számol. Ezzel a külterületi településtestben ma áthaladó gépjárművek a lakóterületek minimális zavarásával tudnak áthaladni. A főközlekedési úton való átkelés balesetmentes átvezetése nem megoldott. A kialakult területhasználatok megmaradnak, a területek intenzív kihasználását a szintterületi mutatók csökkentésével lehet biztosítani.

„A fenntarthatóság a településtervezés vonatkozásában a települési környezeti állapotok kérdésköre, a területek terhelhetősége kapcsán merül fel a leggyakrabban. A légszennyezés, a zaj egy adott területen még megengedhetőnek tartott határértékei pontosan számszerűsíthetők, és egyre kifinomultabb technikák állnak a tervezés rendelkezésére ahhoz, hogy megfelelő szabályozással ezek között a keretek között legyen tartható a környezet szennyezettsége. Más azonban a helyzet a beépítés intenzitásával, sűrűségével, mely nem rendelkezik az előbbiekhöz hasonló számszerűsített, pontos és számon kérhető normatív értékekkel.”⁶

„A fenntarthatóság egyszerre követeli meg a városok környezetszennyező hatásainak jelentős csökkentését, a városi hagyományos értékek, a városi örökség védelmét (az épített környezet, közterek, zöldterületek, a városok körüli kultúrtáj védelmét) és igényli a modernizációt, a jelentős fejlesztéseket.”

Balkány Város esetében a globális szintet az OTtT alapján, a városnak az azzal való egyezőségével lehet biztosítani. A regionális szintet ma már a – Kistérségi koncepció hiánya mellett – Megyei Területrendezési tervvel lehet értelmezni. A kialakult településszerkezet megtartása és óvatos továbbfejlesztése a meglévő települési épített értékek védelme, a terep adta adottságok, a kultúra megőrzése mellett terepet ad a terv a mai kor adta új technológiák kiépítésének (pl. környezethasználat előtérbe kerülése a szabadidő aktív figyelembe vétele mellett, a motorizáció fejlődéséből eredő káros jelenségeinek csökkentése, a kerékpárutak kiépítése, teljes közművesítés biztosítása). Mindezt a települési-térségi összefogás segítségével kell megoldani.

A településnek a fenntartható fejlődés elveivel összhangban az alábbi részcélok megvalósítására kell törekednie:

- a kompakt településszerkezet megteremtésére, amelyben intenzívek a kölcsönhatások és együttműködések, mérsékeltek az utazási távolságok, korlátozott az urbanizált területhasználat kiterjedése és hatékony az energiafelhasználás;
- a településszerkezet tagolására beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és szellőztetést biztosító zónákkal;
- a településen belüli és települések közötti utazási, közlekedési szükséglet mérséklésére; optimalizálni kell a munkahelyek, lakóterületek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedését;
- a települési zöldterületek bővítésére és minőségi fejlesztésére, hálózatra kapcsolva őket;
- magánberuházások esetén a barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) hasznosítására, és kerülni kell a zöldmezős beruházásokat.
- az energiahatékonyság növelése, a megújuló energiák felhasználása.
- A közüzemi ellátás (víz, hulladék, energia, közvilágítás) és fogyasztás szabályozása, klímabarát ösztönzők és korlátozások alkalmazása (pl. a szelektív hulladékgyűjtés vagy víztakarékosság ösztönzése)
- A településen a fényszennyezés csökkentése, pl. az épületek, közterületek, reklámelemek megvilágítása által, szabályozható energiatakarékos fényforrások alkalmazása.

⁶ Gömör János–Hübner Mátyás–Tóth Zoltán: A településfejlesztés és rendezés tervezése

Településkép javítás, környezetfejlesztés településrészekre vonatkozó céljainak lehetőségei:

- a) Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése
 - Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása
 - Környezettudatos hulladékgazdálkodás
 - Természeti környezet megőrzése
- b) A településfejlesztési és településrendezési feladatok összehangolása
 - Helyi rendeletek alkotása
 - Településrendezési eszközök nyomon követése
- c) Településrendezési eszközök és a tényleges területhasználat közötti eltérések, konfliktusok feloldása
 - Magasabb rendű terveknek való megfeleltetés
 - Településrendezési eszközök felülvizsgálata
 - Településközi együttműködés

Átfogó fejlesztési célok:**(D) Településközi együttműködés erősítése, kisközponttá válás****1. Kisközponti szerep erősítése**

A szomszédos településekkel való együttműködés erősítésére van szükség, hogy a település egyfajta mikrotérégi központtá válhasson.

A gazdasági kisközpontú funkciót az ipari park adja és a hozzá szorosan kapcsolódó lakossági szorgalom, vállalkozói aktivitás mellett a kedvező elérhetőség és a jó logisztikai lehetőségek kínálják. Célszerű a gazdasági funkciók terén a tematikájában rokon elemek területi csoportosításának növelése, összetartozásának erősítése. A térségi szerepet a fejlesztések továbbnövelésével lehet elérni.

Balkány ellátási és szolgáltatási feladatokat vállalhat át a térségi településektől. A településközi együttműködés alapja, hogy az érintett települések közös célokat állapítsanak meg. A szomszédos települések bizalmát és tetszését el kell nyernie Balkány városának, így azokkal együtt a helyi támogatásokat kellene kiterjeszteni más települések lakosaival, vállalkozóival együtt, ezek mellett a szomszédos településekkel közös programok szervezése, közös pályázatok benyújtása is cél. A térség településeinek együttműködése az erőforrások kombinációját igényli.

A környező településekkel kompromisszumot kell kötni, ezáltal azok erősítenék egymást. Eleinte helyi finanszírozásból kis lépések megtételére van szükség, aztán majd országos és uniós források bevonásával célszerű fejlődést elérni. Balkánnak a vonzáskörzetében lévő településekkel összefogva önerőből kell elkezdni építkezni, az alulról jövő kezdeményezéseket támogatnia kell.

Az ipari parkba betelepült vállalkozásoknak köszönhetően a város gazdasági ereje nő, erősödő pozíciót mutat, melynek fokozásával a város vonzáskörzetét növelni lehetne. Balkány súlyának és funkciójának növelésére kereskedelmi és szolgáltatói központ létrehozására is lehetőség nyílik.

Adottságaira alapozva Balkány lehetőségei nincsenek kihasználva a kereskedelmi, szervezési és irányítás kisközponti funkciók terén, melyek az erősödő gazdasági viszonyok és funkciók, a rendelkezésre álló képességek, kezdeményezések és a humán erőforrás elérhetősége adja meg. A kisközponti funkciók erősödéséhez hozzájárul a kereskedelmi funkciók fejlesztése és az irányítási és szervezési funkciók hatékonysági elemeinek javítása.

Közigazgatási funkciók terén a járási feladatellátáshoz, a magasabb szintű településfejlesztéshez szükséges helyek és centrumok kialakítása a város számára hosszú távú erősödést alapíthat meg. A közigazgatásban lezajlott átrendeződések és átszerveződések hatására a település kisebb intézményi és szolgáltatási adminisztratív központok megszerzését eredményezheti. E téren az ellátottsághoz kötött feltételek megteremtésére és kiépítésére van szükség.

A város központi szerepkörét az oktatás területén is szükséges hangsúlyozni. A meglévő általános iskola ma már esti tagozatos gimnáziumként működik, és a tény is szemlélteti az iskola jelentőségét, hogy az évek során, az épület többszörösen is bővítve lett. Az iskola a környező települések legnagyobbikává nőtte ki magát.

Az egészségügyi központ szerepe javítja a szociális és egyéb területeken jelentkező térségi problémák megoldásának lehetőségeit. A szociális területen a nappali és bentlakásos intézményekkel kapcsolatos lehetőség merülhet fel, míg az egyéb területen a térségi szolgáltatások alközpontjának működtetéséről lehet szó. Jelentősen térségi funkciók betöltésére adnak módot az adott területen, hosszabb távon számottevőek az általános funkcióbővítési és –erősítési hozadékaik.

2. Térségi szerepkör növelése

Az ipari park kapcsolatrendszere révén a nemzetközi üzleti és gazdasági kapcsolatokat is ápol a város. Balkánnak a szomszédos települések körében központi szerepet kell, hogy elérjen, mely kereskedelmi-szolgáltatói központ létesítése, helyi közlekedési központ építése, valamint helyi logisztikai központ létrehozása mellett lehetséges.

Az ipari park bővítéseként ma még hiányoznak a vonzó tényezők, melyek az innovációs központ megvalósításához szükséges, valamint nyitni érdemes a nagykereskedelmi és raktározási funkciók, és az ezekkel foglalkozó cégek irányába.

A kedvező helyi jövedelmi viszonyok, a népességnövelési szándékok, valamint a vonzerők bővítésének függvényében jelentős potenciálok hordoz magában a szakosodott kereskedelem fejlesztése. A kereskedelmi helyzet javítása a gazdasági és a lakossági ellátási funkciók irányát jelölik ki.

Térségi szerepkör növelése az alábbi célok teljesülése mellett van lehetőség:

- kereskedelmi-szolgáltatói központ létesítése
- helyi logisztikai központ létesítése
- helyi közlekedési központ létesítése

Településközi együttműködés, szomszédos településekkel való szoros együttműködés:

- közös célok kitűzése
- közös programok szervezése
- pályázatokon való együttes részvétel

2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

Jövőkép

Átfogó célok

Aktív jövőkép

Balkány aktív jövőképét alapvetően a meglévő értékek megóvásával és a fejlesztésére alapozhatja meg. Az új értékek létrehozására a lehetőségek nyitottak, melyek a korlátok betartása mellett kiaknázásra várnak. A már meglévő értékek rendezésére, hasznosítására, fejlesztésére és azoknak a pótlására a gyengeségek kiküszöbölhetőek, és az értékekre és lehetőségekre alapozó jövőképet gátló veszélyek elhárítása a cél.

Passzív jövőkép

Balkány passzív jövőképe alapvetően az értékek fenntartása, a fejlesztési lehetőségek kiaknázása, a gyengeségek kiküszöbölésének megkezdése és az esetleges veszélyek elhárítása.

Az aktív és passzív jövőképek alapvető különbsége, hogy a megfogalmazottak egymástól térben és időben függetlenül valósulnak meg. Az aktív jövőképek azonnal, míg a passzív jövőképek halasztást is elbírnak a célok és feladatok megvalósítása érdekében.

A vázolt jövőképváltozatok megvalósulása a település fejlődését, a lakók elégedettségét, a meglévő és új vállalkozások virágzását eredményezheti. Balkány lakosságmegtartó képessége megnő elvárt színvonalat nyújtó szolgáltatásokkal.

Amennyiben a fejlesztések megvalósulása elmarad, Balkány egy lesz a többi település közül, amely a település elöregedését, a leépülést választják.

Település fejlesztését szolgáló célok, melyeket mind térségi mikro körzeti szinten, mind helyi szinten kívánja megvalósítani, az alábbi célkitűzésekkel:

- közterületek tisztaságának biztosítása,
- közigazgatás minőségi fejlesztése,
- önkormányzati gazdálkodás javítása
- önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése,
- közlekedési hálózat fejlesztése,
- nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése,
- kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése,
- sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése,
- idegenforgalom és turizmus fejlesztése,
- környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése,
- közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása,
- munkahelyteremtés,
- a településfejlesztési és településrendezési feladatok összehangolása,
- településrendezési eszközök és a tényleges területhasználat közötti eltérések, konfliktusok feloldása,
- szomszédos településekkel való szoros együttműködés,
- gazdaság fejlesztése.

A célként megfogalmazott célkitűzések a területfejlesztési dokumentumokban megfogalmazott célkitűzések a magasabb szintű területfejlesztési dokumentumokhoz illeszkednek, azokkal nincsenek ellenmondásban.

A fentiek figyelembe vételével Balkány Város jövőképe 2030-ig a következő:

Balkány Város legyen a térségi erőforrásokra és együttműködésre alapozott, valamint a zöld növekedésben élenjáró, mintaértékű, központi szerepkörű települése, ahol a kiegyensúlyozott és fenntartható fejlesztés eredményeként az aktív, egészséges és családokban gyarapodó társadalom számára az életminőség magas színvonala, a biztos megélhetés, valamint a nyugodt, kulturált életfeltételek egyaránt biztosítottak.

A fenti jövőkép integrált módon fogalmaz meg egy 2030-ra reálisan elérhető, értékekre és lehetőségekre alapozott, tudatos fejlesztés eredményeként biztosítható célállapotot. A 2030-ra vonatkozó vízió részletesen kibontva a következő:

Társadalmi jövőkép

▪ Egészséges lakosság

Magyarország városi átlagához képest kedvezőbb egészségi állapot, magasabb születéskor várható átlagos élettartam. Mindez a magas színvonalú egészségügyi ellátásnak, prevenciós rendszernek és a lakosság magas öngondoskodási szintjének köszönhető. A tudatos fogyasztás, az egészséges táplálkozás széleskörűen elterjedt, melyben nagy szerepe van az országosan is élenjáró agrár-élelmiszeripari szektornak. Az aktív életvitelt szolgálják a javasolt sport- és szabadidős szolgáltatások. A gyermekek folyamatos és tudatos bevonása, motiválása mellett az aktív életvitelhez szükséges feltételek minden korosztály számára biztosítottak és hozzáférhetők. A kulturális- és sportélet valódi közösségeket kövácsol, ahol az emberi kapcsolatok, interakciók biztosítják, hogy az elmagányosodás, elszigetelődés szintje csökkenjen, a „lelki” egészség, a kiegyensúlyozott, harmonikus, értékes életvitelhez nélkülözhetetlen társas kapcsolatok is megerősödjenek, bővüljenek. Az aktív kisközösségek egyben védőhálóként működnek, a tagok figyelnek egymásra, a sokszor súlyos, adott esetben bűnelkövetéshez is vezető szociális, pszichés problémák azonosítása és a magas színvonalú ellátórendszerbe való becsatornázása időben megtörténik.

- **Toleráns lakosság, toleráns község**

Békés egymás mellett élés, a közösségi normák elfogadása és betartása mellett az eltérő kulturális háttérből adódó értékek védelme, kölcsönös megismerése és elismerése. A szemléletformálásnak, az aktív közösségi életnek köszönhetően a kirekesztés szintje alacsony, az eltérő életvitelből eredő konfliktusok száma minimális. A munkáltatók és a települési szolgáltatások az esélyegyenlőség szempontjait maximálisan figyelembe veszik működésük során.

- **Fiatalodó lakosság**

Balkány Város népességmegtartó ereje nő, az itt felnövő, de a felsőoktatás miatt más városban diákoskodó fiatalok közül meghatározó azok aránya, akik a családi élet és / vagy karrierjük színhelyéül Balkányt és a kistérséget választják, és visszatérnek a településre. Az itt működő, magas színvonalú, agrár-élelmiszeripari ágazat sokoldalú munkalehetőségek pozitív migrációs egyenleget eredményeznek. Összességében 2030-ra kis mértékben nő a lakosság, s ezen belül is a 40 év alattiak száma.

- **Képzett lakosság**

A magas minőségű közoktatás és környező nagyvárosok magas szintű felsőoktatása, a sokszínű felnőttképzés és az élethosszig tartó tanulás szintjének növelése révén a lakosság képzettségi szintje magas lesz, képes a változó gazdasági kihívásokra rugalmasan reagálni. A tanulás szempontjából hátrányos helyzetű célcsoportok számára mind módszertanilag és intézményi szempontból, mind anyagilag biztosított, hogy a munkaerőpiacon az esélyekhez hozzáférjenek, képességeiket kibontakoztathassák.

- **Lokálpatrióta, aktív közösségi életet élő lakosság**

A Város lakói szeretik Balkányt, a „közös ügyek” egy emberként képesek a lakosság többségét mozgósítani. A lakosság és a civil közösségek ápolják, őrzik a települési örökséget, aktívan részt vesznek a község kulturális identitásának megerősítésében. A szerethető, emberléptékű környezet olyan közös érték, melyet minden lakos fontosnak tart. Ennek érdekében a lakosok ügyelnek lakókörnyezetük tisztaságára, részt vállálnak annak megújításában, vonzóbbá tételében.

- **Vendégváró és vendégszerető lakosság**

Az itt élők kedvesek, segítőkészek és felkészültek a vendégek fogadására. Büszkék településükre, a nyugodt, egészséges természeti környezetre. Az idegenforgalmi fejlesztések elengedhetetlen feltétele egy erős marketing, továbbá a szállásférőhelyek számának növelése.

Gazdasági jövőkép

- **Biztonságos megélhetést nyújtó település**

Minden dolgozni szándékozó ember számára biztosított a jövedelemszerzés. A Város és a kistérség munkahelyi kínálata széleskörű lesz, a munkaerőpiaci kereslet és kínálat kiegyensúlyozott, a munkahelyváltáshoz a szükséges képzési, felnőttképzési rendszerek és egyéb segítő szolgáltatások az igényeknek megfelelően, kellően rugalmasan működjenek.

- **Erős, versenyképes vállalkozások**

Amelyek a térségi foglalkoztatásban betöltött jelentős szerepük mellett a Város gazdálkodásában, a településfejlesztés forrásainak megteremtésében is kulcsfontosságúak. A vállalkozói kultúra erős, a vállalkozók és a vállalkozni szándékozók rendelkeznek a szükséges ismeretekkel, számukra rendelkezésre állnak a vállalkozásokat érintő helyi és országos szintű naprakész információk. A vállalkozói szektoron belül erős az együttműködés.

- **„Zöld gazdaság” mintatelepülése**

Balkány gazdasági szektorában meghatározó jelentőségű az önfenntartást biztosító energiagazdálkodás, mely a megújuló energiák megtermelésére épül. Az alkalmazás nem csak a lakosság ellátását biztosítja, hanem a község gazdasági és intézményi ellátásában is fontos szereppel bír. Az anyag-és energiatakarékos technológiák és innovatív eljárások alkalmazása magas szintű a gazdasági szektorban is.

Az épületenergetikai korszerűsítésekben közreműködő építőipari szolgáltatások képesek „megújulni”, képesek a legújabb technológiák, eljárások alkalmazására. A települési szolgáltatások területén az alacsony széndioxid kibocsátású technológiák alkalmazása magas szintű.

- A gazdaságot kiszolgáló kiépített infrastruktúrák és szolgáltatások

Balkány Város térségi megközelítése közúti szempontból biztosított, az áruszállítás feltételei az intermodalitás igényeit is kielégítik. A község országos elérhetősége a gyorsforgalmi út közvetlen hiánya miatt nehézkes. A gazdasági övezetek megközelíthetősége jó minőségű, konfliktusmentes az egyéb funkciók szempontjából. A munkavállalók térségi szintű mobilitásában a jól szervezett, környezetbarát, intermodalitást is komfortosan biztosító közösségi közlekedés és az egyéni közlekedés – közte a kerékpáros közlekedés – hálózatai is magas szinten kiépítettek lesznek. A vállalkozói övezetek rendezettek, jól kiépítettek, képesek kielégíteni a legmagasabb szintű beszállítói elvárásokat is.

Környezeti jövőkép

- Értéktörző használat

A település megőrzi, védi a táji, természeti és épített örökségi értékeit, ugyanakkor az értékek megőrzésének figyelembe vételével törekszik hasznosításukra, ezáltal is biztosítva a fenntartás szempontjait.

- Vonzó településközpont és lakóterületek

Gyalogos sétányokkal átszőtt zöldterületek, középületei karban tartottak, a terület funkcionális összetétele sokszínű, a kereskedelmi, szolgáltatási funkcióknak köszönhetően a napi vásárlások helyben elintézhetőek. A településközpont a pezsgő községi élet színtere, központi találkozási pontja, közösségi tere. A lakóterületek tiszták, rendezettek, a közterületek jó minőségűek, az épületállomány sokszínű – eklektikus hangulatot kölcsönözve a településnek.

- Térségi zöldterületi hálózat

Balkány a jól karbantartott, szabadidős és rekreációs célokat is szolgáló zöldterületek lakosságszámra vetített nagysága magasan a többi térségbeli község átlaga felett van, a zöldterületek közötti kapcsolat is biztosított.

- Egészséges lakókörnyezet

A tudatos fejlesztésnek, a „zöld gazdaság” térnyerésének, a zöld területek növelésének és karbantartásának, a városi közszolgáltatásokban alkalmazott környezetbarát technológiák alkalmazásának és nem utolsósorban a lakossági szemléletváltásnak köszönhetően Balkány környezeti minősége kimagasló, alacsony a szállópor koncentrációja és a zajszennyezés, a lakókörnyezet tiszta, esztétikus.

A település fejlesztését szolgáló átfogó és részcélok kapcsolata, teljesülésének lehetőségei:

ÁTFOGÓ CÉL	RÉSZCÉL
(A) NÉPESSÉGMEGTARTÁS	<u>Népességmegtartás</u> - lakó, kereskedelmi ingatlanok felújítása - civil élet élénkítése - a társadalmi viszonyok javulása - munkahelyek teremtése - közművek kiépítése, fejlesztése
	<u>Életkörülmények javítása</u> - életminőség javítása, megélhetési gondok csökkentése - középületek fejlesztése, színvonalainak növelése - innovatív intézmény vagy szolgáltatás létrehozása - szabadidő eltöltés feltételeinek növelése, bővítése - civil élet támogatása
	<u>Infrastruktúra fejlesztés</u> - teljes közúti és közműves infrastruktúra kiépítése a tanyás területekre - intézmények fejlesztése fejlesztések igazítása a népességhez
(B) GAZDASÁGFEJLESZTÉS	<u>Munkahelyteremtés</u> - vállalkozói kedv növelése - munkahelyteremtő vállalkozások segítése
	<u>Önfenntartás elősegítése</u> - vállalkozó kedv elősegítése - mezőgazdaság helyreállítása, támogatása - alternatív növénytermesztés és feldolgozás
	<u>Szolgáltatásbővítés</u> - rekreációs területek kiépítése, fejlesztése - vendéglátó egységek fejlesztése - kulturális programok rendezése
	<u>Ökoturisztikai fejlesztések ösztönzése</u> - mamutfenyő lehetőségeinek kiaknázása - a Balkányi Libegő lehetőségeinek felismerése
	<u>Turizmus fejlesztése</u> - helyi identitás erősítése - új, piacképes kínálatok kimunkálása - szálláshelyek kialakítása
	<u>Vadászturizmus fejlesztése</u> - idegenforgalom erősítése - igények felmérése
	<u>Térségi szerepkör növelése</u> - kereskedelmi-szolgáltatói központ létesítése - helyi logisztikai központ létesítése - helyi közlekedési központ létesítés
(C) TELEPÜLÉSKÉP JAVÍTÁS, KÖRNYEZETFEJLESZTÉS	<u>Önfenntartás elősegítése</u> - vállalkozói kedv elősegítése - mezőgazdaság helyreállítása, támogatása - alternatív növénytermesztés és feldolgozás

	<u>Szolgáltatásbővítés</u> - rekreációs területek kiépítése, fejlesztése - vendéglátó egységek fejlesztése - kulturális programok rendezése - Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése - megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása - környezettudatos hulladékgazdálkodás természeti környezet megőrzése
	<u>Turizmus fejlesztése</u> - helyi identitás erősítése - új, piacképes kínálatok kimunkálása - szálláshelyek kialakítása
(D) TELEPÜLÉSKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS ERŐSÍTÉSE, KISKÖZPONTTÁ VÁLÁS	<u>Településközi együttműködés általánosan</u> - közös programok, közös pályázatok, - közigazgatást érintő fejlesztések, közelebb hozni az ügyfelekhez az ügyintézt, - Közigazgatás minőségi fejlesztése: - ügyfélfogadási idő kinyújtása - teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés - egészségügyet érintő együttműködések

A jövőkép és a hosszú távú célok összhangja a hasonló időtávú koncepciókkal (OFTK, megyei koncepció)

A jövőkép és a hosszú távú célok összhangja az OFTK-val

A 2014 januárjában elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg, amelyekhez a koncepció jövőképe és átfogó célkitűzései szorosan illeszkednek.

Átfogó célok illeszkedése:

Értéktermelő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés: Az OFTK keretében megfogalmazott egyik átfogó cél a gazdasági növekedés, fejlődés és jövedelemtermelés biztosítása. Balkány településfejlesztési koncepciójának „Gazdaságfejlesztés” átfogó célja teljes mértékben összhangban áll az OFTK ezen céljával, valamint a cél elérése érdekében megjelölt kiemelt eszközökkel (a gazdaságba történő beruházások és a vállalkozásfejlesztés támogatása, a kis- és középvállalkozások megerősítése). Mind az OFTK, mind a településfejlesztési koncepció esetében az egyik átfogó cél fókuszja a gazdaságfejlesztés, a foglalkoztatás növelése és a vállalkozások fejlesztése.

Népessédsi fordulat, egészséges és megújuló társadalom: Az OFTK ezen átfogó célja a társadalomra, az életminőség javítására fókuszál összhangban Balkány „Népességmegtartás” elnevezésű átfogó céljával, amely a Község társadalmi, szociális problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat.

Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme: Az OFTK átfogó célként fogalmazza meg az erőforrások megőrzését a jövő generációinak számára. Ezzel a céllal részben koherens Balkány koncepciójának „Településképző javítás, környezetfejlesztés” átfogó célja. Ezen átfogó célt szolgáló rész cél az energiahatékonyság növelésére, a megújuló energiaforrások alkalmazásának terjesztésére fókuszál.

Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet: Ez az átfogó cél OFTK területfejlesztési, térszerkezeti céljait integrálja. Kimondja, hogy többközpontú térszerkezet megvalósítása érdekében szükséges a gazdasági fejlődést biztosító beruházások területi terítése, a versenyképességet segítő térszerkezet, valamint a térségi kapcsolatok kialakítása, erősítése. A térségi integráció elmélyítéséhez szükséges a város-vidék kapcsolatok megújítása, a térségi autonómia, az önellátó és önfenntartó képesség erősítése. A területi kohézió és a térségi esélyegyenlőség erősítéséhez kiegyensúlyozott térszerkezet, területi kiegyenlítődés, a perifériák és elmaradott térségek felzárkóztatása, a térségi sajátosságoknak megfelelő térségi fejlődési pályák kialakítása szükséges.

A „Településközi együttműködés erősítése.” törekvés a kiegyensúlyozott térségi fejlődést elősegítő, környező településekkel való együttműködési lehetőségeket foglalja magába, így illeszkedik az OFTK fenntartható térszerkezet kialakítására irányuló céljához.

Balkány településfejlesztési koncepciójában megfogalmazott részcélok illeszkedését az OFTK specifikus céljaihoz alábbi táblázat mutatja be:

A településfejlesztési koncepció rész céljainak illeszkedése az OFTK-hoz

Az OFTK specifikus céljai		Balkány Város Településfejlesztési Konceptió rész céljai
Szakpolitikai célok	1. Versenyképes, innovatív gazdaság	Munkahelyteremtés
	2. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Turizmus fejlesztése
	3. Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás	Életkörülmények javítása
	4. Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I	Munkahelyteremtés
	5. Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	Önfenntartás elősegítése
	6. Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	Településközi együttműködés általánosan
	7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	Szolgáltatásbővítés
Területi célok	1. Az ország makroregionális szerepének erősítése	Nem releváns
	2. A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	Nem releváns
	3. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése	Önfenntartás elősegítése
	4. Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Vadászturizmus fejlesztése
	5. Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	Infrastruktúra fejlesztése
	6. Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása	Infrastruktúra fejlesztése

A jövőkép és a hosszú távú célok összhangja a megyei területfejlesztési koncepcióval

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2014-ben elfogadott területfejlesztési koncepciója három átfogó és 4 tematikus, illetve 3 területi stratégiai célt jelölt ki. Az átfogó célok ötvözik a megye legfontosabb gazdaságpolitikai, társadalompolitikai, ökológiai kihívásokra adott válaszait.

Átfogó célok illeszkedése:

Az aktív megye – Értéktérítő közfoglalkoztatás és az aktivitás növelése: Az aktív megye átfogó cél a foglalkoztatási, munkaerő piaci kérdéseket és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. Balkány településfejlesztési koncepciójának „Gazdaságfejlesztés” átfogó célja teljes mértékben összhangban áll Szabolcs-Szatmár-Bereg megye ezen átfogó céljával, mindkét koncepció egyik fő célja a foglalkoztatás és aktivitás növelése.

A szolidáris megye – A szegénység felszámolása és a leszakadó térségek felzárkóztatása: A szolidáris megye Szabolcs-Szatmár-Bereg megye legégetőbb társadalmi, szociális problémáira és a tartós leszakadással veszélyeztetett térségek felemelésére fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat. Ezzel Balkány koncepciójának „Népességmegtartás” átfogó célja biztosítja az összhangot, mivel mindkét koncepció fő célkitűzései között szerepel a társadalmi különbségek csökkentése és a lakosság életminőségének növelése.

A vonzó megye – Vonzó természeti, társadalmi, kulturális és gazdasági környezet megteremtése: A vonzó megye azokat a fejlesztéspolitikai irányokat jelöli ki, amelyek egy ideális és fenntartható ökológia állapotot megtartása mellett egy befektető- és vállalkozásbarát üzleti környezetet hoznak létre, a helyi közösségek életminőségét javítják és az ide érkező turisták igényeit, szükségleteit is kielégítik. Összességében ugyanezek a célok jelennek meg Balkány jövőképében és átfogó célkitűzésében.

A településfejlesztési koncepció rész céljainak illeszkedése a megyei célkitűzésekhez

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Településfejlesztési Koncepció stratégiai céljai	Balkány Város Településfejlesztési Koncepció rész céljai
1. Versenyképes élelmiszergazdaság: Az agrárgazdaság erősítése fókuszált módon	Munkahelyteremtés Önfenntartás elősegítése
2. Zöld megye: Zöldgazdaság, klímabarát energiagazdálkodás, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás	Szolgáltatásbővítés
3. Proaktív megye: A megyei szintű gazdasági, társadalmi önszerveződés feltételeinek kialakítása	Munkahelyteremtés Életkörülmények javítása
4. Képzett megye: Rugalmas szakképzési, felsőoktatás és innovációs környezet kialakítása	Munkahelyteremtés Életkörülmények javítása
5. Fejlett centrum: A nyíregyházi agglomerációnak mint gazdasági, foglalkoztatási, közszolgáltatási és kulturális centrumnak a fejlesztése	Munkahelyteremtés
6. Dinamizálódó decentrumok és szolgáltató járásközpontok: A megyei gazdasági decentrumainak és járásközpontjainak funkcióbővítése és összehangolt fejlesztése	Településközi együttműködés általánosan
7. Élhető vidék és felzárkózó külső periferiák: A megye külső periferiáinak komplex felzárkóztatása és a vidéki térségek integrált fejlesztése	Munkahelyteremtés Életkörülmények javítása Településközi együttműködés általánosan

H A T Á S V I S E L Ő K												
H A T Ó T É N Y E Z Ő K		Területfejlesztési- rendezési dokumentumai	Településfejlesztési- rendezési dokumentumai	Település társadalma	Humán infrastruktúra	Gazdaság	Önkormányzati gazdálkodás	Táji, természeti adottságok zöldfelületi rendszer	Épített környezet	Közlekedés	Közmű	Környezetvédelem, klimatikus viszonyok
	Területfejlesztési- dokumentumai		++	-	+	+	0	+	+	+	+	+
	Településfejlesztési- dokumentumai	++		+	+	+	+	++	++	++	++	++
	Település társadalma	-	+		+	+	0	-	-	-	-	-
	Humán infrastruktúra	-	+	+		+	++	0	-	-	-	-
	Gazdaság	0	+	+	+		0	+	0	++	+	0
	Önkormányzati gazdálkodás	-	+	+	++	0		+	+	+	++	+
	Táji, természeti adottságok zöldfelületi rendszer	-	+	0	-	-	+		++	+	++	+
	Épített környezet	-	+	++	+	+	+	++		++	++	++
	Közlekedés	-	+	-	+	++	+	+	++		+	++
	Közmű	-	+	+	+	++	++	+	++	+		+
	Környezetvédelem, klimatikus viszonyok	-	+	++	++	++	+	++	++	++	+	

Illeszkedés- kölcsönhatás kapcsolat:

++ erős közvetlen kapcsolat, + áttételes kapcsolat, 0 nincs kapcsolat, - bizonytalan kapcsolat

2.2. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

Balkány területét 18 településrészre határoltuk le, melyek a következők:

1. Balkány
2. Abapuszta
3. Perkedpuszta
4. Görénypuszta
5. Újhelytanya
6. Cibakpuszta
7. Jármly- és Csiffytanya
8. Béketelep, Baloghtanya
9. Baytanya
10. Kismogyorós
11. Nagymogyorós, Trombitás
12. Felszabadulástelep, Finánc
13. Szitás, Nagykecskés
14. Kiskecskés
15. Ordastelep
16. Kenderes
17. Vecser
18. Petritanya, Tormáspuszta, Nádaspuszta, Déssytanya

A fejlesztési célok többsége a teljes közigazgatási területre vonatkoznak, de a célok egyes területrészekben fejtik ki leginkább a hatásukat. A következő táblázatban a településfejlesztési koncepció célrendszere Balkány közigazgatási területére és a településrészenként a vonatkozó fejlesztéseket mutatja be. A település fejlesztését szolgáló célok közül a településfejlesztési és településrendezési feladatok összehangolása, a településrendezési eszközök és a tényleges területhasználat közötti eltérések, konfliktusok feloldása, a szomszédos településekkel való szoros együttműködés és a gazdaság fejlesztése általános érvényű minden településrésze, így azok a vizsgálatban nem vesznek részt.

Az X a településrészre vonatkozó fejlesztéseket mutatják.

1. BALKÁNY	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyféléadási idő kinyúlása	X
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	X
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	X
Ellátás kiterjesztése	X
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	X
Programszervezés	X
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	X
Körend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	X
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	
Parkolási rendszer kidolgozása	X
Kerékpárút hálózat kiépítése	X
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	X
Közterületek javítása, rendezése	X
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	X
Zöldterület létesítése	X
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	X
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	X
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	X
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	X
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

2. ABAPUSZTA	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyfelfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	X
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	X
Programszervezés	X
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	X
Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	
Parkolási rendszer kidolgozása	X
Kerékpárút hálózat kiépítése	
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	X
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	X
Zöldterület létesítése	X
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	X
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	X
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	
Ökoturizmus kiépítése	
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	X
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

3. PERKEDPUSZTA	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyféléadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	X
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	X
Programszervezés	X
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	X
Közend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	
Parkolási rendszer kidolgozása	X
Kerékpárút hálózat kiépítése	
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	X
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	X
Zöldterület létesítése	X
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	X
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	X
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	
Ökoturizmus kiépítése	
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	X
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

4. GÖRÉNYPUSZTA	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyfelfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	
Programszervezés	
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	X
Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	X
Parkolási rendszer kidolgozása	
Kerékpárút hálózat kiépítése	
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	X
Zöldterület létesítése	X
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	X
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	X
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	X
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

5. ÚJHELYTANYA	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyfelfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	
Programszervezés	
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	
Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	X
Parkolási rendszer kidolgozása	
Kerékpárút hálózat kiépítése	X
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	X
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	X
Zöldterület létesítése	X
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	X
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	X
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	X
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

6. CIBAKPUSZTA	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyféléfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	X
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	
Programszervezés	
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	
Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	X
Parkolási rendszer kidolgozása	
Kerékpárút hálózat kiépítése	X
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	X
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	X
Zöldterület létesítése	X
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	X
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	
Ökoturizmus kiépítése	X
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

7. JÁRMY- ÉS CSIFFYTANYA	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyféléfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	X
Programszervezés	X
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	X
Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	X
Parkolási rendszer kidolgozása	X
Kerékpárút hálózat kiépítése	
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	X
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	X
Zöldterület létesítése	X
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	X
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	X
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	X
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	X
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	X
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

8. BÉKETELEP, BALOGHTANYA	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyfelfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	
Programszervezés	
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	
Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	X
Parkolási rendszer kidolgozása	
Kerékpárút hálózat kiépítése	
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	X
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	X
Zöldterület létesítése	
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	X
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	X
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

9. BAYTANYA	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyfelfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	
Programszervezés	
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	
Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	X
Parkolási rendszer kidolgozása	
Kerékpárút hálózat kiépítése	
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	X
Zöldterület létesítése	
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

10. KISMOGYORÓS	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyfelfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	
Programszervezés	
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	
Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	X
Parkolási rendszer kidolgozása	
Kerékpárút hálózat kiépítése	
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	X
Zöldterület létesítése	
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	X
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

11. NAGYMOGYORÓS, TROMBITÁS	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyfelfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	
Programszervezés	
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	
Közend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	X
Parkolási rendszer kidolgozása	
Kerékpárút hálózat kiépítése	
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	X
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	X
Zöldterület létesítése	X
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	X
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

12. FELSZABADULÁSTELEP, FINÁNC	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyfelfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	
Programszervezés	
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	
Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	X
Parkolási rendszer kidolgozása	
Kerékpárút hálózat kiépítése	
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	X
Zöldterület létesítése	
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

13. SZÍTÁS, NAGYKECSKÉS	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyfelfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	
Programszervezés	
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	
Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	
Parkolási rendszer kidolgozása	X
Kerékpárút hálózat kiépítése	X
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	X
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	X
Zöldterület létesítése	
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

14. KISKECSKÉS	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyfelfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	
Programszervezés	
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	
Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	X
Parkolási rendszer kidolgozása	
Kerékpárút hálózat kiépítése	
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	
Zöldterület létesítése	
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

15. ORDASTELEP	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyfelfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	
Programszervezés	
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	
Közend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	X
Parkolási rendszer kidolgozása	
Kerékpárút hálózat kiépítése	
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	
Zöldterület létesítése	
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

16. KENDERES	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyfelfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	
Programszervezés	
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	
Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	X
Parkolási rendszer kidolgozása	
Kerékpárút hálózat kiépítése	
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	
Zöldterület létesítése	
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

17. VECSER	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyfelfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	
Programszervezés	
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	
Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	X
Parkolási rendszer kidolgozása	
Kerékpárút hálózat kiépítése	
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	
Zöldterület létesítése	
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

18. PETRITANYA, TORMÁSPUSZTA, NÁDASPUSZTA, DÉSSYTANYA	
Közigazgatás minőségi fejlesztése	
Ügyfelfogadási idő kinyúlása	
Teljeskörű, ügyfélbarát, elektronikus ügyintézés	
Településen belüli kommunikáció javítása	
Önkormányzat és lakosság közötti kommunikáció javítása	X
Nevelési-, oktatási intézményrendszer fejlesztése	
Színvonal emelése	
Ellátás kiterjesztése	
Kultúra-, művelődés, identitás fejlesztése	
Kulturális rendezvények biztosítása	
Programszervezés	X
Helyi közösségerősítés	X
Sportélet és a szabadidős-sport fejlesztése	
Helyi sportélet színtereinek fejlesztése	
Közrend és közbiztonság fejlesztése, javítása	
Közterület felügyelet létesítése	
Polgárőrség fejlesztése	X
Tanyagondnokság fejlesztése	
Tanyagondnoki szolgálat szabályozott keretek között	X
Alapellátásokhoz kapcsolódó feladatok ellátása	X
Közlekedési hálózat fejlesztése	
Természeti és épített értékek védelme	X
Parkolási rendszer kidolgozása	
Kerékpárút hálózat kiépítése	
Önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közterületek és infrastruktúra fejlesztése	
Önkormányzati épületek felújítása	
Közterületek javítása, rendezése	X
Közmű- és közlekedés fejlesztése	X
Természeti és épített értékek védelme	X
Településkép javítása	X
Zöldterület létesítése	
Munkahelyteremtés	
Vállalkozói kedv növelése	
Munkahelyteremtő vállalkozások segítése	
Idegenforgalom és turizmus fejlesztése	
Turisztikai szolgáltatások kiépítése	
Vadászturizmus fejlesztése	X
Ökoturizmus kiépítése	X
Önkormányzati gazdálkodás javítása	
Önkormányzati vagyon gyarapítása	
Környezetvédelem, levegőtisztaság javítása, fejlesztése	
Megújuló energiaforrások lehetőségeinek biztosítása	X
Környezettudatos hulladékgazdálkodás	X
Természeti környezet megőrzése	X

Településrendezést érintő célok

Településszerkezet, humán infrastruktúra

A településszerkezet fejlesztésének legfontosabb céljai az alábbiak:

- tudja befogadni az új térségi (idegenforgalmi és közlekedési) szerepkörből adódó új funkciókat, melyek elsősorban intézményi- és különleges intézményi funkciók (vendéglátás, rendezvényter, kiállítási terület, szabadidős funkciók, zöldterületek, lovaglás és létesítményei,),
- biztosítsa a Város igényeihez szükséges területeket (lakásellátás, gazdasági területek),
- korszerűsítse a belső közlekedési hálózatot, csökkentse a településközpont forgalomterhelését, a környezetszennyezést, növelje a csillapított forgalmú zónát, javítsa a települési életkörülményeket, és a biztonságot.

Az új funkciók befogadásához és a belső területi igények kielégítéséhez:

- elsősorban a belterület tartalékait és a falusi-, a településközpontban a városias karakter jegyeket hordozó léptéket megtartó intenzitás-növekedésben rejlő tartalékokat,
- másodsorban a belterülethez és a közúthálózat fejlesztéséből adódóan a csomópontokhoz a külterületen közvetlenül csatlakozó területek tartalékait kell kihasználni. A külterület természetközeli állapotban megtartandó területei ún. különleges mezőgazdasági területek, ahol a rendeltetés sem változhat.

Stratégiai fontosságú gazdaságossági-településüzemeltetési elv, hogy a beépítésre szánt terület csak indokolt esetben növekedjen, és a belterületi tartalékokat elsősorban az intézményi rendeltetés befogadását biztosító úgynevezett vegyes felhasználási módú terület bővítésére, a lakásépítési igény egy részét biztosító lakóterületi fejlesztésre célszerű kihasználni. E belterületi tartalékokat részben a rendeltetés-módosítás jelenti, amikor a településközpont közvetlen térségében a jelenlegi lakóterületi felhasználás vegyes terület-felhasználásra módosul. Ezáltal nő a vegyes (lakó- és intézményi rendeltetés elhelyezésére szolgáló) terület, másrészt a központ urbanusabbra történő át- és beépülésében rejlő intenzitástartalék, harmadrészt a nagymélységű telkekből álló tömbök belső részeiben alakítható új lakóterületek ilyenek.

Balkány lakónépességének a további szinten tartását meg kell oldani, kismértékű növelését el kell érni, melynek a regionális és a települési infrastruktúra fejlesztése, az életfeltételek javítása, a térség és a település elérhetőségének és közlekedésének a javítása, általában a mobilitási képesség növelése az eszköze. Cél a terv távlatában a stagnálás, vagy a minimális növekedés elérését tűzi ki a fejlesztési koncepció hosszú-távon.

A lakóterületi fejlesztés és új lakótelkek kialakítása céljára igénybe vehető területek:

- a lakófunkció terén mind a még jelentős számú beépítetlen építési telek által – kb. 4-6 % –, mind pedig a nagyobb mélységű tömbök feltárásával kínálkozó telekalakítással,
- a lakóterületek környezetében belvízelvezetés megoldása és tereprendezés után,
- a barnamezős területek „újjaélesztése”, fejlesztése,
- a régi major területek revitalizációja, településrendezési eszközökkel történő „helyzetbe” hozása,
- a fejleszthető, életképes külterületi lakott helyek megtartása, területi tartalékok képzése.

A telekstruktúrában és kínálatban a javasolt szerkezeti változások mellett létrejövő lakóterületek közül a településközpont közelében kisebb méretű, és vegyes, valamint falusias lakótelkek alakuljanak ki. Ezek javasolt minimális mértékét 800-1.000 m²-ben célszerű szabályozni. A településközponttól távolabb lévő lakóterületeken is falusias lakótelkek kialakítását javasoljuk, melyeknek a tervezett minimális méretét pedig 1.200-1.400 m²-ben kell meghatározni.

Az idegenforgalom fejlesztése megköveteli a környezeti-kultúra fejlesztést is, így a pihenés-rekreációt és az aktív szabadidő eltöltést, a vendéglátást és a szolgáltatási funkciót zavaró tevékenységek, vagy a nagy mezőgazdasági illetve tehergépjárművek tárolásának kihelyezését a településtestből, közterületek rendezését, fásítását, és a rendezett állapot fenntartását. Célszerű az ilyen zavaró funkciókat befogadó területek biztosítása, ahová azok kihelyezhetők. A kereskedelmi- szolgáltatói rendeltetés, a feldolgozó- és a beszállítói ipar fejlesztése mellett ez is igényli új gazdasági területek kijelölését.

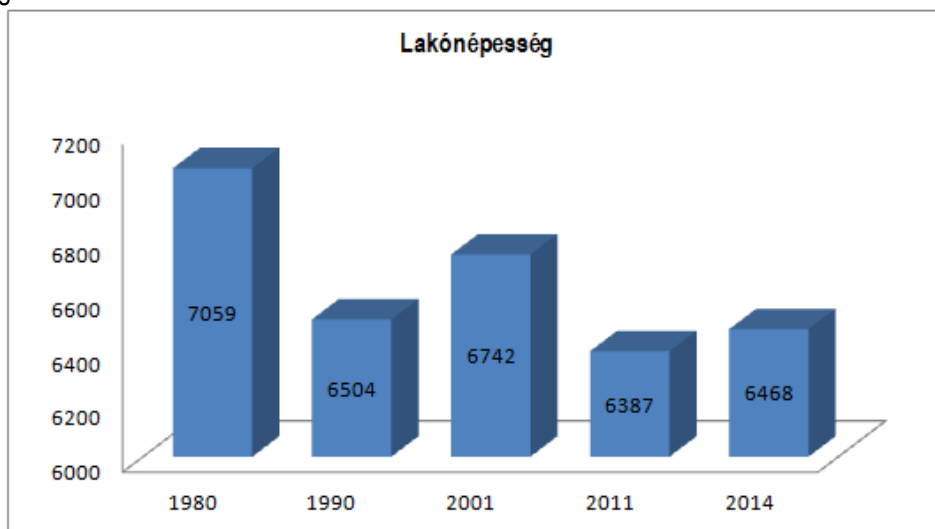
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATHOZ

1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok a KSH statisztikai adatok alapján a következők:

Társadalmi adatok:

Lakónépesség

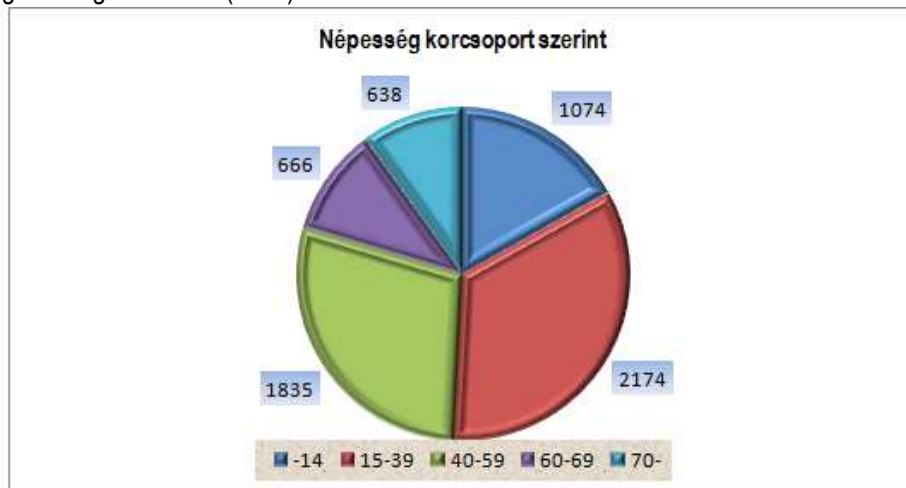
238

A balkányi lakónépesség a 80-as években volt a legmagasabb, azután a 90-es évekre csökkent a létszám, de 2014-ig számottevően nem változott. Az ezredfordulónál kisebb létszámemelkedés volt tapasztalható, de azután a lakosság száma a 90-es években számoltakhoz hasonló maradt. 1990 és 2014 között 24 év alatt mindösszesen 36 fővel volt kevesebb az állandó lakosok száma, mely az országos átlaghoz képest jónak mondható.

Korcsoport szerinti megoszlás (2011)

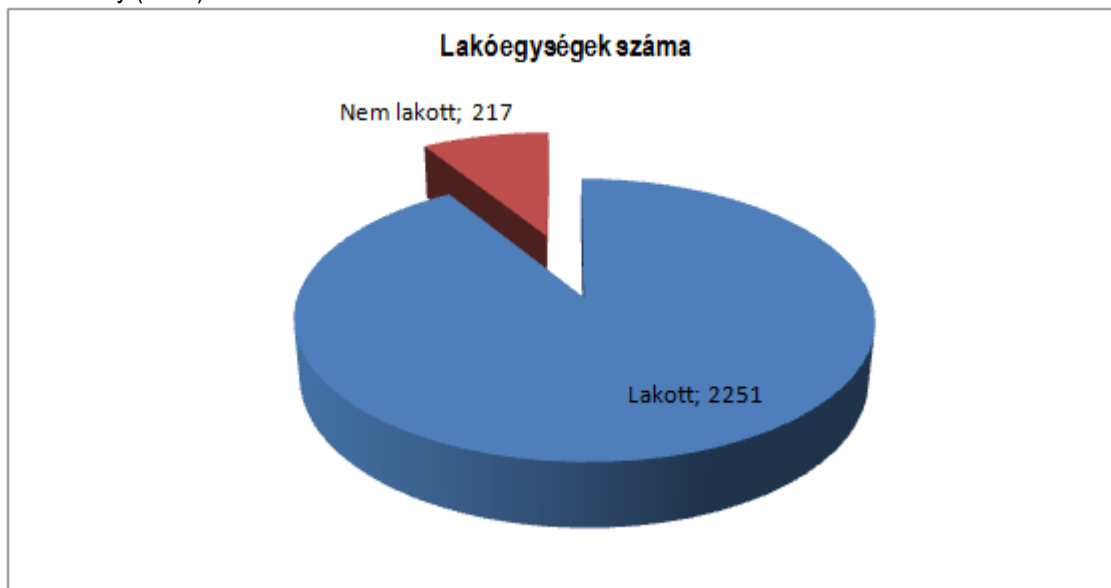
A lakónépesség korcsoport szerinti megoszlásról elmondható, hogy a 39 év alatti lakossága a település felét teszi ki. A 14 éven aluliak a település lakosságának több mint 15 %-át teszik ki.

A népesség gazdasági aktivitása (2011)

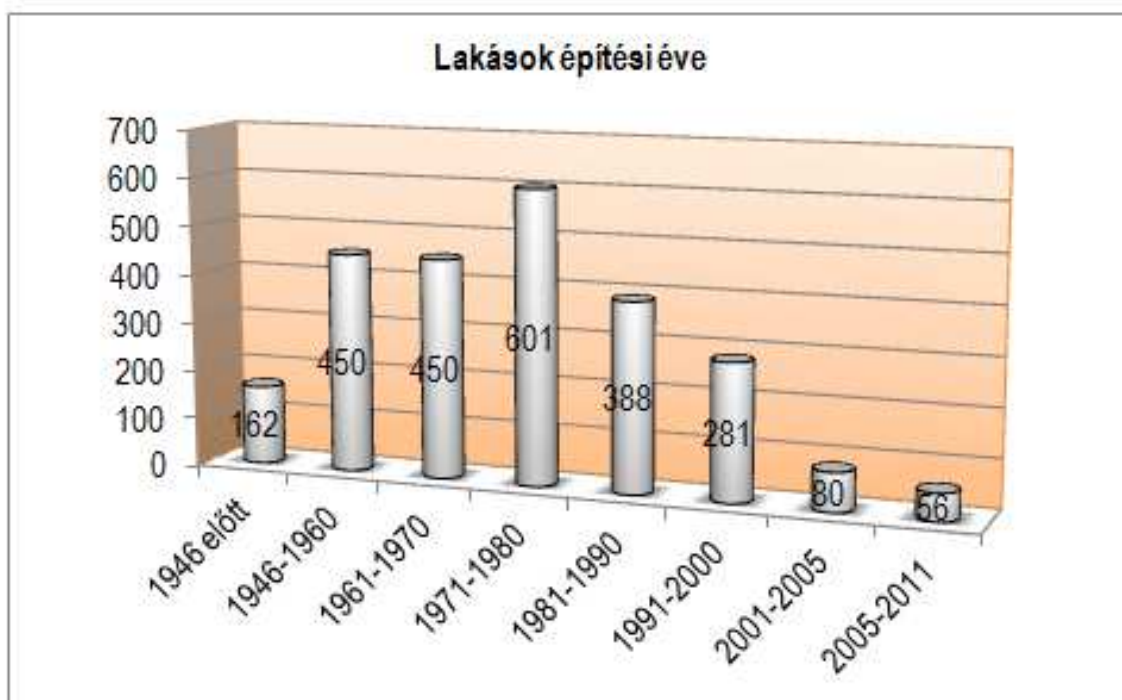
A munkanélküliek aránya a lakónépességhez viszonyítva 2011-ben 7,5 % volt. A foglalkoztatottak az összlakosságnak mindösszesen csak a 33,4 %-a. Az eltartottak 27,8 %, míg az inaktívak 31,3 %-ot tesznek ki. A nyilvántartott álláskereső aránya a munkavállalási korú népességnek a 19 %-a, mely Balkány közvetlenül mellette elhelyezkedő településekkel azonos arányban áll.

Lakásállomány (2011)

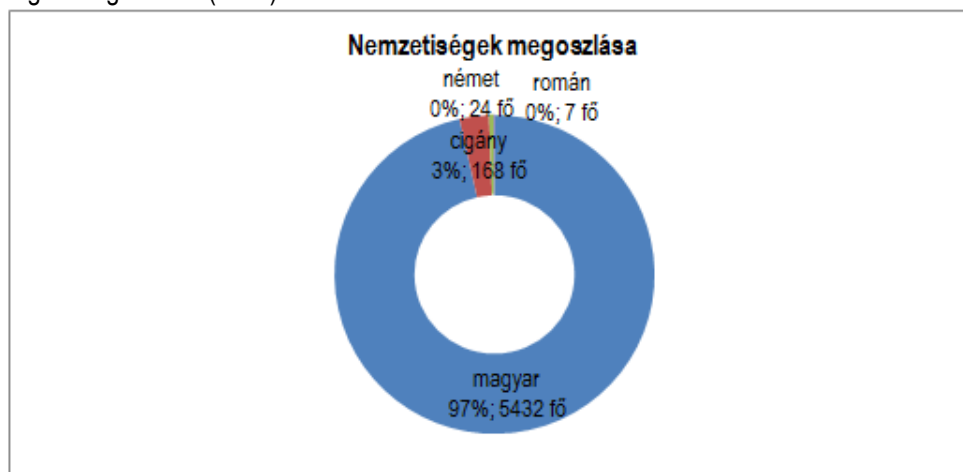
239

Az összes lakóegység közül (2468 lakás) a lakott épületek száma 2251 darab, 91,2 %-ot jelent. Nagy túlzással elmondható, hogy Balkány közigazgatási területén minden tizedik ház lakatlan.

A mai lakásállomány közül jól látható, hogy a legtöbb már a 80-as évek előtt, több mint 30 éve épült meg. Ez az összes lakás 67,4 %-át jelenti. A lakásállomány közül mindösszesen csak 5-7 %, mely a 10-15 éven belül épült fel.

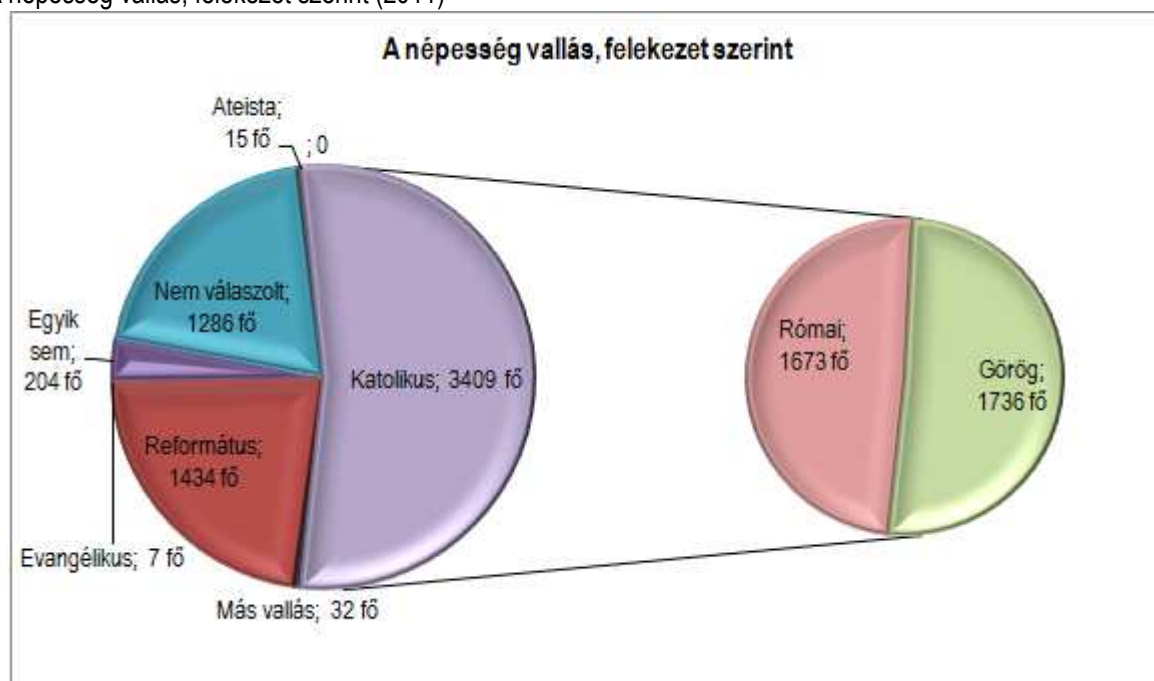
A nemzetiségek megoszlása (2011)

240

Nemzetiség megoszlás szerint a népszámlálás során a válaszadók közül a magyar lakosság 97 %-ban van jelen a településen. A cigány lakosság 3%-os a német és román lakosság száma csekély.

A népesség vallás, felekezet szerint (2011)

A népszámlálás eredményében megállapítható, hogy a településnek több mint fele katolikus, melyek közül a két felekezeti osztály – római és görög – szinte 50-50 %-ban van jelen. A református vallást gyakorlók a lakosság kb. 22 %-a. A népszámlálás idején a népesség 20 %-a nem választott a kérdésre. A vallási felekezethez nem tartozók a 3 % körüli értéket érik el. Az evangélikus, ateista és más vallást gyakorlók a település lakosságához képest nem jelentős számban vannak jelen.

Környezeti adatok**Települési környezet, valamint táji- és természeti környezet**

A település Szabolcs-Szatmár-Bereg megye déli részén, a Közép-Nyírség kistáj területén helyezkedik el. Domborzati viszonyai a Nyírségre jellemzőek, a terület enyhén nyugat irányába lejt. A közigazgatási terület legmagasabb pontja Kismogyoróstól északkeletre található, magassága 169 m.

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló területekOrszágosan védett általános természeti területek**Név:** Mamutfenyő**Törzskönyvi szám:** 14/21/TE/88**Megye:** Szabolcs-Szatmár-Bereg**Település:** Balkány**Védettségi szint:** helyi jelentőségű**Védelmi kategória:** TE**Hatályba lépés éve:** 1989

241

NATURA 2000 hálózat területei közte a Balkányi Libegős**TERÜLET NEVE:** Balkányi Libegős**TERÜLET KÓD:** HUHN20133**KITERJEDÉSE (ha):** 139,17**kételtű-hüllő**

Fajnév	Tudományos név	Állománymagyság	Populáció
mocsári teknős	<i>Emys orbicularis</i>	P	C
vöröshasú unka	<i>Bombina bombina</i>	P	C

emlős

Fajnév	Tudományos név	Állománymagyság	Populáció
közönséges ürge	<i>Spermophilus citellus</i>	P	C

		Az élőhely %-os aránya	Reprezen- tatívitas	Országos jelentőség
6260	* Pannon homoki gyepek	3	D	
6510	Sík- és dombvidéki kaszálórét (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis)	5	C	C
7230	Mészkedvelő üde láp- és sásrétek	20	B	C

Közlekedési adottságok

Balkány város csak mellékutakon közelíthető meg négy irányból, északról, Nyíregyháza, Nagykálló felől a 4102-es számú közlekedési útról, délről, Nyíradony felől a 4102-es számú közlekedési útról, keletről, Nyírmihálydi-Szakoly felől a 4913-as összekötő útról, és nyugatról, Téglás, Geszteréd felől a 4901-es útról közelíthető meg. 2007. március 3-ig a 112-es számú Nagykálló-Nyíradony vasútvonalon is megközelíthető volt a település, de a személyforgalom ezen a vonalon gazdaságtalanságra és kihasználatlanságra hivatkozva leállították. A vonat a közigazgatási területen négy helyen állt meg: Görénypusztán, Balkányon, Cibakon és Abapusztán.

Vízrajz

A belvízrendezés következtében a 19. század utolsó harmadában Balkányra jellemző tavak és mocsarak már csak foltokban találhatóak meg. A településnek nincsen természetes vízfolyása. Az északi területeken lévő csatornák a VII. számú főfolyásba, míg a délen lévő csatornák a VIII. számú főfolyásba ömlenek.

A város határában lévő halastó, a Téglagödör mesterségesen kialakított

Éghajlat

Mérsékelt meleg, száraz éghajlati övbe tartozik. Az évi középhőmérséklet 10°C, a csapadék átlagos mennyisége év 560-590 mm. Az északkeleti és délnyugati szél a jellemző a térségre. Az évi napsütéses órák száma kedvező esetben a 2000 órát is eléri.

Növényzet és állatvilág

A növényzetet az erdőtársulásoknál akácok és nyárfák alkotják néhol tölgyből és fenyőből. A vizenyős helyeken a fű az uralkodó. A szántóföldi művelés miatt az eredetileg honos fajok a réti, mocsári és vízi területekre szorultak vissza. Az 1860 körül telepített mamutfenyő országos szinten is ritkaságnak számít. Az állatvilág változatos a sok erdő, rét és mocsár miatt, a közigazgatás területén szép állomány található meg.

242

Zaj- és rezgésterhelés

A várost érő zaj- és rezgésterhelések elsősorban a közúti közlekedésből származik, mely a nagyarányú nehézgépjármű forgalomból adódik. A település belterületén működő kereskedelmi, szolgáltató létesítmények főként a szállítási, raktározási tevékenységükből adódó zajkibocsátással terhelik a közvetlen környezetüket. Az egyéb környezeti zajforrások a szállításból, nem megfelelő magatartásból adódik.

2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Közlekedés

Balkányt négy irányból lehet megközelíteni, melyek a belterület központjában kapcsolódnak egymásba, így jelentős forgalmat eredményezve. a belterületi szakaszon forgalomcsillapítási lehetőségre van szükség. A csomópontok forgalomtechnikai megújítására van szükség, mely közlekedésbiztonsági szempontból fontos tényező. Felülvizsgálatra szorulnak a gyalogos és kerékpáros átkelési szakaszok. Javasolt a teljes településközpont forgalomcsillapítása, beltéri szakaszok tehermentesítése.

Közmű

A település közmű infrastruktúra-ellátottság szempontjából nincs jó helyzetben, a közműellátottság Balkány területén a legjobb, a tanyás területeken hiányos és részleges közművesítettséggel találkozni. Vannak olyan lakott épületek, ahol a gáz nincs bevezetve, ahol az áram nincs bevezetve, ahol nincs elektromos áram bevezetve. A közmű infrastruktúra kapcsán a legfontosabb feladat a lakásállományok közművekbe való becsatlakoztatása, a csapadékvíz elvezetés fejlesztése, a vízelvezető árkok medrének folyamatos karbantartása.

3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

Balkány történelmi épített emlékei

1) Gencsy-kastély

A kastély, Balkány központjában található. Alaprajza téglalap formájú, középen árkád üvegezve négy oszloppal. Az épület valószínűsíthetően a 18. században épült, viszont feljegyzések árulkodnak a településen két korábbi kúria létezéséről, melyek közül az egyik talán pont a Gencsy-kastély volt. A 19. század második felében a földszintes épület egy szinttel bővült. A kastélyban 1951-től 2007-ig állami gyermekotthon működött, ahol állami gondoskodás alatt lévő kiskorú gyermekeket helyeztek el. Távlati tervként az ingatlan bármely idegenforgalmi és intézeti funkciókkal hasznosítható.

2) Református templom

A templom, Balkány központjában található, gótikus eredetű, szabályos téglalap alaprajzú, keleti oldalon harangtoronnyal. A hajó tetőformája kontyolt nyeregtető, a héjazat műpala fedésű. Bejárata a déli és keleti oldalon található. A harangtoronyt osztópárkányok tagolják, pilaszterekkel színezve. A toronyban könyöklőpárkányos félkörívesen záródó ablakok vannak. A harangtorony tetőformája gúlasisak alakú. 13. századi elfalazott félköríves román kapu található lizénákkal keretezve, számráthátívesen oromzatva.

Műemléki környezet

Az érintett ingatlanok helyrajzi szám alapján a következők:

61, 62, 63, 64, 65/2, 65/3, 65/4, 65/5, 66/1, 66/2, 67, 68, 69, 70, 71, 72/1, 72/2, 73, 189, 190/1, 190/2, 191, 730, 731/1, 731/2, 732, 733, 734, 735, 744, 745/1, 745/2, 746, 747, 749/1, 749/2, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 784/32, 784/33, 786/3, 786/4

243

Helyi védelem alatt álló építmények

A következő épületek a helyi 3/2009. számú önkormányzati rendelettel vannak elfogadva.

Rendeltetés	utca, házszám.	hrsz.
Görög katolikus templom	Kossuth u. 32	760
Gyógyszertár	Benedek u. 4.	192/1
Gödény-kúria (Rendőrség épülete)	Szakolyi út 1.	705/2
Kripta	Damjanich u. vége temető	1637
Magtár	Görénypusztá, 0196. közút	0199/1
Vasútállomás	Abapusztá, Vasút u.	3812/3
Lakóház	Ady Endre u. 1.	908
Lakóház	Erkel Ferenc u. 3	108
Tanyai iskola		
Tanyai iskola		

Helyi értékvédelmi terület határai és a határvonallal érintkező utcák:

Délen a Ságvári utca valamint az Ady és Jókai utca határolja, nyugaton Sport utca határolja, valamint a 762, 768, 804, 899/2 helyrajzi számú telkek határolják. Keleti oldalról a Vörösmarty utca, a Szabolcs utca, a Bem utca és az 174, 181/2, 196, 726, 712/8 helyrajzi számú ingatlanok határolják. Északon a 82, 83, 74, 107, 109, 148, 129, 132/1, 172. helyrajzi számú ingatlanok déli oldalhatárai alkotják.

Védett közterületek

A helyi értékvédelem területen belüli közterületek.

Régészeti területek

A közigazgatási területen lévő ismert régészeti területek a következők.

Azonosító	Lelőszám	Alszám	Név	Érték	Helyrajzszám
47358	0	1	Balkány határbéli homokfűvásból	Általános	
47359	0	2	Balogh-tanya környéke	Általános	
47360	0	3	Varébsár-dűlő, egykori Gaál Elek féle	Általános	
47361	0	4	Balkány határa	Általános	
47362	0	5	Balkány határa II.	Általános	
47363	0	6	Perkedpuszta	Általános	
47368	0	7	Tót-apa-dűlő	Általános	
47369	0	8	Nyírbalkány	Általános	
47370	0	9	Balkány határa	Általános	
47371	0	10	Balkány határa II.	Általános	
47372	0	11	Abapuszta	Általános	
47373	0	12	Abapuszta	Általános	
47374	0	13	Abapuszta	Általános	
47375	0	14	Abapuszta	Általános	
33002	1	0	Abapuszta	Általános	0671/3
33003	2	0	Abapuszta II.	Általános	0671/3
33004	3	0	Abapuszta III.	Általános	0672/12, 0672/13, 0672/14, 0672/15
33005	4	0	Abapuszta IV. – Templomdomb	Általános	3884, 3883/1, 3883/2, 3881/3, 3812
33200	5	0	Abapuszta V.	Általános	3813, 3814
35585	6	0	Rákóczi u. 6.	Területi	1, 66/1, 190/2, 191, 740, 741, 742, 743, 731/1, 731/2, 744
47354	7	0	Görénypuszta 47.	Általános	0157/12, 0157/13, 0161/1, 0161/2, 0161/3, 0158, 0196, 0197/10, 0197/11
47356	8	0	Czibakpuszta külső része	Általános	0322/4, 0322/5, 0322/6, 0322/7, 0323, 0325
47357	9	0	Szennyvíztelep	Általános	08/10, 08/11, 09, 013, 014, 06/10, 015, 4126, 4125/1, 4125/2, 4124/1, 4124/2, 4123
56673	10	0	Balkány-Abapuszta 6. lh.	Általános	
56674	11	0	Balkány-Abapuszta 7. lh.	Általános	
56675	12	0	Balkány-Abapuszta 8. lh.	Általános	
57096	16	0	Kenderes	Általános	
57099	17	0	Kenderes keleti oldal	Általános	

A településfejlesztési koncepcióra alapozottan készülő Településrendezési Terv az alábbi elvárásoknak feleljen meg:

- Adjon teret, megfelelő szabályozott lehetőséget a gazdasági vállalkozások fejlődéséhez, újak településéhez.
- Tegye lehetővé a település arányos és egészséges fejlődését, ezen belül jelölje ki a lakóterület-fejlesztés igények szerinti területeit, alakítsa ki az ökológia szempontokat is kielégítő egységes zöldfelületi rendszert.
- Biztosítson területeket a település idegenforgalmának növelését szolgáló létesítmények fejlesztéséhez, újabbak kialakításához, kijelöléséhez. A településszerkezet területfelhasználást érintő fejlesztései, a helyi építési szabályzat és mellékletét képező szabályozási terv által megfogalmazott szabályok segítsék elő, illetve ösztönözzék a település hagyományaira épülő turisztikai fejlesztéseket.
- Pontosítsa, illetve jelölje ki a helyi adottságok és lehetőségek figyelembevételével az országos és megyei tervekben szereplő közútfejlesztési elhatározások nyomvonalait és tervezett csomópontjainak helyét. Hozza összhangba a helyi úthálózati hierarchiát (az országos fő- és mellékutak, helyi gyűjtőutak, a külterületet szervező fő mezőgazdasági utak rendszerét) a tervezett országos és megyei fejlesztési elhatározásokkal.
- A helyi értékeket, az épített és természeti környezet védelmét tiszteletben tartó, helyi adottságokra épülő szabályozásával, építési előírásaival tegye lehetővé a település építészeti környezetének minőségi javulását.
- Kapjanak hangsúlyos szerepet a településszerkezet, településkép formálásában, fejlesztésében Balkány történelmi hagyományai, a település korábbi időszakokban betöltött meghatározó szerepe, a különleges értéket jelentő, egyedi településszerkezet

A település képviselő-testülete a Településrendezési terv teljekörű felülvizsgálatát tartotta szükségesnek. E felülvizsgálat első lépéseként került kidolgozásra Balkány Város Településfejlesztési Konceptiója, és e koncepció önálló fejezeteként jelen Településrendezési Program.

Jelen Hosszútávú Településfejlesztési Konceptió előkészítésébe és a készítésébe már bevonásra került a község képviselői által delegált tagokból, illetve a község vezetőiből összeállított kisebb csoport, akik a természetes helyismeretükkel, a konkrét fejlesztési - rendezési javaslataikkal is segítették, hogy egy valós ún. „társadalmi tervezés” valósuljon meg. A tervek és a koncepció összhangját a kistérség és a szomszédos települések Konceptiója között nem csak a magasabb szintű tervekkel való összhang biztosításával, hanem a szomszédos településekkel egy időben, összehangoltan és egy tervező szervezet segítségével is biztosítani kívánják. Az elmúlt időszakban több olyan jelentős változás történt, mely a Konceptió alakítását döntően befolyásolta a község egyéb döntései mellett is. Így már elkészült az OTRT, melynek felülvizsgálatát az Országgyűlés 2014-ben fogadott el. Elkészült a Megyei Területrendezési terv is. A községet a kissé távolabb lévő olyan fejlesztési-rendezési javaslatok csak kisebb mértékben érintik, mint pl. a Vásárhelyi - terv árapasztó tározói, közvetlen hatása Balkány Városára ennek nem lesz. Azonban a tágabb térség biztonságának növelésével, a járulékos infrastruktúra fejlesztésével a térség adottságai is jelentősen változnak, előnyösebbé válnak.

Balkány Város a terv távlatában is lakóterület marad, kiegészítve a javuló, és a jó közlekedési kapcsolatokból és a térség elérhetőségét és megközelítését is javító további közlekedési fejlesztések lehetőségeiből adódó települési és a „magasabb” ellátást nyújtó szolgáltatásokkal - a kereskedelem-vendéglátás és szolgáltatás, valamint az ipari és mezőgazdasági-ipari területek területén. Jelentősebb szerepet kap a jövőben a jelenlegitől a gazdasági területhasználattal, illetve a természetvédelem, az ebből következő környezetkímélő növénytermesztés és állattartás, ennek a környezet természeti értékeire, a kultúrtáj adottságaira figyelemmel lévő fejlesztési lehetősége. Ezzel a község népességmegtartó erejét kell biztosítani.

4. HA STRATÉGIA NEM KÉSZÜL, A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMONKÖVETÉSE

Balkány Város Önkormányzata el kívánja készíteni az új Integrált Településfejlesztési Stratégiáját (ITS), melynek elkészítése a település fejlesztési elvei között szerepel.

Balkány Város a Településfejlesztési koncepció elfogadását követően az abban rögzített célok eléréséhez szükséges a településrendezési, fejlesztési- és üzemeltetési feladat- és eszközrendszerét illeszteni (felülvizsgálni és módosítani) kívánja.

A koncepció megvalósításához elengedhetetlenül szükséges a kitűzött célok és a megindult folyamatok határainak folyamatos figyelemmel kísérése, illetve mérése beleértve a pozitív és negatív hatásokat egyaránt, amely az egyes tématerületekért felelősök feladatát kell, hogy képezze. A hatások mérésére alkalmas megbízható módszereket kell kialakítani és alkalmazni, majd visszacsatolni a pozitív, előremutató hatások felerősítésével és a negatív folyamatok kiszűrésével.

A jövő nem egyetlen lépéssel, akcióval jön létre, valósítható meg. Ahhoz, hogy a Balkány által kiértelt jövő megvalósítható legyen, meg kell határoznunk azt a tevékenységsort, akciót, amely tartalmazza a településvezetőkre váró feladatokat. Mindaz, amit a közösség a jövőképben önmaga számára kitűzött a célkövető menedzselés tesz lehetővé.

A cél kitűzése mellett meg kell határozni a rendelkezésre álló vagy állítható (nem csak az önkormányzati, közösségi) eszközöket és meg kell fogalmazni az egymásra épülő lépések sorát, azaz ki kell tűzni a célhoz vezető utat. A fejlődés eredményessége érdekében elengedhetetlen a tudatos folyamatirányítás. Az „AKTÍV” balkányi jövő megvalósításának az alábbi három komponensét szimultán kell kezelni:

- a gazdaság szereplőinek együttműködése
- Közösségi részvétel (participáció) - a fejlesztések iránti bizalom megteremtése
- minőségi turizmus megvalósítása - a vállalkozások fejlesztése által

Egy folyamatos hosszú távú eredmény eléréséhez nem elégséges csak egyet, vagy kettőt ezekből bevezetni, egyszerre szükséges minden komponens kezelése. A változást, megújulást irányítani és menedzselni KELL!

Balkány fejlesztése számára igénybe vehető forráslehetőségek

- EU források (pályázatok, támogatások)
- állami források (normatív hozzájárulások, kiegészítő támogatási rendszerek, átengedett központi adó, saját ár- és díjbevételek)
- helyi adók: (ingatlanadó, kommunális adó, idegenforgalmi adó, iparüzési adó)
- saját vállalkozási bevételek

Balkány számára is kulcsfontosságú, hogy miként érvényesíti érdekeit, mivel alapvetően a forráslehetőségek is meghatározzák a jelen koncepcióban elfogadott célok megvalósulását. Ezért szükséges a külső forráslehetőségek (állami támogatások, régiókra jutó állami támogatások, EU támogatások és pályázatok) ismerete és a folyamatos tájékozódás.

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

Fenntartható fejlődés eszközei

A településfejlesztési koncepciónak olyan fejlesztési elképzeléseket kell megfogalmazni, amelyek a település és térségének gazdasági potenciájával, valamint a térség várható demográfiai folyamataival összhangban vannak. A fejlesztéseket a fenntartható fejlődés alapelvei szerint kell meghatározni, hogy a település épített struktúrája a jelenlegi szerkezethez és funkcióhoz igazodjon.

Az Építési törvény (1997. LXXVIII. tv.) szerint:

„A településfejlesztés és a településrendezés során biztosítani kell a területek közérdeknek megfelelő felhasználását a jogos magánérdekekre tekintettel. Ennek során figyelembe kell venni

- a) a népesség demográfiai változását, lakásszükségletét,
- b) a népesség fizikai, szellemi és lelki igényeit, különös tekintettel a családok, a fiatalok, az idősek, a fogyatékos személyek igényeire, az oktatás, a kultúra, a sport, a szabadidő és az üdülés, valamint a civil szervezetek, az egyházi jogi személyek működési feltételeinek lehetőségeire,
- c) a helyi népesség identitásának erősítését, kulturális örökségük sokféleségének és gazdagságának megőrzését,
- d) a népesség megélhetését biztosító gazdasági érdekeket, a munkahelyek megőrzésének és új munkahelyek teremtésének érdekeit, a mező- és erdőgazdaság, a közlekedés, a posta és a hírközlés, a közüzemi ellátás, különösképpen az energia- és vízellátás, a hulladékkezelés, a szennyvízelhelyezés és -kezelés, valamint a nyersanyaglelőhelyek biztosítását,
- e) a helyi társadalmi-gazdasági és infrastrukturális egyenlőtlenségek csökkentését, az integráció elmélyítését,
- f) a közlekedési kényszer csökkentését és a megfelelő színvonalú közlekedés kialakítását,
- g) az egészséges lakó- és munkakörülmények, a népesség biztonságának általános követelményeit,
- h) a megőrzésre érdemes történeti vagy településképi jelentőségű településrészek és az építészeti és régészeti örökség védelmét, felújítását és továbbfejlesztését, valamint az értékes építmény és tájrészlet látványát (rálátás), továbbá az ingatlanról feltáruló kilátás védelmét, annak mértékéig, hogy az az érintett telkek szabályos beépítését ne akadályozza,
- i) a környezet-, a természet- és a tájvédelem szempontjait,
- j) a tájhasználat, a tájszerkezet és a tájkép formálásának összehangolt érdekeit, különös tekintettel a víz, a levegő, a talaj, a klíma és az élővilág védelmére,
- k) a területtel és a termőfölddel való takarékos gazdálkodást,
- l) az arra alkalmas természeti adottságok gyógyászati hasznosításának elősegítését és védelmét,
- m) a honvédelem, a nemzetbiztonság és a katasztrófavédelem érdekeit,
- n) az ásványvagyon-gazdálkodás érdekeit,
- o) az infrastrukturális erőforrások optimális kihasználását, valamint
- p) a zöldfelület-, környezet- és természetkímélő fejlesztések támogatását.”

Ágazatokra vonatkozó fejlesztési eszközök

a) Intézményfejlesztés

Az önkormányzati intézményrendszer a teljesség igénye nélkül: közegészségügy, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, sport, kultúra. A közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztése magába foglalja az egészségügyi szolgáltatások, a szociális és gyermekjóléti intézmények, a nevelési-oktatási intézmények fejlesztését is. A jó infrastrukturális háttér kialakítása mellett fontos, hogy a közintézmények, közszolgáltatások mindenki számára elérhető legyen, ezért gondoskodni kell az intézmények teljeskörű akadálymentesítéséről.

Balkány intézményfejlesztési célja, hogy mind városkörnyéki/mikro térségi, mind helyi szinteken egyre fejlettebb és széleskörű legyen az intézményrendszere, hogy a fiatal lakónépességet helyben tudja tartani, segítse a vállalkozások betelepülését és fejlődését, biztosítsa a település minőségi életképességét, valamint további fejlődését.

Vizsgálni kell a település intézményrendszerét a fejlesztés rövid- és hosszú távú hatások eléréséhez, melyhez a fejlesztési elképzelések rögzítésére szakmai, pénzügyi és időbeli ütemezés szükséges.

Ahhoz, hogy érdemi hatást érjenek el a fejlesztések, szükséges a fejlesztések egy szegmensében a közintézmények és a magán közti együttműködés ösztönzése. a projektek fejlesztésében, megvalósításában, közcélú szolgáltatások működtetésében, a szabadidős programok szervezésében való együttműködés javítja a fejlesztések hatékonyságát, elősegíti a helyi identitást, erősíti a kötődést.

b) Kereskedelem-, vendéglátás és szolgáltatásfejlesztés, alapellátás-fejlesztés

A lakosság gazdasági tevékenységének sokszínűsége és a kialakult lakótelepülés igényeinek kiszolgálása szükségessé teszi, hogy a kereskedelmi, szolgáltatási funkció részére több teret biztosítson.

c) Turizmus, idegenforgalom

A szervezeti kulturális szolgáltatásokat szükséges kiépíteni, azokat fejleszteni. Javítani kell a kereskedelem és vendéglátás minőségén és kínálatán. A településnek el kell érnie, hogy a lakosság az ide látogatók számára szolgáltatásokat nyújtson. Kiemelt szerepet kell kapniuk a kulturális szolgáltatásoknak, rendezvényeknek, sport- és túraesemények szervezése, rendezvények rendszeresítése.

d) Építészeti örökség

Fel kell mérni az építészeti örökséget, a helyi értékeket meg kell határozni és rendezni kell azok védelmét. A helyi védelem szabályozását úgy kell alkalmazni, hogy az építészeti örökség megfelelő védelmet kapjon, a védelemre vonatkozó rendelkezések betarthatóak és finanszírozhatóak legyenek. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a védelem a magántulajdonú ingatlanok korlátozását jelenti és a tervezett szabályozás a tulajdonosok ellenállásába ütközhet. A közterületeknek a minőségi fenntartása, javítása is kiemelt cél.

e) Közlekedés

A település közlekedésfejlesztési elképzelésénél fontos a hatályos településrendezési tervben szereplő közlekedéshálózati felülvizsgálatának szükségessége, amelyek a hatályos településrendezési eszközök felülvizsgálata tervezése során elengedhetetlenné válik.

Közüti közlekedés szempontjából kiemelkedő feladat az átmenőforgalom forgalomtechnikai szabályozása, a parkolási rendszer kialakítása, fő közlekedési útvonalak zajterhelési problémájának csökkentése, kerékpáros közlekedés kiépítése, gyalogos közlekedés eszközeinek helyreállítása, fejlesztése.

f) Közmű

A település ivóvíz hálózata a kommunális vízigényeket jelenleg kielégíti.

Balkányban a szennyvíz-csatornázás csak város területén megoldott, a tanyás településrészekben a szennyvízcsatorna hálózat nem épült ki. A település saját szennyvíztisztító teleppel rendelkezik.

A csapadékvíz elvezetés hálózat fejlesztésére szükség van mind a belterületen, mind a külső településrészekben egyaránt. A meglévő csapadékvíz elvezetések közül vannak nyílt és zárt árkos megoldások is.

A városban gázvezeték kiépítése megtörtént, de tanyás településrészek közül sok helyen ez a szolgáltatás sem érhető el, a kiépítése szükséges. A gáz középnyomású földgázellátó rendszeren keresztül áramlik

Az elektromos rendszer a jelenlegi igényeket megfelelően látja el. A településkép javítása érdekében a jelenlegi szabadvezetékes rendszer helyett földkábeles rendszer kiépítésére van szükség a központi területek és azok környékén, valamint a főutak környékén.

Hírközlés kapcsán a helyhez kötött telefon-, műsorelosztó- és internet szolgáltatás fejlesztésére és a meglévő vezetékes hálózat továbbépítésre van szükség a szolgáltatás minőségének javítása mellett. Mobil rádióhálózatok tekintetében a szolgáltatás minősége elfogadható, a technológiai fejlesztésekkel a megfelelő lefedettség elérhető.

Településrendezési eszközök

A Konceptió által kitűzött célok megvalósítását szolgáló új településrendezési eszközök készítése.

4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

Balkány a Településfejlesztési Konceptió elfogadását követően a benne foglalt célok eléréséhez településrendezési, településfejlesztési és üzemeltetési feladatrendszerét és eszközrendszerét felülvizsgálni és módosítani szükséges.

A koncepció megvalósításához elengedhetetlenül szükséges a kitűzött célok és a megindult folyamatok határainak folyamatos figyelemmel kísérése, illetve mérése beleértve a pozitív és negatív hatásokat egyaránt, amely az egyes tématerületekért felelősök feladatát kell, hogy képezze. A hatások mérésére alkalmas megbízható módszereket kell kialakítani és alkalmazni, majd visszacsatolni a pozitív, előremutató hatások felerősítésével és a negatív folyamatok kiszűrésével. A jövő nem egyetlen lépéssel, akcióval jön létre. Ahhoz, hogy a Balkány által kiérlelt jövő megvalósítható legyen, meg kell határoznunk azt a tevékenységsort, akciót, amely tartalmazza a településvezetőkre váró feladatokat. Mindaz, amit a közösség a jövőkéiben ön maga számára kitűzött a célkövető menedzselés tesz lehetővé.

A cél kitűzése mellett meg kell határozni a rendelkezésre álló vagy állítható (nem csak az önkormányzati, közösségi) eszközöket és meg kell fogalmazni az egymásra épülő lépések sorát, azaz ki kell tűzni a célhoz vezető utat. A fejlődés eredményessége érdekében elengedhetetlen a tudatos folyamatirányítás. Az „AKTÍV” balkányi jövő megvalósításának az alábbi három komponensét szimultán kell kezelni:

- a gazdaság szereplőinek együttműködése
- Közösségi részvétel (participáció) - *a fejlesztések iránti bizalom megteremtése*
- minőségi falusi turizmus megvalósítása - *a vállalkozások fejlesztése által*

Egy folyamatos hosszú távú eredmény eléréséhez nem elégséges csak egyet, vagy kettőt ezekből bevezetni, egyszerre szükséges minden komponens kezelése. A változást, megújulást irányítani és menedzselni KELL!

Balkány fejlesztése számára igénybe vehető forráslehetőségek:

- EU források (pályázatok, támogatások)
- állami források (normatív hozzájárulások, kiegészítő támogatási rendszerek, átengedett központi adó, saját ár- és díjbevételek)
- helyi adók: (ingatlanadó, kommunális adó, idegenforgalmi adó, iparüzési adó)
- saját vállalkozási bevételek

Balkány számára is kulcsfontosságú, hogy miként érvényesíti érdekeit, mivel alapvetően a forráslehetőségek is meghatározzák a jelen koncepcióban elfogadott célok megvalósulását. Ezért szükséges a külső forráslehetőségek (állami támogatások, régiókra jutó állami támogatások, EU támogatások és pályázatok) ismerete és a folyamatos tájékozódás.

Településfejlesztési célok megvalósításához szükséges intézményfejlesztés

Az önkormányzati intézményrendszer főbb területei a teljesség igénye nélkül: közigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, kultúra, sport. A közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztése magába foglalja a nevelési-oktatási intézmények, az egészségügyi szolgáltatások (házi-orvosi/fogorvosi rendelők, egészségügyi központ), a szociális és gyermekjóléti intézmények, illetve a kulturális és közművelődési intézmények fejlesztését is. A megfelelő infrastrukturális háttér kialakítása mellett fontos, hogy a közszolgáltatások, illetve közintézmények mindenki számára elérhetőek legyenek, így gondoskodni kell az intézmények komplex fizikai és infokommunikációs akadálymentesítéséről is.

Balkány intézményfejlesztési célja, hogy intézményrendszere mind városkörnyéki/mikro térségi központi, mind helyi szinteken minél szélesebb körű és fejlettebb legyen, annak érdekében, hogy elősegítse a fiatal lakónépesség helyben tartását, a vállalkozások betelepülésével és fejlődésével, biztosítsa a település minőségi életképességét, és további fejlődését.

Miután az intézményrendszer fejlesztése komplex, összetett feladat, számos közvetlen és közvetett, rövid- és hosszú távú hatással bír, ezért szükséges a település intézményrendszerének vizsgálata, a rövid- és hosszú távú fejlesztési elképzelésének rögzítése, szükséges szakmai, pénzügyi és időbeli ütemezés mellett.

A kohézió erősítése nem csak a térségek közti fejlettségbeli különbségek csökkentése miatt fontos, hanem a térségi szereplők közti együttműködés ösztönzése érdekében is. Ahhoz, hogy a fejlesztések érdemi hatást érjenek el, szükséges az egy térségben, vagy a fejlesztések egy szegmensében a közintézmények (önkormányzatok és intézményeik), illetve a magán (vállalkozások és a civil szervezetek) közti együttműködések ösztönzése. A projektek fejlesztésében, illetve a projektek megvalósításában, közcélú szolgáltatások működtetésben, vagy szabadidős programok szervezésében való együttműködés javítja a fejlesztések hatékonyságát, valamint serkenti a helyi identitás, kötődés erősödését.

Balkány hosszútávú jövője céljából csökkenteni szükséges a szereplők között az együttműködési készség hiányát, a partnerség elvének érvényesülésével!